

demokrat

arkadaş

KASIM 1988 Sayı: 7 AYLIK GENÇLİK DERGİSİ 1500 TL (KDV Dahil)

Devrimci Gençlik Hareketi İçin DERNEKLERİMİZİ YAŞATALIM

Devrimci Sınıf
Mücadelesi ve
ÖRGÜTLENME

Nasıl Siyaset
Yapmalı veya
SİYASET
TEORİSİ'NE GİRİŞ

1 Ağustos
Genelgesine HAYIR!
CEZAEVLERİNDE
BASKILARA SON!

Emperyalizme Teslim Olacak mıyız? KARAR VERMEK

“DEVRİMCİ YOL GERÇEĞİ”

İÇİNDEKİLER

3. KARAR VERMEK
4. Devrimci Gençlik Hareketi İçin **DERNEKLERİMİZİ YAŞATALIM** "ERNESTO YAŞIYOR"
7. "BİLDİĞİMİZ" Bazı Şeylerin Farklı İfadesi
8. NASIL BİR İNSAN HAKLARI DERNEĞİ İSTİYORUZ.
Bir Yurttaş Olarak Haklarımız
9. Bursa HAKİMİYET Gazetesi'nden "EYLEM İHBARI"
İÇERDEN DIŞARIYA
ESKİŞEHİR'DE ÖĞRENCİ KIYIMI
10. Evlere Şenlik "GENÇLİK ŞURASI"
1 AĞUSTOS GENELGESİNE HAYIR.
CEZAEVLERİNDE BASKILARA SON.
11. HABERLER
12. Nasıl Siyaset Yapmalı veya **SIYASET TEORİSİNE GİRİŞ**
14. Devrimci Sınıf Mücadelesi ve **ÖRGÜTLENME ÜZERİNE BAZI DÜŞÜNCELER**
16. Ana Devrimci Yol Davası Savunmasından "Devrimciler faşizme karşı mücadeleyi gerçek demokrasi için mücadelenin bir parçası sayarlar."
DEVRİMCİ YOL Gerçeği.
19. Üçüncü dünyanın Kapitalist Orduları ve **TÜRKİYE**
20. Katliamlar zincirinde yeni bir halka **TUZLA CİNAYETİ**
21. ANMA
Yurtdışından haberler.
22. Peru Mektubu
YA ÖZGÜR VATAN YA ÖLÜM

Abone Formu

demokrat arkadaş'a abone olmak istiyorum.

Adı veya Ünvanı : .....

Adresi: .....

Yıllık abone bedeli Yurtiçi Yıllık (12 sayı) 15.000
 Altı aylık 7.500

Yurtdışı Yıllık 40 DM

H. Haluk Sağkal adına

T. İş Bankası Türbe Şubesi 1048096 No'lu hesaba yatırdım

Ticarethane çıkmazı 15/2 Cağaloğlu - İstanbul adresine posta havalesiyle gönderdim.

Lütfen fotokopisini çektirip gönderin

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: H. Haluk SAĞKAL
Adres: Ticarethane Çıkmazı, Uğur Han 15/2 Cağaloğlu-İstanbul.

Basıldığı Yer: Mapsan - 526 63 04

Dağıtım: Hürriyet Holding A.Ş.

KAMUOYUNA AÇIKLAMA VE TEŞEKKÜR (*)

Bilindiği gibi son zamanlarda birileri cezaevi kazanının altını yeniden ısıtmaya başlamıştır. Yeniden saldırılar, yeniden işkenceler ve sonuç: Kitlesel açlık grevleri... Özetle, Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları sözleşmesi - İşkenve ve kötü muamele ile mücadele belgesine imza attığı günlerde Türkiye'den yükselen işkence sesleri...

30 Eylül sabahı, o tarihe kadar oldukça sakin olan Bursa Özel Tıp Cezaevi, "İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek", "Kahrolsun İşkence!" sesleriyle çınliyordu. Sabahın erken saatlerinde, yataklarımızda uyuyorken coplarla uyandırıldık. Saldırı kısa sürede cop, tekme ve sopalarla boyutlandırıldı. Yerlerde sürüklenerek içinde tek bir bataniyenin dahi bulunmadığı hücrelere doldurulduk. Oysa çok sonra öğrendik ki 1 Ağustos genelgesinin uygulanmasına başlanmış.

Kazanılmış tüm haklarımızın gaspı girişimine karşı açlık grevine başladık.

SHP Milletvekilleri, İHD Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyeleri, Bursa Barosu Başkanı huzurunda temsilci arkadaşımız ile Bursa Cumhuriyet savcısı Aykut Kutlay arasında kırk sekiz saat gibi rekor bir süre içinde devam eden müzakereler sırasında kazanılmış haklarımızı iade edilmedikçe eylemin bırakılmayacağı vurgulanmıştır. Dışarıda ailelerimiz, öğrenciler ve işçilerden oluşan bir grubun da bizi desteklemek amacıyla açlık grevine başlamasıyla doruğa tırmanan eylem, insanlık onurunun işkenceyi yeneceği gerçeğini bir kez daha kanıtlamıştır. Bursa halkı, açlık grevi yapan ailelere, öğrencilere ve işçilere çiçek taşıyarak anlatılmak isteneni en güzel bir şekilde anlatmışlardır.

Eylemi kırmak ve zaafa uğratmak için çareyi 60 arkadaşımızı sürgüne yollamakta bulan cezaevi idaresi ertesi gün daha büyük bir kararlılıkla karşılaşmış ve eylem sürgünlere rağmen devam etmiştir. Sürgünlerin, baskıların ve işkencelerin çare olmadığını gören idare sonuçta talepleri kabul etmiş ve eylem, 22.gün tarafımızdan sona erdirilmiştir.

İnsanlık onurunun işkenceyi yendiği bu başarıya imzalarını atan; sürgüne gönderilen arkadaşlarımıza; yaptıkları açlık greviyle eylemimize omuz veren ailelere, öğrencilere ve işçilere, Bursa halkına, bize kadar ulaşan bir milletvekiline, İHD yöneticilerine, SHP Bursa İl Başkanı'na, Bursa Barosuna, Yerel basına, ilgilerini eksik etmeyen tüm demokratik kurum ve kişilere en içten teşekkürlerimizi iletiyoruz.

Bursa Özel Tıp Cezaevi
Sol Siyasi Hükümlü ve Tutukluları

(*) Bursa Özel Tıp Cezaevinden arkadaşların açıklaması, dergimiz baskıya girmek üzereyken son anda geldiğinden konuyla ilgili diğer yazılarımızdan ayrı bir sayfada yayınlamak zorunda kaldık.

ARALIK'TA ÇIKIYOR

'Anlatılan senin hikayendir'

Sosyalizmin tarihi... Kültür, sanat, felsefe ve bilimle ilişkili etkileşimler... Sosyalist düşünce, siyaset ve örgütlenme sorunları üzerinde ortaya çıkan teorik ve pratik farklılıklar... Osmanlıdan günümüze Türkiye'de sosyalizmin ve toplumsal mücadelelerin örgütleniş, teorik gelişmesi, eylem biçimleri... ABD, İngiltere, Fransa, Almanya, Belçika, Hollanda, Macaristan, Yunanistan, İsviçre, Mısır, Pakistan, Alman Demokratik Cumhuriyeti, Yugoslavya ve Türkiye'nin özel olarak bu ansiklopedi için yazan, özgün görüşleriyle tanınmış seçkin düşünür ve yazarları... Tartışan tarafların görüş açıklarını kendi ajanslarından öğrenmeniz için hazırlanan eklerde polemikler, belgeler, kongre tutanakları, fotoğraflar, bildiriler, söylemler, gazete kupürleri... Türkiye'de bugüne kadar yayımlanmamış fotoğraflar, illüstrasyon, gravür, resim, grafik, alış, kankatür, sema, harita ve istatistikler... Her dönemde önemli roller oynamış düşünce ve eylem adamlarının, siyaset adamı, asker, sanatçı, bilim adamı, düşünür ve yazar, tarihin çok insanın yaşam öyküsü...

SOSYALİZM
VE TOPLUMSAL MÜCADELELER
ANSİKLOPEDİSİ

8 cilt • Her cilt 10 faaliki • Her faaliki 32 sayfa
Her faaliki birlikte 8 sayfa ek

5 Aralık 1988'e kadar abone olun,

indirimden yararlanın

Fiyat artışlarından etkilenmeyin,

ansiklopediniz evinize gelsin

İletişim Yayınları

Klodfarer Caddesi İletişim Han Cağaloğlu 34400 İSTANBUL
Tel: 520 14 53 - 54 - 55

Sosyalizm ve Toplumsal Mücadeleler Ansiklopedisi'ne cilt aboneli olmak istiyorum. Abone bedelini,

- Peşin (140.000.- TL) (Son ödeme tarihi 5 Aralık 1988)
 Taksitle (190.000.- TL) ödemek istiyorum.
1. Ödeme (son ödeme tarihi 5 Aralık 1988) ..... 50.000.- TL
2. Ödeme (son ödeme tarihi 5 Ocak 1989) ..... 35.000.- TL
3. Ödeme (son ödeme tarihi 5 Şubat 1989) ..... 35.000.- TL
4. Ödeme (son ödeme tarihi 5 Mart 1989) ..... 35.000.- TL
5. Ödeme (son ödeme tarihi 5 Nisan 1989) ..... 35.000.- TL
- Seçtiğim ödeme planına uygun ilk ödeme tutarını,
 İletişim A.Ş. 255661 no'lu Posta Çeki hesabına yatırdım.
 Ödemeyi yaptığımı gösteren Posta Çeki Alındı Makbuzunun fotokopisini ekte gönderdim.

ADRES..... İSİM.....

TARİH.....

İMZA.....

Abone formunu "İLETİŞİM YAYINLARI OKUR İLİŞKİLERİ KLODFARER CADESİ İLETİŞİM HAN CAĞALOĞLU 34400 İSTANBUL" adresine gönderiniz.

KARAR VERMEK!

EMPERYALİZME TESLİM OLACAK MIYIZ?

Bugün üzerinde yaşadığımız topraklar iki Türkiye'yi birden barındırıyor, içiçe yaşayan. Emperyalizme bağımlı onursuz kuklaların Türkiye'si ile emekçilerin Türkiye'si. Büyük tüketimin boyalı Türkiye'si ile, yaşama ve onurlu yaşama savaşının Türkiye'si. Vurgunların, mafyanın, işkencelerin, dini gericiliğin Türkiye'si ile zama zulme işkenceye karşı direniş kıvılcımlarının hiç sönmediği Türkiye. Kısacası, onların Türkiye'si ve bizim Türkiye'miz.

Bu iki Türkiye'nin kimi zaman hızlı, kimi zaman yavaş akan ortak toplumsal zamanı her dönemeçte karşımıza yeni manzarlara getiriyor. Her yeni nesilden insanlar için değişmeyen şey ise "tercih zorunluluğu"

Ülkenin emperyalizme bağımlılığı, onun sömürü aianlarından biri olma özelliği, doğal olarak gençliğin yetiştirilmesine de yansımakta, gençlik, yurdunun ve halkının çıkarları yerine, emperyalizm ve onun yerli ortaklarının çıkarları doğrultusunda şekillendirilmek istenmektedir. Toplumun diğer kesimlerine yönelik kurum ve kanunlar gibi YÖK'de bu sürecin tamamlayıcısı olarak ortaya çıkmıştır. Süreç birkaç kanun ve kurumla değil, bütün bir devlet mekanizmasıyla yürütülmektedir.

Öte yandan hiçbir toplum bıçakla bölünmüş gibi ikiye ayrılamaz. Köleciler toplum köleler ve köle sahiplerinden, feodal toplum da salt beyler ve serflerden oluşmuyordu. Tıpkı kapitalist toplumun sadece burjuvazi ve proletaryadan oluşmadığı gibi. Toplumumuzda da bu iki kesimin yanısıra çok geniş bir küçük ve orta üreticiler ve mülk sahipleri kesimi vardır. Ekonomik ayrımların yanısıra ideolojik, politik, etnik, bölgesel, dini vb. görüşlerden kaynaklanan farklılıklar eksik değildir. Ne ki emperyalizme karşı tutum, giderek öne çıkan bir ayrım çizgisi halinde toplumu iki kampta toplamaktadır. Emperyalizmden yana mısınız, karşı mısınız.

Bunun bir yanında 45 milyonluk emeğiyle geçinen ve çıkarları emperyalizmle çelişenler, diğer yanında da 5 milyonluk sömürenler ve çıkarları şu veya bu oranda emperyalizmle çakışanlar vardır. Egemen sınıfların gençliğe yönelik politikaları onların 5 milyonluk sömürücü sınıfların yanında yer almasına yöneliktir. Yürütülen sistemli propagandayla özellikle öğrenci gençliğe diğer insanları sömürerek, "rahat yaşama", mutlu olma" vaadedilmektedir.

Bu nedenle gençliğin sorgulayıcı aydın karakteri törpülenmekte, ezberci itaatkar olması istenmektedir. Öğrenci gençliğin örgütlenme çabalarına karşı takınılan tavrın 12 Eylül öncesine dönmeylem çığlıklarının ardında yatan gerçek budur.

1960'lı yılların sonu ve 70'li yıllar boyunca ülkemizin emperyalist sömürü ağından kurtarılması mücadelesindeki yükselen ivme, yaratılan anti-emperyalist mücadele ruhu egemen sınıflar ittifakı için korkulu bir rüyadır. Bu rüyanın bir yerinde gençliğin yurduna ve halkına karşı sorumluluklarını yerine getirme çabaları vardır. 12 Eylül öncesine mi döneceğiz çığlıklarının kaynağı bu korkudur.

Yurdumuz, emekçilerin ve tüm değerlerin sömürüldüğü karanlık bir dönem yaşamaktadır. Karanlığın aralanmasında, aydınlık yarınlara ulaşılmasında genç insanlara da önemli görevler düşmektedir.

Ya 5 milyon sömürücünün içinde yer alma hayalleriyle yaşayacağız

Ya da 45 milyon emekçinin kurtuluşu için mücadele edecek, onurlu bir yolu seçeceğiz.

Kendinizi hangi Türkiye'ye bağlayacağınız belki pek o kadar kolay bir tercih de olmayabilir. Hele, hem gündelik sorunların içinde boğulmuş, hem de ideolojik-teorik sorunlar yeterli ölçüde aşılammışsa. Üstelik, anti-emperyalizm dalgası son yarım yüzyılın en geri noktasına inmişken.

Gerçekten de dünya çapında karşı-devrimin yükseldiği günümüzde, anti-emperyalizm eski hızını yitirmiş görünüyor, tam da sömürünün ve borç krizlerinin azami haddine geldiği bir dönemde. Ancak bu bir çelişki sayılmamalı. Kısa vadede sosyal mücadelenin psikolojisi, ekonomisi kadar önemlidir. Ekonomik baz ise uzun vadede belirleyici olacaktır.

Burada 1988 Türkiye'sinin değişen manzaralarına da bir göz atalım. İlk gördüğümüz şey, iktidarın, ekonomik ve toplumsal süreçlere müdahaledeki hakimiyetinin azalmasıdır. Türkiye'de ilk büyük devalüasyon 1946'da, ikincisi 1958'de üçüncüsü 1970'de yapıldı. Aralarında 12'şer yıl vardı ve herbirini bir iktidar değişikliği izledi. 1970'lerde devalüasyonlar sıklaştı. 24 Ocak 1980'den sonra ise sürekli ve gündelik hale geldi. Ekonominin boynundaki cendere daralırken toplumu saran cendere de sıkılaştı. Nihayet 4 Şubat, Ekim kararları vs. derken artık dışa bağımlı iktidarların dışa bağımlı ekonominin peşinde sürüklenmekten başka bir iş yapamayacağı çok net bir şekilde anlaşıldı. İşin ilginç, bu durum toplumsal muhalefetin en az olduğu bir dönemde gerçekleşti. Şimdiki iktidar 1980 öncesi iktidarların ufak tefek manevra alanlarından da yoksun kalmış bulunuyor.

Bu gelişmenin pratik anlamı ülkemizde anti-emperyalizmin her zamanki kadar güncel olmasıdır. Buna rağmen siyaset gündeminde adeta ikinci planda olmasının yarattığı bir çelişki hemen göze batmaktadır. Bunun geleceğe yönelik anlamı ise önümüzdeki günlerde anti-emperyalizmin siyaset gündeminde öne çıkacağıdır.

Dışa bağımlı yapının Türkiye'yi sarıp boğmaya başladığı 1960'larda, emperyalizme karşı mücadele yükselmişti. 1970'ler ve 1980'ler halkın tepkisinin boğulmaya çalışılmasıyla karakterize edilebilir. Bu emeğe karşı dev bir gericilik kampanya idi. Kuşkusuz ki tüm baskı ve zulüm tepkisini geliştirmiştir. Bu tepki giderek büyüyecek toplumsal zamanın ivmesi artacaktır. Sorun, emekçi Türkiye'yi egemen kılacak güçlerin giderek daha etkili ve örgütlü çalışmalarının sağlanmasıdır. Bu topraklarda hem bize hem de emperyalizme yer yoktur.

Anti-emperyalizmi hayatın her alanında güncelleştirelim!

Emperyalizm ve işbirlikçilerinin ekonomimizde, toplumsal hayatımızda, günlük ilişkilerimizde, kısacası hayatın her alanında yol açtığı tahribatı somut olarak sergileyelim!

Ne mutlu onurlu yaşayanlara!

Devrimci Gençlik Hareketi İçin

DERNEKLERİMİZİ YAŞATALIM!

“DAHA AZ TUMTURAKLI SÖZLER VE DAHA ÇOK GÜNLÜK İŞ”(v. İ. Lenin)

Lenin'in bu sözü karşılaşılan pek çok sorunun çözümünde anahtar olmak özelliği taşımaktadır. Kuşkusuz bunun anlamı neyin, niçin ve nasıl gerçekleştirileceğinin araştırılıp tartışılmasının yapılmayacağı demek değildir. Soyut düzlemde gevezeliği ve

ran sözüm ona "tartışmalar" pratiğe herhangi bir katkı sağlamadığı gibi, varolan olumlu çalışmaların yürütülmesini de olumsuz yönde etkileyebilmekte, tıkanıklıkların ana sebeplerinden biri olabilmektedir. Yaşamın her alanında gözlenebilen bu durum, özünde liberal eğilimlerden ve pasifizmden kaynaklanmaktadır. (Siz bunu gevezelik, siyasi kararsızlık ve sorumsuzluk olarak da okuyabilirsiniz.)

Politik mücadele alanını önemli ölçüde etkileyen bu durum doğal olarak gençlik alanına da yansımakta, döneme denk düşen politikalar üretilip yaşama geçirilmeye çalışılması yerine sayısız gevezelik kararsızlık ve sorumsuzluk örneği her geçen gün yeniden sergilenmektedir.

Öğrenci hareketinin yaşamakta olduğu KRİZ'in aşılabilmesi bu ana noktanın yakalanıp üzerine gidilme-

siyle mümkündür. Sorunun üzerine gidilmesinde yararlı olacağını sandığımız görüşlerimizi özetlemeye çalışalım.

Akademik Demokratik Mücadele

Akademik demokratik mücadele, bir toplumsal kesim olarak öğrenci gençlik ve öğretim üyelerinin akademik demokratik talepleri doğrultusunda bilimsel, özerk, demokratik eğitim kurumlarının yaratılması mücadelesidir. Bilimsel bilginin üretilip toplum ve doğanın ileriye dönük değişimine katkıda bulunabilmenin önkoşulu özgür bir çalışma ortamının varlığıdır. Bu nedenle üniversitelerin özerk olması talebi toplumun ileriye dönük değişimini içermektedir. Akademik mücadelenin önemi buradadır. Bu sorun öğrencileri olduğu kadar öğretim üyelerini de yakından ilgilendiren bir sorundur. Bu alanda demokratik talepler yine özünde eğitim kurumlarının bilimsel niteliğe kavuşturulabilmesini içermektedir. Bilimsel gelişme ancak demokratik bir zeminde gerçekleşebilir. Öğrencilerin ve öğretim üyelerinin eğitim sürecinin pasif alıcıları değil, aktif yaratıcı unsurları olmaları halinde ileriye dönük gelişmenin sağlanması mümkündür. Aksi halde üniversiteler mevcut basamaklı bilgilerin genç insanlara yüklediği yaratıcılıktan uzak yerler olarak kalmaya mahkumdurlar.

Özerk demokratik üniversite mücadelesi bütünsellik içerisinde ele alınmalı, gerçekleşme koşulu ve yürütülecek mücadelenin çerçevesi doğru saptanmalıdır. Bilimin özgürce gelişip insanlığın yararına sunulabilmesi ancak bağımsız, demokratik bir toplumda olanaklıdır. Bu nedenle akademik demokratik mücadele genel anlamda baskının, sömürünün kaldırılması mücadelesinden koparılamaz. Özerk demokratik üniversite ancak toplumun bütün kesimlerinde demokrasi egemen olduğunda tam olarak gerçekleşebilir.

Anti-faşist ve anti-emperyalist mücadele ilkeleri

Ekonomik ve siyasi olarak emperyalizme bağımlı olan yurdumuz ve benzeri ülkelerde eğitim kurumlarının biçimleniş de önemli ölçüde uluslararası sömürü mekanizmaları tarafından belirlenmektedir. Emper-

ERNESTO YAŞIYOR

Çağımızın büyük devrimcilerinden olan Ernesto "Che" Guevara 14 Haziran 1928'de Arjantin'in Rosario şehrinde doğmuştur. Küçük yaştan itibaren astımlı olan Che babasının üzerine düşmesi ve kendi çabalarıyla bu zayıflığın üstesinden gelmiş, amatör koşu yarışlarına bile katılmıştır. Tıp öğrenimine devam ederken bütün Arjantin'i ve komşu Latin Amerika ülkelerini gezmiştir. 1953'te doktor olduktan sonra iktidardaki Peron rejimine muhalefetinden ötürü yurtdışına gitmiş ve Bolivya'da, Kosta Rika'da, Ekvator'da, Panama'da, Peru'da, Guatemala'da solav hareketlerine girmiş, Marksizmi iyice öğrenmiştir.

"Che" Meksika'da Fidel ve Raul Castro kardeşlerle tanışmış ve Küba'lı devrimcilerle birlikte çalışmaya başlamıştır. 1956'da Fidel Castro ve diğer devrimcilerle birlikte "Granma" yelkenlisiyle Küba'ya çıkan "Che" 1959'da diktatör Batista'nın yenilmesi ile sonuçlanan "Sierra Maestra" hareketinde büyük rol oynamıştır. Gerilla savaşından pek çok başarı gösteren "Che" Küba devrim ordusunun on yüksek rütbesi olan (Comandante) binbaşılığa yükselmiştir. 1958 aralık ayında komutasındaki birliklerle Las Villas'ı ele geçirmiş ve Havana'ya girmiştir. Küba devriminin zaferinden sonra önemli devlet görevlerinde bulunan "Che" Küba'da sosyalist insanın yetiştirilmesi ve sosyalist ekonominin kurulması sorunlarına eğilmiş, Merkez Bankasının başına geçmiş, 1961 Şubatında Sanayi Bakanı olmuştur. Amerikalıların Küba'ya (Domuzlar Körfezi) istila girişimleri sırasında yeniden gerilla eğitimine başlamış, gerilla hakkında yazılar yazmıştır.

1965 Ekiminde Castro, "Che"nin Nisan ayı başında bakanlıktan istifa ederek diğer Latin Amerika ülkelerinde devrimci eylemler yapmak üzere Küba'dan ayrıldığını açıklamıştır.

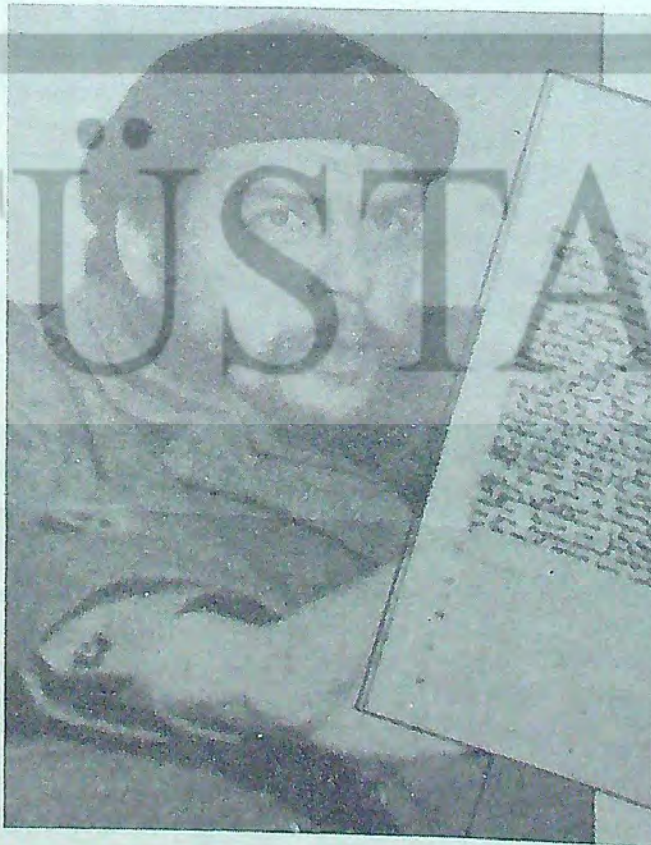
İki yıl kendisinden labor alınmayan "Che"nin Üç Kıta Halkları Dayanışma Örgütüne gönderdiği mesaj son yazısı olmuştur. Bundan birkaç ay sonra Bolivya'da olduğu anlaşılan "Che" And dağlarında ordu birlikleriyle girilen bir çatışmada yaralı olarak yakalanmış ve öldürülmüştür." (9 Ekim 1967)

İKİ ÜÇ DAHA FAZLA VIETNAM YARATIN.

BİZİM HER EYLEMİMİZ EMPERYALİZME KARŞI BİR SAVAŞ ÇAĞIRISI VE HALKLARI İNSANLIĞIN BÜYÜK DÜŞMANI A.B.D. EMPERYALİZMİNE KARŞI BİRLEŞMEYE ÇAĞIRAN BİR SAVAŞ TÜRKÜSÜDÜR.

SAVAŞ ÇAĞIRIMIZ ONU DUYACAK TEK BİR KULAĞA ERİŞECEKSE BİR BAŞKA EL BİZİM SİLAHİMİZİ KALDIRIP OMUZLAYACAKSA VE BAŞKA İNSANLARDA CENAZEMİZE MAKİNALI TÜFEK SESLERİYLE VE YENİ YENİ SAVAŞ NARALARIYLA KATILACAKLARSA ÖLÜM HOŞ GELDİ, SAFA GELDİ! (*)

(*) Asya, Afrika ve Latin Amerika Halkları Dayanışma Konferansına Che'nin Latin Amerika'dan bir gerilla üssünden gönderdiği mesajın son bölümü.

yalist sönürü toplumun kendi gelişimini gerçekleştirebilecek bilimsel ilerlemenin önünde engel oluşturmaktadır. Ülkenin ekonomik ve siyasi yapısının emperyalizme bağımlı oluşu, üniversitelerde eğitimin akademik an-

Şaşırtıcı olan (daha doğrusu ders çıkarılması gereken) bugün bu ilkeleri ayırıcı bulanların geçmişte sahiplendikleri ilkelerin anti-maocu (bozkurt), anti-sosyal faşist vb. olmasıdır. Bu yanlış anlayışlar, kendilerine has "or-

Özerk demokratik üniversite mücadelesi bütünsellik içerisinde ele alınmalı, gerçekleştirme koşulu ve yürütülecek mücadelenin çerçevesi doğru saptanmalıdır. Bilimin özgürce gelişip insanlığın yararına sunulabilmesi ancak bağımsız demokratik bir toplumda olanaklıdır.

lamda içeriği ve üniversitelerin siyasi olarak taş dıkları muhalif potansiyel emperyalizmin çıkarları doğrultusunda biçimlendirilmek istenmektedir. Siyasal iktidarların üniversitelere yönelik müdahaleleri ve demokratik gençlik hareketini engelleme çabaları bizim gibi ülkelerde doğrudan emperyalizmle olan bağımlılık ilişkileriyle ilgilidir. Bu gerçeklik akademik demokratik mücadelenin yönelimi konusunda yol gösterici olmalıdır. (Bir devlet biçimi olan faşizm ve kurumları da benzer şekilde ele alınmalıdır.)

Öğrenci derneklerinde anti-faşist anti-emperyalist ilkeler olmalı mıdır,

jinal ilkeleri" ile birbirlerinin karşılı olmayı pratikte mücadele gündemlerinin birinci maddesi yaparak, kendilerince "gerçek" düşmanla mücadele ederken, DEV-GENÇ anti-faşist anti-emperyalist ilkeler etrafında mücadele yürütecek ülkenin en geniş katılımlı gençlik örgütlenmesini yaratmıştır.

İlkelerin mücadele ruhu kazandırıcı motive edici niteliği vurgulanacak yerde, ısrarla sıradan öğrenciler çekinirler vb. gerekçelerle karşı çıkıyor olması akla gerçek niyetin ilkelerine değil, DEV-GENÇ'e karşı çıkmak olduğunu ister istemez getirmektedir.

Siyasal iktidarların üniversitelere yönelik müdahaleleri ve demokratik gençlik hareketini engelleme çabaları bizim gibi ülkelerde doğrudan emperyalizmle olan bağımlılık ilişkileriyle ilgilidir. Bu gerçekle akademik-demokratik mücadelenin yönelimi konusunda yol gösterici olmalıdır.

olmamalı mıdır tartışması ülke gerçekliğinin anlamsız kıldığı bir tartışmadır. Emperyalist kapitalist sistemle varolan bağımlılık ilişkisi ve bu ilişkinin amaçları ve de faşizm olgusunun misyonu açık olarak ortada iken demokratik bir kurumun faşizme ve emperyalizme karşı bir yönelime sahip olması tercih değil zorunluluktur.

Anti-faşist ve anti-emperyalist ilkelerin sahiplenilmesi ve mücadelenin bu doğrultuda yürütülmesi, iddia edilen aksine akademik demokratik taleplerin hafife alınması değil, sorunun özünün konularak gerçekliğin yakalanması demektir.

Bu ilkelerin kitle katılımını azaltacak daraltıcı, ayırıcı ve hatta ürkütücü olduklarının iddia ediliyor olması gerçek anlamda bir komedidir. Anti-faşist, Anti-emperyalist yönelim demokratik bir çabanın asgari ilkeleri olma özelliği taşıdıkları gibi mücadeleye katılımın motive edici unsurlarıdır da.

Bu ilkelerin kitle katılımını azaltacak daraltıcı, ayırıcı ve hatta ürkütücü olduklarının iddia ediliyor olması gerçek anlamda bir komedidir. Anti-faşist, Anti-emperyalist yönelim demokratik bir çabanın asgari ilkeleri olma özelliği taşıdıkları gibi mücadeleye katılımın motive edici unsurlarıdır da.

Anti-faşist ve anti-emperyalist yönelim demokratik bir çabanın asgari ilkeleri olma özelliği taşıdıkları gibi mücadeleye katılımın motive edici unsurlarıdır da.

amaçlamak durumundadır. Ancak sorun burada bitmemektedir. Kazanımları kalıcı kılabilmenin yolu, sadece kazanım elde etmek değil, gerek karar alma sürecinde gerekse çalışma-

nın yürütülmesinde en geniş kitlenin katılımını sağlamaktan geçer. Ayrıca diğer önemli bir nokta; kurulacak demokratik işleyiş mekanizması yarının toplumunun nüvelerini oluşturma çabasının bir parçası da olmalıdır. Bir diğer yanlış anlayış da, birincisinin bulunduğu uçtan diğer uca giderek demokratik merkezîyetçilik partiye özgüdür, derneklerde uygulanamaz diyebilmektedir. Bunu söyleyenlerin sundukları herhangi bir alternatif de yoktur. Bu eğilim, uç noktalarda gezinme merakından değilse anlayış sa-

Kazanımları kalıcı kılabilmenin yolu, sadece kazanım elde etmek değil, gerek karar alma sürecinde, gerekse çalışmanın yürütülmesinde en geniş kitlenin katılımını sağlamaktan geçer.

hiplerinin kalıpcı, esnek olmayan bakışlarından kaynaklanmaktadır. Uç noktalarda gezinmek marjinal olmanın kaçınılmaz nedeni ve sonucudur.

Öğrenci derneklerinde demokratik işleyiş sonuna dek zorlanmalı, kitlenin karar alma sürecine ve kararın uygulanmasına katılımı sağlanmalıdır. Kitleler adına sürekli birilerinin (doğru da olsa) karar vermesi ilgili örgütlenmeyi sadece basit bir takım ekonomik çıkarların elde edilme aracı olarak görmek anlamına gelir. Oysa olması gereken bu değil, derneklerin insanları sürekli başkaları tarafından yönetilme alışkanlıklarından sıyrıp kendi kendini yönetme anlayışının geliştirildiği okullar olabilmesini sağlamak olmalıdır. Bu amaçla birim temsilcilikleri çeşitli etkinlik grupları (basın-yayın, sosyal, kültürel vb.) oluşturulmalı, bu birimlere çalışmalarında kendi inisiyatiflerini kullanma hakkı verilmeli, çalışmalar mümkün olan en geniş biçimde tartışılıp sonuçlandırılmalıdır. Yöneticiler zorunlu haller dışında karar alma sürecini ulaşılabileceği bütün birimlerle paylaşma-

yesinde yaratıcılığın açığa çıkarılması, yüzyılların yönetilen olma alışkanlığının ortadan kaldırılması vb. olmalıdır.

Öğrenci derneklerinin yaşamakta olduğu krizin nedenleri arasında demokratik işleyişin sağlanamaması olmasının payı büyüktür. Bunda demokratik merkezîyetçiliğin karar alma sürecini yöneticilerle sınırlayan yanlış yorumunun da etkisi olmuştur. Demokrasinin yaşama geçirilebilmesi için uygun biçimleri gerektiriyor olmakla birlikte soruna sadece bir bi-

çim sorunu olarak bakılmamalıdır. Demokrasiye gerçekten inanılmalıdır. Yarının baskısız, sömürsüz toplumuna ancak bu yolla sağlıklı ulaşmak ve yeni düzeni yaşatmak mümkün olacaktır. Öğrenci derneklerinde demokratik merkezîyetçiliğin geçerliliği tamamen yukarıda sözünü ettiğimiz demokratik işleyişin sağlanmasına dönük olmalıdır. Bu nedenle ilkenin siyasi partilerde uygulanan katı biçimi demokratik örgütlenmenin muhtevasına ve oluşum sürecinin ulaştığı düzeye göre gözden geçirilmelidir.

Gençlik Mücadelesinin Sınırları

Demokratik gençlik örgütlerinin siyasal iktidar mücadelesi gibi bir misyona sahip olmadığı, olamayacağı çok açık bir gerçektir. (Bilindiği üzere bu misyon çeşitli alanlardaki mücadeleyi toparlayacak devrimci işçi sınıfı partisine aittir.) Bu açık gerçeklik gençlik hareketinin politik muhtevası olmayacağı, gençliğin siyasi mücadelede yer almayacağı anlamına

Öğrenci derneklerinde demokratik merkezîyetçiliğin geçerliliği tamamen demokratik işleyişin sağlanmasına dönük olmalıdır. Bu nedenle ilkenin siyasi partilerde uygulanış biçimi demokratik örgütlenmenin muhtevasına ve oluşum sürecinin ulaştığı düzeye göre gözden geçirilmelidir.

gelmez. Burada iki hatalı eğilime değinmekte yarar var. Bunlardan birincisi subjektif niyetleri farklı olsa da objektif olarak siyasal iktidarla aynı çizgiye gelen pasifist anlayıştır. Bu anlayış gençlik hareketini günlük kısmi çıkarlarla sınırlayan, gençliğe politika yasağı koyan anlayıştır. Mücadelenin ivmesinin yükselmesi karşısında sürekli tedirgin olan bu anlayış bütün derdinin geniş kitlenin katılımını sağlamak olduğunu söylemekle birlikte, bunu başaramamaktadır. Sık sık karşımıza çıkan kitleyi tedirgin et-

lidir. Bütün bunların anlamı hantallık yaratmak değil, yaratıcılığı zenginleştirmek daha etkin çalışmalar örgütleyebilmektir. Ayrıca bir kararın uygulamadaki başarısı karara katılanların sayısı ile doğru orantılıdır. Dersliklerden başlanılarak ülke düzeyinde merkezi gençlik örgütlenmesinin yaratılması süreci bu anlayışla yürütülmelidir. Demokratik mekanizmaların yaşama geçirilmesinden amaçlanan herkesin görüşünü almış olmanın rahatlığını yaşamak değildir. Asıl amaç, demokratik mekanizmalar sa-

meyelim, korkutmayalım anlayışına sahip olanlar "bilememektedirler" ki, sorun kitlenin tedirgin olacağı çalışmalarını reddetmek değil, tedirginliği yok edebilmektedir. Bu eleştirilerin ardından hemen akla birincisinden daha az olumsuz olmayan diğer hatalı anlayış gelmektedir. Bu anlayış gençlik hareketini basit bir araç olarak gören her fırsatta sansasyonel önerilerle ortaya çıkan, gençlik alanının özgünlüğünü ve kitle psikolojisini hesaba katmayan anlayıştır. Yaşanılan dönemin değişen koşullarını algılamaktan yoksun olan bu anlayış kısa erimli olması ve bütünselliği yakalayamama gibi özellikleriyle birin-

reketi yaklaşımından yoksun, dar grupçu sekte anlayışlar bu anlayışları nedeniyle bulamadıklarını farklı gençlik örgütlenmeleri çabalarıyla elde etmeyi amaçlamakta sosyalist gençlik örgütü, merkezi gençlik örgütü gibi sorunun çözümünden çok uzak önerilerle ortaya çıkmaktadırlar.

Öğrenci derneklerinin tıkanıklığının aşılması adına getirilen "alternatif" örgütlenme modelleri herşeyden önce sorunun kaynağını kavramaktan uzaktır.

Sosyalist gençlik örgütleri önerisi çıkış noktası itibariyle öğrenci der-

ruz. Bugün önerilen biçimiyle sosyalist gençlik örgütlenmelerini mücadele alanlarının herhangi bir noktasına oturtmak mümkün değildir. Sosyalist gençlik örgütlenmeleri bir başlangıç değil, belki gelecekte demokratik gençlik hareketinin ileri aşamasında,

yonu değil, gençliği harekete geçirebilecek politik muhtevalı motiflerin yakalanmasına ihtiyaç vardır. Gençliğin anti-faşist anti-emperyalist eyleminin birliğini sağlamada kullanılacak motiflerden biri "SÖZ HAKKI" olabilir. Yer aldığı alanda

Kitlesel demokratik gençlik hareketi yaklaşımından yoksun dar grupçu sekte anlayışlar, bu anlayışları nedeniyle öğrenci derneklerinde bulamadıklarını "orijinal" gençlik örgütlenmesi çabalarıyla elde etmeyi amaçlamaktadırlar...

belirli bir sürecin sonunda önerilebilir ve anlamlı bir biçimde tartışılabilir.

Diğer bir orijinal öneri de yine birim derneklerinin yaşamakta olduğu tıkanıklıktan siyasi iktidarın engellemelerinden oluşturulamayan platformlardan yola çıkarak tıkanıklığın aşılacağı temennisiyle merkezi gençlik derneği önerisidir. Ciddiye almak mümkün değil. Bir yandan birim derneklerinin yaratılmamasından söz edilip öte yandan bunu aşmak için merkezi örgütlenme yaratılmamaya demene zekice bir formüldür. Anlamak oldukça zor. Bu ekmek yapılamazken,

her türlü kararın kendisi dışında ve emperyalist ilişkilere göre şekillenerek alındığını, öğrenci kitleleriyle kurulacak ilişkilerde işlenmesi gereken önemli bir nokta olduğu kanısındayız. Kitlesel öğrenci hareketlerinin yaratıldığı her dönemde benzeri motifler kullanılmış ve dönemi karakterize etmiştir. Gençliğe "SÖZ HAKKI" talebi mücadeleyi şekillendirebilecek yeni tartışmaların ve iletişim kanallarının yaratılmasına zemin hazırlayabilecektir. Bunun için de işbirim dernekleriyle başlanarak tek merkezi örgüt altında birliğin sağlanmasına doğ-

Gençlik hareketinin birliğini sağlamak için bir yığın idealist formülasyona değil, gençliği harekete geçirebilecek politik muhtevalı motiflerin yakalanmasına ihtiyaç vardır. Anti-faşist, anti-emperyalist eylem birliğini sağlamada kullanılacak motiflerden biri "SÖZ HAKKI" olabilir.

haydi o zaman pasta yapalım demekten farklı bir şey değildir. Birimleri örgütleyemedik. Haydi ülke çapında örgütlenme yaratalım diyenler onu da beceremediklerinde Avrupa gençlik hareketini yaratılmamaları önerisiyle karşılamaya çalışırlarsa şaşırılmayacaktır.

Gençlik hareketinin birliğini sağlamak için bir yığın idealist formül-

ru yol alınmalıdır. Mücadelede samimi ve kararlı tüm arkadaşları emperyalizme ve faşizme karşı birlik oluşturmaya, mücadelenin içeriği ve yürütülmesi konusunda doğru devrimci düşüncelere ulaşılabilmesi için platformlar oluşturmaya ve bu doğru düşünceler etrafında eylem birliğini sağlamaya çağırıyoruz.

Sık sık karşımıza çıkan kitlesel tedirgin olmeyelim, korkutmayalım anlayışına sahip olanlar "bilememektedirler ki", sorun kitlenin tedirgin olacağı çalışmalarını reddetmek değil, tedirginliği yok edebilmektedir.

ci hatalı anlayışla önemli benzerlikler göstermektedir. Yine bunların önemli bir diğer benzerliği de kendi dünya görüşlerine kısa yoldan "adam" bulma gayretçilikleridir. Oysa öğrenci gençlik mücadelesine bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin ayaklarından biri olabilecek demokratik gençlik hareketinin yaratılması görevi olarak bakmak gerekir. Gençlik mücadelesinin demokratik mevzilerden biri haline getirilebilmesinin önkoşulu bu hatalı anlayışlardan uzaklaşmak, mücadeleye kitlesel perspektifle bakabilmektir.

"Alternatif" Gençlik Örgütlenmesi Arayışları

Kitlesel demokratik gençlik ha-

neklerinin tıkanıklığından söz etmekte ve buralarda "çalışan" sosyalist gençlerin biraraya getirilmesi kimliklerine denk düşen çalışmalarını daha sistemli yürütmelerini amaçlamaktadır. Bu anlayışın temel yanlışlığı soruna sosyalist öğrencilerin biraraya getirilmesi perspektifiyle bakıyor olmasıdır. Bugünün sorunu sosyalist öğrencilerin biraraya getirilmesi sorunu değildir. Perspektif geniş öğrenci kitlesinin örgütlenerek demokratik bir mevzi haline getirilmesi olmalıdır. "Alternatif" örgütlenmeler bugünün tıkanıklığının aşılmasında çözüm olarak önerilemez. Çünkü sorunun temelinde kitle bağlarının kurulamaması yatmaktadır. Örgütlenmenin adının sosyalist olması ve sosyalist ilkeler etrafında biraraya gelmesini tıkanıklığı aşacak bir öneri olarak göremiyor-

Sonuç

Söylediklerimizden hareketle bugüne ilişkin gözlemler ve önerilerimizi şu şekilde özetleyebiliriz.

- * Soyut düzlemde gevezeliğe varan tartışmalara son verilmeli mücadele programının yaratılması doğrultusunda çalışmalıdır.
- * Sürekli kararsızlık ve sorumsuzluğa son verilmelidir.
- * Gençliğin mücadelesini günlük kısmi çıkarlarla sınırlamak eğilimlerine karşı çıkılmalı, mücadeleye anti-faşist anti-emperyalist bir yönelim kazandırılmalıdır.
- * Demokrasiye samimiyetle bağlı kalınmalı, karar alma sürecine en geniş öğrenci kitlesinin katılımı sağlanmalıdır.
- * Dar grupçu sekte eğilimlere karşı mücadele edilmeli, her şeyi ne pahasına olursa olsun kendi eksenine etrafında döndürmeye çalışan yanlış anlayışlar engellenmelidir.
- * Atılacak her adım demokratik öğrenci hareketinin yaratılmasına dönük olmalı, grup çıkarları bunun önüne geçirilmemelidir.
- * Yürütülecek çalışmalarda meşruluk zemini yakalanmalı en geniş öğrenci kitlesiyle iletişim kanalları somuta yönelik çalışmalar yoluyla kurulmalıdır.
- * Derneklerin kuruluş sorunları ciddiyle ele alınmalı, tüzel kişiliğin ola-

nakları (dernek odası, bildiri, afiş, bülten, broşür, dergi vb.) sonuna kadar kullanılmalıdır.

* Öğretim üyeleriyle ilişkiler sıklaştırılmalı, ortak çalışma zemini yaratılmalıdır.

* Okul idaresi ile ilişkiler bıkmadan sürdürülmeli öğrenci sorunları geniş öğrenci kitlesinin desteğiyle bütün yöntemler döneme denk düşecek şekilde kullanılarak iletilmeli, sonuçlar yine en geniş öğrenci kitlesine yine bıkmadan aktarılmalı, sorunların ve kazanımların kitleler tarafından doğrudan sahiplenilmesi sağlanmalıdır.

* İdeal formülasyonlar yerine varolan duruma denk düşen kararlı çalışmalar yürütülmeli, kitleye moral kazandıracak somut adımlar, (küçük de olsa atılmalıdır).

* Geçmişin gençlik hareketlerinin deney ve birikimleri bugünkü pratiği yürütürken incelenmeli, dersler çıkarılmalıdır.

* Okullarda polis baskısı karşısında tavır alınmalı, halen poliste olan psikolojik üstünlük çalışmalarının meşruluğundan yola çıkılarak kırılmalı, okullarda polisin varlığı tüm öğrenci kitlesine ait bir sorun haline getirilmelidir.

* Nereden kaynaklandığı belirsiz ayrılıkların üzerine gidilmeli, ayrılık olacaksa bunun temelleri açık ve net bir biçimde konulmalıdır. Yapay ve kişisel sebeplerden kaynaklanan ayrılıklar mücadelenin güç kaybetmesinden başka kimseye bir hayır getirmeyeceğinden engellenmelidir.

'BİLDİĞİMİZ' BAZI ŞEYLERİN FARKLI İFADESİ

Demokrasi Tarihinden (Toprak Meselesi)

Burjuva demokrasinin tarihsel altyapısı biraz da toprak sorununda yatar. Feodalizmin devrimci bir tarzda tasfiye edildiği, büyük her iç savaş yaşamış ülkelerde burjuva demokrasisi daha köklü olmuştur. Burjuva devriminin en geç geldiği, büyük toprak sahiplerinin kapitalistleştiği üç gelişmiş ülke, Japonya, Almanya ve İtalya faşizmin ve gericiliğin kalesi oldular. Haklarından gelmek için tüm dünyanın karşılarında birleşmesi gerekti. Halbuki o kadar açgözlü olmasalar diğer emperyalist ülkeler (sözde demokrasiler) faşizmin hayat hakkını çoktan tanımışlardı. Savaşın sonra ise, toprak reformu artık ülkelerdeki burjuva demokrasisini değil yalnızca pazara açılmanın hızını belirlemeye başladı. Yine de, toprak sorununun çözüm biçimi her ülkede, silinmeyecek derin izler bırakır.

Dönemeç

Her dönemeç yeni ayrılıkları gündeme getirir. Üstelik yalnız yenilgide değil zaferdede buböyledir. Yenilgide lesaplaşma, zaferde ise herkesin yeni döneme damga vurma isteği öne çıkar. Bunlar doğal şeylerdir.

Kalıplar

Kediyi merak öldürmüş. Bizi de kalıplaşmış düşünceler öldürecek. Kalıp I : Doğru olan galip gelir.. Biz en doğrusunu savunuyoruz.. Zaten onun için başkalarından farklıyız... O halde yenmemiz gerek... Ama niçin yenemiyoruz... Çünkü aramızda hainler var... O halde onları atalım... Daha da saflaşalım... En saf biz olalım... Kalıp II : Devrimin objektif şartları var... Proletarya devrim istiyor... Niçin olmuyor... Çünkü burjuvazinin ideolojik hakimiyeti var... Bunu kuralım... Ne yaman olduğumuzu gösterelim... Gerisi kolay.

Otorite

Otorite meşru olmalıdır. Tarih boyunca hiçbir otorite mutlak olmamıştır. Demokrasinin niteliği otoritenin tabanının yaygınlığıyla belirlenir. Zorla, -zorun hangi biçimiyle olursa olsun- tesis edilen otorite o andan itibaren iç düşmanlarıyla birlikte yaşamaya başlar. Otorite sahibi olmak isteyenlerin dikkatine sunulur...

Liderlik

Geçmişte büyük hatalar yapan liderler hala eski sorumluluklarını üstlenmek isterlerse, görevlerini büyük bir eziklik duygusu içinde yürütmek zorunda kalırlar. Bunu gizlemenin yollarını bulabilirler. Ama taşımaktan ve baskılanmasından kurtulamazlar. Onlar için en iyi şey mütevazî bir politik yaşama dönme basiretini gösterebilmektir. Fakat yine iddia taşıyorlarsa, insanları yeniden inandırmaya çalışmak onların bileceği bir iştir. Ne var ki, topluluklar sağlıklı düşünme süreçleri dumura uğrama ihtimali yüksek olan kişilere yeniden birinci derecede görev verme riskine katlanmamalıdır. Çok az lider kişisel konulardan uzaklaşabilecek olgunluğa erişmiştir ki onlar zaten onlar zaten gereken saygıyı görürler. Öte yandan basiretsiz lider adayları olmak serbesttir. Ama bir topluluğun iç demokrasisi varsa bu adayları eler. Demokrasi yoksa bunların yeniden görev alma ihtimalleri vardır. O zaman vay o topluluğun haline!

Tasfiye

Her yeni ekip eskileri tasfiyeye yönelir. Bunun nedeni ideolojik farklılık veya başka bir şey değil, basit güvensizliktir. Eski nesiller sayısız birikmiş hesabı bugüne taşırlar ve sonsuz huzursuzluk kaynağı olurlar. Kemalistler İttihatçıları niye tasfiye ettiler. Herhalde farklı bir Türkiye düşünceleri için değil. Gerçek neden onların hesapsız ve hırçın politikalarını Cumhuriyet'e taşımak istememeleri, onların bu tutumlarından çekinmeleri (korkmaları)dır. Ne var ki eski-yeni ayrımına mekanik bir şekilde bakmamak gerekir. Kendini yenileyebilen herkes "yeni" dir. Yeter ki yeni dönemin koşullarını içine sindirebilsin.

Bürokrasi

Bürokrasi kaçınılmaz olarak etkinsizlik, yozlaşma ve suistimal demektir. Tarih boyunca hiçbir bürokrasi erdemini koruyamamıştır. İleride de namuslu bürokrasi olmayacaktır. Sorun bürokrasiyi yok etmek, yönetim işlerini basitleştirip evrenselleştirmektir. Yalnız şunu unutmayalım. Bürokrasi biraz da kurbanlarının eserdir. Bürokrasiyi artıran her denetim mekanizması belli suistimallerin yarattığı tepki üzerine kurulur. Bürokrasi toplumu denetlerken, müfettişler de bürokrasiyi denetler. Suistimaller arttıkça tüm sistem devleşir. Sonuçta sorunlar çözülmez, sadece karmaşıklaşır.

Kurallar

Hiçbir kurala uymadan kestirmeden giderek rakiplerini ekarte edeceğini sananlar, sadece kendilerini aldatırlar. Politika bile kurallarına göre yapılması gereken bir iştir. Kurallar kolektif iradenin somut ifadesidir. Ne var ki, yeni kuralları koyabilecek güce erişmek mümkündür. Ama bu da kuralsız değildir.

İç Çevre

Her siyasi grubun bir iç çevresi bu çevrenin de kendi karar süreçleri vardır. Sözkonusu çevreler demokratik veya anti-demokratik biçimlerle son karar alma hakkını saklı tutarlar. İyi liderler bu çevreyi genişletip sürekli olarak taze kan getirecek yeni insanları dener ve devreye sokmaya çalışır. Nihai amaç bu iç çevreleri kitle demokrasisi içinde eritmektir. Ama bu uzun geleceğe kadar toplulukların hayati çıkarlarını izleyecek iç çevreler varlıklarını sürdürecektir.

(Not: İç çevrelerden kurtulamıyorsan iyi olanı tercih et.)

İletişim

Sağlıklı iletişimin ilk koşulu aynı kavramları aynı kelime veya sembollerle ifade edebilmektir. Aynı deyimleri kullanarak aynı şeyi söylediğini sanan, ancak gerçekte çok farklı şeyler düşünenler az değildir.

Az gelişmişlik Çok gelişmişlik

Az gelişmiş ve gelişmiş ülkelerde politikanın ortak yanı her ikisinde de iftira ve dedikodunun etkin bir araç olarak kullanılmasıdır. İyi politika bu pisliklerin uzağında durmaktır. Tabii pislikten uzak durmak yetmez. Bu pislik yuvalarının teşhir ve tecridi de gerekir. Dedikoduya ortak olanlar da iftiralara imal edenler kadar suçludur.

İhtiyat

Bazı dönemlerde (!), bazı insanlar (!), düşüncüklerini söylemiyorlar. Nedeni de ileride aleyhlerinde kullanılabilir olması. Hazretler o kadar güvensiz ve yanlış yapmaktan öylesine korkuyorlar ki, tek yaptıkları şey bilgiç pozlarda kafa sallayıp onu bunu eleştirmek. Belki herkes yıpranınca bize gün doğacak diye düşünüyorlar. Halbuki iş yapmayanların eleştirisini diğer gevzelerden başkası dinlemez. Anlaşıldığına göre kardeş kardeş geçinip gidecekler.

Cesaret

En önemli cesaret gerçekleri kabul etmektir. Dünyanın veya dünyayı kavramanın zorluklarından kaçanlar kendilerine hayaller ve kuruntulardan oluşan başka bir dünya kurarlar. Psikolojik rahatsızlıkların önemli bir bölümü bundan kaynaklanır. Bu kişisel planda olduğu gibi, siyasette de geçerlidir.

Nasıl Bir İ.H.D. İstiyoruz

İnsan Hakları Derneği (İHD) 1986 Temmuz'undan beri çalışmalarını sürdürmektedir. Bu kuruluşun günümüzde geldiği noktaya baktığımızda, başından beri oldukça kısa bir zaman geçmiş olmasına rağmen "köklü", "meşru", "yaygın" ve "uluslararası tanınmışlık" sıfatlarını kazandığını görüyoruz. Ne var ki derneğin yeterince etkin ve verimli çalıştığını söyleyemiyoruz.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 29. maddesi kişilerin topluma karşı görevlerinden söz eder. İHD üyeleri bu sorumluluğu en çok duyan toplum kesimleri arasındadır. Her türlü anti-demokratik uygulama, yasa ve yönetmeliklere karşı örgütlü çabanın yükselmesini en yürekten destekleyenlerdir. Ancak toplumsal tepkilerin öncülüğünü yapacak kısa, orta ve uzun vadeli çabaların bütünlüklü bir program içinde gerçekleşmesi ve uzun soluklu kampanyalar konusundaki eksiklikler çok ciddi boyutlardadır. Bunun önemli bir nedeninin, hayatın her alanını kapsayan dernek faaliyetlerinin, tutuklu ve hükümlü hakları gibi dar bir alana hapsedilmesinden kaynaklandığı kanısındayız. Bu konuda bazı mazaretler kuşkusuz ki vardır ama sorun bunları aşabilmektir. 12 Eylül sonrası

koşulları tutuklu haklarını gerçekten öne çıkarmıştır ama sırf bu konu üzerinde sıkışılıp kalınması artık çalışmaların önünü tıkamaktadır.

İnsan Hakları Derneği'nden istediğimiz, yapamayacağı değil, yapabileceği şeylerdir. Ancak bunun için, amaçlarına sahip çıkan toplumu kesimleri ve üyeleri arasında demokratik tutumu öne çıkarması, her türlü grupçu zihniyeti kesinlikle reddedip geride bırakması ve ileriye açık programlarına destek verecek tüm insanlar arasında kapsayıcı ve çokyönlü çalışmalara girişmesidir. Gerektiği taktirde seksiyonlar halinde alt çalışmalar yürütülmelidir. Unutulmasın, mahkum ve tutuklu haklarını şimdiki halde savunanların sayısı 10, 100 ve hatta 1000 katına çıkar, eğer diğer alanlara da sahip çıkılırsa. 22 şubede 6000 bilinçli üye çok büyük bir güçtür. 60 üyeyle bile şimdikininkin çok üzerinde çalışmalar yapılır.

İHD'nin önümüzdeki günlerde belli bir program çerçevesinde sıraladığımız alanlarda çalışmalarını yaygınlaştırmasının, önemli bir işle yeri ne getireceğinden kuşumuz yoktur. Bu alanlarda ciddi ve kapsayıcı bir çalışma yapıldığı taktirde İHD, Türkiye'de çok özgün bir konuma gelecek veya bir başka ifadeyle, ö: gün konumuna layık bir kuruluş olacaktır.

BİR YURTTAŞ OLARAK

“HAKLARIMIZ”

Asla vazgeçemeyeceğimiz bazı haklara sahibiz. Bunların tümü insanca yaşama hakkı olarak özetlenebilir: özgür, güvenli ve huzurlu yaşamak. Ne var ki günümüzde bu haklarımızın kimine sahip değiliz. Bazılarına ise ancak kısmen veya görünüşte sahibiz. Bu bir tek şeyi gösteriyor: Bazı haklarımız ihlal edilmekte, üstelik bu sürekli bir şekilde yapılmaktadır. Biz ise, temel hak ve hürriyetlerin herşeyin önünde geldiği bir toplumda yaşamak isteriz. Saygınlığın en büyük ölçüsü bu haklara sahip çıkmaktır. Sözkonusu haklarımızın gasbına ses çıkarmayan bir kişi veya toplum kendine saygı duyamayacağı gibi bunu başkasından da bekleyemez.

1. YAŞAMA HAKKI:

Bu hakkın kimi zaman bilgisizlik veya ihmal, kimi zaman umursamazlık kimi zamanda öc alma gibi ilkel duygularla yok edildiğini biliyoruz. Hatta işkence altında can veren yurttaşlarımızın sayısını kesin olarak tesbit edemiyoruz. Yaşama hakkı en temel haktır.

2. ONURLU YAŞAMA HAKKI:

İktidarı elinde bulunduranların bazı hakları yandaşlarına tanınması, muhaliflerine ise her çeşit zorluk ve eziyeti reva görmesi kabul edilemez. Herkesin inanmadığına boyun eğmeme hakkı vardır. En ufak bir işini gördürmek için dahi kendini olduğundan farklı göstermek zorunda hisseden kişinin onurlu bir yaşam sürdüğü söylenemez. Kamu görevine tayin edilmek için düşüncesini saklayan memurlar, sınıfta kalmamak için görüşlerini söylemekten kaçınan öğrenciler, çıkar çevrelerine boyun eğen basın mensuplarıyla, güvenlik soruşturmasından korkan yurttaşlarla onurlu bir toplum kurulamaz.

3. BİLGİ EDİNME VE DEĞERLENDİRME HAKKI:

Her çeşit bilgi tüm yurttaşlara açık olmalıdır. Çağımızda hiçbir bilginin saklanması için hiçbir gerekçe bulunamaz. Sakıncalı bilgi diye bir bilgi türü yoktur. Edindiği bilgiyi değerlen-

dirme ve doğruyu seçme hakkı yurttaşın kendisine aittir.

4. BİLGİYİ VE DÜŞÜNCEYİ İLETME VE EDİNME HAKKI:

Herkes istediği bilgiyi veya düşüncüyü tüm yurttaşlara istediği yolla, basılı veya sözlü olarak iletebilir, onların seçimine sunabilir. Hiç kimse içinde şu melun görüşler yer alıyor diye bilgi dağıtımını engelleyemez.

5. ÇALIŞMA HAKKI VE İŞGÜVENLİĞİ

Çalışma hakkı en temel haklardandır. Herkesin üretken olmak, kendine ve çevresine yararlı olmak gibi bir sorunu olmalıdır. Bu, onurlu yaşamının görevlerinden biridir. Bu hak günümüzde fütursuzca ihlal edilmektedir. Hakkını arayan işçi, haksızlığa boyun eğmeyen memur, özgür düşüncesinden fedakarlık etmeyen öğretmenin çalışma hakkı elinden alınıyor. Kısacası, onurlu olmak cezalandırılıyor. Üstelik de bu durum bazı işverenlerin tuttuğu kara listeler ve devletin güvenlik listeleriyle sürekliliğe kavuşturuluyor. Bunlar yok edilinceye kadar demokrasiden söz edilemez.

6. HAK ARAMA VE BİRARAYA GELME HAKKI:

Hak gasbı her zaman ihtimal dahilindedir. Buna karşı hak arama hakkıyla

bir denge kurulmuştur. Ve bu da demokrasinin olmazsa olmaz koşullarından biridir. Hak arama, dilekçeyle başvurulaca makamın insafına da terkedilemez. Üstelik hak arama toplu halde de yapılabilir. Kaldı ki güçlü bir hak gaspçısına karşı ancak örgütlü olarak mücadele edilebilir. Türkiye sendikal yasakların, dernek yasaklarının, memurların örgütlenme yasağının olduğu yedi ülkeden biri olma ayıbının karanlık gölgesi altındadır.

7. TOPLUM ÖNÜNDE EŞİTLİK HAKKI:

Devletin bazı kurumları, anayasayı da ihlal ederek yurttaşlara din, ırk ve siyasi görüşleri açısından ayırım yapmaktadırlar. Bu kabul edilemez. Yurttaşlık haklarının her ihlali, tüm onurlu yurttaşlar için ayrı ayrı birer acıdır. Kısaca topluma yapılan bir işkencedir.

8. BAĞIMSIZ YARGI HAKKI:

Hangi yasanın, yurttaşa hangi koşullar altında ve nasıl uygulanacağına bağımsız yargıçlar karar vermelidir. Emir ve talimatla hüküm imzalayan yargıçlar adalet dağıtamaz. Sıkıyönetim mahkemelerinde savcı ve yargıçların ne kadar bunaltıcı bir baskı altında çalıştıklarını ibretle okuyoruz. Bu mahkemelerin kapatılarak, davaların sivil mahkemelerde görülmesi de bağımsız yargı için bir adım olacaktır.

9. DOĞAL ÇEVREDE YAŞAMA HAKKI:

Dünyamız ne bir zümreye, ne de bir nesile aittir. Doğanın zenginlikleri tüm insanlar ve gelecek nesiller için korunmalıdır. Bugün doğa, ormanları, ırmakları, gökyüzü ve topraklarıyla, belli bir zümrenin talanına kurban edilmektedir.

Geri kalan bir kısım doğa da bilgisizlik, plansızlık ve yoksulluğun kurbanı olmaktadır. Sonuçta bir nefes temiz havaya dahi hasret kaldığımız beton bloklarda yaşamayı insanca bulmuyoruz. Giderek azalan orman ve kıyılarımızın en yüksek fiyatı veren yabancı turistler ve zenginler tarafın-

dan kapatılması ise Türkiye halkının layık olmadığı bir aşağılanmadan başka birşey değildir.

10. SAĞLIK, EĞİTİM, KONUT VE TÜKETİCİ OLARAK HAKLARIMIZ:

Sağlık ve eğitimde iyi hizmet zenginlerin iratı yazı halindedir. Bu hizmetlerin götürülebilmesi için yoksulluk mazeretine sığınılmaz. Toplumumuzda insanları sağlıklı yaşatacak kaynaklar mevcuttur. Parası olmayan hastalarımızın ölüme terkedilmesi korkunç bir olaydır. Sorun bu kaynakların halkın denetiminden kaçınmasıdır. Bugünkü iktidar bütçenin yedide birini büyük tekelleri desteklemek için kullanırken, bütçenin % 50'sini bulan fonlara meclis ve sayıştay dahi karışmamaktadır. Sağlıklı konuta sahip olmak da bugün gayri-insani beton bloklarda bir mekan sahibi olmak olarak gösterilmektedir ki, halkın büyük çoğunluğu bundan dahi yoksundur. Bütün eksikliklerine rağmen beton bloktan daha insani bir konut tarzı olan gecekondu semtleri ise büyük iyileştirmelere muhtaçtır. Diğer bir konu olan tüketici haklarımız ise içler açısıdır. İçtiğimiz suların üçte ikisi pis, yediğimiz gıdaların yarısı sağlığa aykırıdır. Üstelik tüketici olarak kandırıldığımızda hakkımızı arama imkanımız sınırlıdır. Bu haklarımızı kapsamlı olarak korumak için tüm diğer haklarımızla birlikte bir bütün olarak ele almak durumundayız. Bunun bir yolu da yerel yönetimlerde etkin olmaktan geçmektedir. Şehirlerde belediyelerin göstermelik icraat'leri yerine kalıcı çözümler, sermayenin değil çalışan insanların ağırlığını koymasıyla mümkündür.

****

Tüm bu haklar yalnız bir bölüm yurttaş için değil herkes için geçerli olmalıdır. Tek bir yurttaşın dahi bunlardan mahrum olması demokrasiye inanan herkes için derin bir yaradır. Bunlar toplumların aynası olan cezavleri için belki daha da geçerlidir.

16 Ekim 1988 Pazar günü Bursa yerel basınında (Hakimiyet Gazetesi) sekiz sütuna manşet te

“EYLEM İHBARI”

Bursa Devrimci-Demokratik öğrenci gençliği olarak böyle bir planı (!) ve eylemi (!) gazetesinin haberiyle öğrendik. Fakat gün geçtikçe gazetesinin haberinin asılsızlığı ortaya çıkıyordu.

Ama haber “amacının dışında” iki gerçeğe işaret ediyordu. Birincisi tutuklu aileleri huzursuzdu. Analar, babalar amansız bir bekleyiştedirler. Oğulları ölüm orucunda, her sabah uyandıklarında oğul acısı tatmaktan korkuyorlar.

Oğullar neden ölüm orucunda? Ne oluyor Bursa Özel Tıp Cezaevinde? Kolay değil öyle gençken kendi isteğiyle ölüme kucaklamaya çalışmak. Direniyor o insanlar. Siyasi onurlarını ayaklar altına almaya çalışan işkenceye, zulme karşı canlarını ortaya koyarak kazandıkları hakları gaspetmeye yönelik “Ağustos Genelgesi”ne karşı direniyorlar. Anaları, babaları da kararlı, oğulların bütün haklarını aramaya.

“Her koşulda içerde direnen insanların ve anaların babaların yanında olacağız”

İkinciye gelirsek; öğrenciler de huzursuz. 1981 Kasım’ında çıkarılan YÖK ve uygulamalarının yarattığı rahatsızlıklar ve bu rahatsızlıkların halen devam etmesi. Biz devrimci gençlik Özerk-Demokratik Üniversite istiyoruz. Bizlere “adam edilecek cahiller” ve “potansiyel suçlular” olarak bakılmasını istemiyoruz.

Sekiz yıldır büyük bir titizlikle uygu-

“Üniversite öğrencileri ile mahkum ailelerinin birlikte plan hazırladıkları öne sürülüyor.”

lanın depolitizasyon süreci yavaş yavaş kırılmaya başlandı. Başlangıçta biz devrimci gençliği küçük bir azınlık olarak

mahkum etmeye çalışan anlayış; Bursa’da İ.İ.B.F.’de düzenlenen forumda binlere ulaşmamızdan, coşku ve kararlılığı-

“mücadelemiz bütün kararlılığıyla devam ediyor”

YÖK’le birlikte yaşanan yedi yıllık süreçte üniversitelerimiz birer kışlaya dönüştürüldü. Eğitim bilimsellikten uzaklaştırıldı ve halkın yararından çıkartılarak belli bir azınlığın hizmetine sunuldu. Beraberinde harçlar, atılmalar, beslenme, barınma ve dernekleşmeye karşı alınan tavırlar niteliğinden hiçbir şey kaybetmeden yeni öğretim yılında da güncelliğini korumaktadır.

Yeni öğretim yılına girerken açılışlarında abartılı ve kof sözlerle gerçekleri saptırarak çizdikleri tozpembe tabloları kamuoyuna sunma çabalarına girişmişlerdir. Gündemi yine kendi çıkarları doğrultusunda oluşturmaya ve kamuoyunu yanıltmaya yönelmişlerdir. Ama artık ülkemizde akademik-demokratik mücadelede somutlaşan bir gerçek vardı: Devrimci-Demokrat gençliğin hak arama savaşımı. İşte bu sorunların gerçekçi ve somut bir şekilde ortaya konulmasından tavır ve kararlılığı olan biz devrimci gençlik sorunlarımızı kendi alternatif açılışları-

mızda dile getirdik.

Kendini büyük günlere saklamayı değil, hayatın demokrasi mücadelesinde önümüze getirdiği sorunlara küçük-büyük ayrımı yapmadan müdahaleyi ilke edinen devrimci gençlik olarak gündemimizi oluşturduk. Gündemimiz; mücadele birimimiz olan fakültelerimiz, anifilerimiz ve kantinlerimizde sorunlarımızı kitleye bağ kurarak tartışma ve çözümler getirmektir.

Uludağ Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesinde de bu gündem oluşturuldu. 13 Ekim 1988 günü 800-1000 kişinin katılımıyla bir forum gerçekleştirildi. YÖK’ün eğitim sistemimizde yarattığı akademik-demokratik olumsuzluklar tartışıldı. YÖK’e hayır sloganıyla bu talebimiz dile getirildi. Paralı eğitim ve eğitimde çifte standart (BİLKENT örneği) uygulaması tartışılarak, kitlenin katılım sağladığı sloganla paralı eğitime son denildi. Atılmalar ve yarattığı olumsuzluklar dile getirildi. Geçen yıl 28 Nisan olayla-

mızdan rahatsız olmaya başladıkları açıkça gözlemlenmeye başlandı.

İçerde direnenlerin ve ailelerin kararlılıklarından iyice rahatsız olan anlayış yeni arayışlara yöneldi. Böyle bir tavırla; D. Gençliğin, direnen insanların ve ailelerin mücadelesini provoke etmeye, sindirmeye ve yoketmeye yönelik gazete manşeti yeni bir yönetimdir. Biz Devrimci gençlik olarak Polis-basın işbirliğine son! Baskıyı ve işkenceyi durdurun diyor, her ortamda, her koşulda içerde direnen insanların ve anaların, babaların yanında olacağımızı bir kez daha söylüyoruz.

Bursa’dan bir grup Demokrat Arkadaş Okuru

rı sonucu İstanbul Üniversitesi’nden atılan arkadaşlarımızın geri dönmeleri ve atılmaları son verilmesi coşkun bir şekilde sloganlaştı. Derneklerimize yöneltilen baskılar Polis-İdare işbirliğine son sloganıyla kınanıyordu. Son olarak kitle, kararlı, coşkulu bir şekilde özerk-demokratik üniversite şiarını çınlattı. Sorunlar ve sorunların çözümü doğrultusundaki mücadele yükselerek yeni dönemde alternatif üniversite şiarı şeklinde kantinlerimizde somutlaşmış oluyordu.

Bursa’da geline süreçte, tüm olumsuzluklara karşı devrimci gençliğin hak arama savaşımının kitlesel bağlarının oluştuğu ve gün geçtikçe güçlendiğini gözlemlemek açısından bu forum daha da anlamlıydı.

Mücadelemiz bütün kararlılığıyla devam ediyor.

**Yaşasın Devrimci gençliğin mücadelesi
Yaşasın Özerk-Demokratik Üniversite Mücadelesi**

İÇERDEN DIŞARIYA

(...) Yaşananları ve yaşanacakları, hiçbir ön yargıya kapılmaksızın, objektif bir şekilde görmeğe çalışıyoruz, görebiliyoruz Yaşanacakların yaşanılardan koparılarak, onun düşünsel zemini yok sayılarak görülebileceğine inanmıyoruz. Her şey

üç aşağı beş yukarı ortada. Umut ve direncimizi, yaşama olan bağlılığımızı koruduk ve mümkün olduğunca da geliştirdik.

**Ramazan Çataklı
Malatya**

(...) Özellikle, geçmiş dönem değerlendirilmesi mutlaka yapılacaktır. Ama bu değerlendirmeyi, bu işin içinde yer alan, ülkemizin geçmiş siyasal, ekonomik koşullarını doğru değerlendiren, o dönemde gelişen sınıf mücadelesine yön verenler yapacaklardır. Doğru olanı da onların yapması...

(...) Bu kaostan en son sıyrılısak dahi yine en son sözü bizlerin söyleyeceğine inanıyorum..

**Fatih Donma
Ermenek/Konya**

(...) Bizler yaramaz çocuk muamelesi gören belli bir kesimiz. Bu yüzden ikişer, üçer belli cezaevlerine dağıtıldık. Bu cezaevlerinin özelliği, bizim dışımızda siyasi mahkûmun bulunmaması. Gerçekten, hiç de kolay olmadı başlangıçta bu koşullara alışabilmek. Çünkü, yıllardır herşeyi birlikte göğüslediğin, özel bir dönemin yükünü birlikte omuzladığın ve “yarin yanağından gayri” her şeyi paylaşabildiğin, dostlardan bir anda ayrı kalmanın duygusallığını taşıdık, ister istemez bir süre. Fakat her zaman olduğu gibi yine mantığımız ağır bastı. İradi olarak şu veya bu ortamda yaşamaya tercih hakkımız olmadığına göre, yaşamak zorunda olduğumuz ortamı kendi irademize göre biçimlendirmekte önemli olan.

Dostlardan tecrit edilmiş bir ortamda olmamıza rağmen yaşam yine sürüyor. Ve biz yine ağız dolusu gülmeyi bir de ekmeği son lokmasına kadar yemeği unuttuğumuz yaşamımızı sürdürüyoruz..

Osman Zeybek/Antalya

Eskişehir’de öğrenci kıyımı

Eskişehirli bir grup öğrencinin İsa Tanrıverdi’nin mezarı başında anma toplantısı yapması gerekçesi ile 26 öğrenci tutuklandı. Gençliği sindirmeye yönelik bu tür uygulamaların bekledikleri sonu vermeyeceğini öncelikle belirtir, tutuklanan arkadaşlarımızı desteklediğimizi açıklarız.

**Eskişehir’den bir grup
D. Arkadaş okuru**

İkiyüzlülüğün ispatı...

Evlere Şenlik 'GENÇLİK ŞURASI'

Ankara'da toplanan Gençlik Şurası'nın amacının "Türk gençliğinin geleceğini daha iyi hazırlamak, gençliğin sorunlarını en geniş kamuoyu ile tartışmak ve alınacak tedbirleri belirlemek" olduğu söyleniyor.

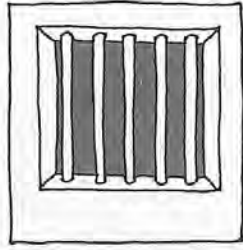
Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Şuraya 473 kişi davet ediyor. Katılanların sadece 99'u genç diğerleri bürokratlar, YÖK'çü profesörler, askerler, rektörler, dekanlar. Şuranın amacında belirtilen "en geniş kamuoyu" herhalde bunlar. Bakanlık şuraya davet edilen bazı solcu yazarlar, eski öğretmen üyeleri ile şuranın "demokratik"liğini tamamlamaya çalışıyordu.

Bakanlık şuraya katılacak olan 10 işçi gençlik temsilcisinin sendikalarından, 10 esnaf gencin esnaf derneklerinden, 10 çiftçi-köylü gencin ziraat odalarından seçilmesini istiyordu. Tabii bu seçilmenin ne kadar demokratik olduğu çok açık bir biçimde şüphe götürdü. Bunun yanında bakanlık çifte standart uygulayarak şuraya üniversite öğrencilerini temsil katılacak olan 30 üniversite öğrencisinin seçimini rektör ve dekanlara bırakıyordu. Öğrencilerin öz örgütlenmesi öğrenci derneklerinin şuraya katılacak öğrencileri seçmesine engel olarak demokratik ve özgür katılımlı bir şuranın ne kadar uzağına düşüldüğünü gözler önüne seriyordu. Göstermelik olarak 6 öğrenci derneği temsilcisi çağrılıyordu.

Gençlik Şurasında gençliğin sorunları bürokratlar, YÖK'çü profesörler, rektörler, Türk-İslam sentezcileri tarafından "tartışılacak" ve "çözüm önerileri" getirilecekti. Mizansenide rektörler tarafından seçilen öğrencilerin raporları, kararları onaylaması tamamlayacaktı. Komisyonlarda hazırlanan raporlara gençlik temsilcileri karşı çıkıp komisyonlardan çekildi, bu duruma rağmen gençliğin sorunları onların katılımı olmaksızın tartışılıp, "çözümler üretildi." Bu şurada sorunlara gerçekçi bir çözüm anlayışıyla yaklaşılırsa böyle bir temsil ve işleyiş ortaya konmazdı.

Yükseköğretim gençliği komisyonunda öğrenci gençliğin en acil sorunları olarak barınma, beslenme, öğrenim kredilerinin azlığı belirtiliyordu. Bu durumda komisyonuna dikkatli olmasını öneririz. Çünkü herşey bu tür "mâsum öğrenci istekleri" ile başlar. Çok yakın tarihte yaşadık, gördük bu talepler için seslerini yükselten öğrenciler coplandılar, gözaltına alın-

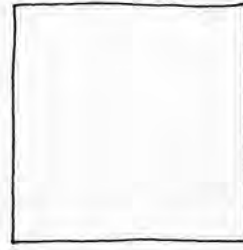
"Suça itilen gençleri topluma kazandırılması"

"Gençliğin sağlığı ve zararlı alışkanlıklardan korunması"

"Gençliğin serbest zaman faaliyetleri"

"2000 yılının Gençliği"

BİRİNCİ GENÇLİK ŞURASI'NIN KONULARINDAN...

dılar. bu durum bile öğrenci hareketinin ne kadar meşru temelden kaynaklandığını gösterir. Oysa öğrenci taleplerine, protestolarına karşı cop, gözaltı, işkence ile karşılık verilirken Bakan Hasan Celal Güzel de dahil olmak üzere yükseköğretim gençliği komisyonu üyeleri aynı sorunları dile getirirlerken coplanmadılar.

Gençliğin geleceğini hazırlamaktan dem-

varanlar, gençliğin yönetimde söz hakkı, örgütlenme, siyasi katılım gibi taleplerini bilinçli olarak gözardı ediyorlardı. Komisyonlardaki gençlik temsilcilerinin bu talepleri tutanak ve raporlara geçirilmedi, bunun üzerine gençlik temsilcileri komisyonlardan çekildiler.

Şuranın ilk günü rektörler tarafından seçilmemiş öğrencilerin söz hakkı istemeleri, söz

hakkı verilmeyince durumu protesto eden öğrenciler dışarda polislin saldırısıyla karşılaştılar. İlginçtir ki aynı anda bakan kürsüden "susun gençlik istemiyoruz" diyordu.

Gençlik Şurası, gençliğin tepkilerini çeşitli biçimlerle bastırmak, kürsüden söylenen laflarla geçiştirmek, işleri idare etmek amacıyla düzenlenmiş, siyasi iktidar güdümlü bir şura'dır.

BASIN AÇIKLAMASI

Bizler ilerici, yurtsever, demokrat, devrimci, sosyalist basın-yayın organlarını biraraya getirecek olan, dayanışmalarında yardımcı olacağına inandığımız birliğin ilk adımını atmış bulunuyoruz. Demokrasi ve özgürlük mücadelesindeki yerimizi örgütlülüğümüzle güçlendirmeyi düşünürüz. tepeden tırnağa örgütlü übir toplum özlemimizi kendi yeni örgütümüzde, Demokratik Basın Birliğiyle, dile getiriyoruz.

Bizleri bu birliği oluşturmaya yönelten etkenleri kısaca sıralamak istiyoruz. Oldukça kıt ekonomik olanaklarla çıkan demokratik basın yayın organlarının önlerindeki ekonomik, siyasal engelleri beraberce göğüsleyebilmeleri, basın tekellerinin dağıtım zorlamasını kırabil-

meleri için bu birliğin gerekli olduğuna inan- dık. Yoksullaşan manevi hayatımızın, düşün-

ce hayatımızın zenginleşmesi gerektiğinde yola çıkarak, yeni düşüncelerin üretilmesi ve yaygınlaşması için DEMOKRAT basın-yayın organlarının SORUNLARININ çözülmesi için bu birliği kurmaya çabaladık.

Hemen hemen tüm basının şu veya bu ölçüde pay aldığı 12 Eylül sonrası uygulamalara yabancı değiliz.

12 Eylül'den bu yana basın; kısıtlamalar, anti-demokratik yasa ve uygulamalar, toplantı kararları vb. cezalarla karşı karşıya kalmaktadır.

DEMOKRAT BASIN organları bu uygulamalardan fazlasıyla pay almaktadır. Burada çifte bir standart söz konusudur. Özellikle DEMOKRAT basın yasadışı, korsan basın-

mış gibi gösterilmeye çalışılmaktadır. Eğer demokrasiden yana olmak, gerçekleri yalnızca gerçekleri söylemek, kitleleri kendi sorunlarına duyarlı kılmak, de-politizasyona karşı çıkmak yasadışı ise; beis görmüyoruz, yasadışıyız. Eğer kuponlarla tiraj pompalamak, gazete sayfalarını porno resimlerle süslemek yasalıksa, olmaz olsun öylesi. Yaratılmak istenen ve bir ölçüde de yaratılan yasadışılık imajının kırılması gerektiğine inanıyoruz.

Ve yine biliyoruz ki; basın tekellerinin denetiminde olan kitle iletişim araçları, kitlelerin denetimine geçmedikçe, yani tam, eksiksiz bir demokrasi olmadıkça, basın özgürlüğünden söz etmek mümkün değildir. Tüm bu gerekçeler doğrultusunda kamuoyuna kuruluşumuzu bildiriyor. Demokrat, devrimci, yurtsever, ilerici, sosyalist basın yayın kuruluşlarını birliğimize katılmaya çağırıyoruz.

DEMOKRATİK BASIN BİRLİĞİ
Ekim 1988

1 Ağustos genelgesine hayır

CEZAEVLERİNDE BASKILARA SON

25 Eylülde G.Antep Özeltip Cezaevinde "havalandırmamanın süresinin 1 saat azaltılması" ve mahkumların uymama tavrına karşın 63 kişinin dövülerek hücrelere götürülmesiyle patlak veren gerginlik, cezaevlerini kamuoyunda yoğunlaşan tartışmaları daha da arttırmıştır. 30 Eylül günü Bursa Cezaevinde 10'u ağır, 60 kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan saldırıya 210. siyasi tutuklu ve hükümlü 7 gün süren açlık greviyle yanıt veriyor. İdarenin verdiği sözler üzerine bırakılan açlık grevi, üç gün aradan sonra, savcının "sözlerin tutulmayacağını açıklaması" üzerine süresiz olarak yeniden başlıyordu. Farklı gerekçeleri bahane ederek cezaevi idarelerinin başlattığı saldırılar; Aydın, G.Antep, Ceyhan, Eskişehir, Diyarbakır'da açlık grevlerini gündeme getiriyordu.

Cezaevlerinde son durum; infaz yakmaya yönelik disiplin cezaları, kitlesel sürgünler, onlarca yaralı; "arama" "tünel" bahanesiyle tüm şiddetle süren işkence, devlet terörü... Siyasi iktidarın tavrı: "Devlet gücünü ispatlayacak, 1 Ağustos Genelgesi Uygulanacak!"

Siyasi tutuklu ve hükümlülerin tavrı: "Kazanılmış haklarımızı geri almaya yönelik saldırılara teslim olmayacağız! Bedeli ne olursa olsun, TEKTİP gilyemeyeceğiz! 1 Ağustos Genelgesi uygulanamaz!"

"...Sorunun kaynağına gelince... "12 Eylül Adaleti"nin özünü tanımlayan ve en yoğun

biçimiyle askeri ya da sivil görünümüyle özetli cezaevlerinde uygulanan CEZAEVİ REJİMİDİR. Asker kişi sayma ya da tredman uygulaması olarak tanımlanacak bu rejim. Türk-İslam Sentezi denilen ideolojik ve siyasi kavrayışla içeriklendirilmiş genel olarak rejim muhaliflerinin inanç ve siyasi düşüncelerini hedefleyen rejimdir. Başlangıçta tamamen keyfi bir uygulama olarak gündeme konulan bu rejim şimdilerde bir yasa gereği olarak tutsakların karşısındadır. Keyfiyet yasalasmış TÜZÜK ve YÖNETMELİKLER olarak güven ce altına alınmıştır. (C.Üsterci - H.Kutlu. G.Antep Özeltip Cezaevi ....d.a. Sa. 6)

1 Ağustos Genelgesi de incelendiğinde; açık baskı rejiminin doğasından kaynaklanan cezaevi rejiminin; KEYFİYET'in yasalasması olduğu görüldü. Genelgenin teşhir bağlamında; ve cezaevlerinde yaşanan son olaylarının kaynağını görmek anlamında birkaç maddesini almak yetiyor:

A-1— İçgüvenlik personelinin kondisyon ve mücadele güçlerini yüksek tutmak amacıyla hergün görece başlamadan önce beden ve YAKIN MÜCADELE eğitime tabi tutulmaları, çalışmalar sırasında Milli Marşlar söylenerek morallerinin daha da güçlenmesine... B-1— Tüzüğün 139. mad. hükümlü ve tutuklulara tektip giyme mecburiyeti getirmiş isede-bilahare yapılan açıklamada tutuklulara giydirilmesinin mecburi olmayabileceği belir-

tildiğinde .... mevzuat değişikliğine kadar yasal zorunluluk nedeniyle 139. mad. AZAMI HASSASİYETLE uygulanmasına...

B-2— Ziyaretler, kapalı kurumlarda (15) günde bir ...30-60 dakika ... maddi teması olmayacak ve konuşmalar görevli personel tarafından duyulacak şekilde yapılacaktır.

B-10— Disiplin Cezasını Gerektiren Toplu Hareketler

Birden fazla tutuklunun, hükümlünün; a) açlık grevine başlamaları, b) TEKTİP giymemeleri, c) İdeolojik slogan atmaları, d) İdeolojik marş söylemeleri e) Eğitime katılmaları, f) Boykot amacıyla ifade vermemele- ri, duruşmalara çıkmamaları, ı) İdarece verilen yemeği yememeleri,k) sessiz direnişe geçmeleri m) sayım vermemele n) aramalara karşı çıkmaları ... o) toplu dilekçe vermeleri p) toplu olarak havalandırmaya çıkmamaları...

B-11— c) Suç veya disiplin suçu işleyenlere engel olmamak, idareye haber vermeme. D) Suç unsuru oluşturan her türlü fiili işlemek..

B-12— Gazete ve mecmua ve basılı eserlerde cezaevi disiplinini bozabilecek mahiyette haber yayınlanması halinde bu bölüm kesilerek çıkarıldıktan sonra hükümlü ve tutuklulara verilir...

Hükümlü ve tutuklulara posta ile gönderilen ziyaretçileri tarafından getirilen, paraları karşılığında yönetim aracılığı ile aldırılan veya doğrudan hükümlü ve tutuklularca getirilerek cezaevine sokulmak istenen kitap, dergi, basılı eser içeriye alınmaz...

C-2— Aramalar, kısmi ve genel olmak üzere iki şekilde yapılır. Kısmi aramalar, şüphe, ihbar halinde BASKIN şeklinde kurumun belli bölümlerinde yerine getirilir. Genel aramalar (15) günde bir yapılır. Koşuş boşaltılır. Tutuklu ve hükümlülerin üzeri, cepleri, belge-

leri, elle ve dedektörle aramaya tabi tutulur. Paraları sayılır, ihtiyacı üzerinde para bulundurup, bulundurmadıklarına bakılır... Aramalar gerekirse C.savcısının uygun görüşü alınarak zabita ile işbirliği yapılabilir ve her türlü güvenlik tedbiri alınarak ifa edilir.

C-4— AÇLIK GREVLERİ: Grev başlangıcında, ileride doğabilecek hadiselerin önlenmesi bakımından, greve başlanılan koşuşta "TİTİZLİKLE" arama yapılacaktır... Stok yiyecek maddeleri varsa bunlar, muhafaza altına alınacak... Açlık grevinin uzaması halinde sıhhi tedbirler cezaevi içinde alınacak, zorunluluk veya hayatı tehlike olmadıkça açlık grevine katılan hükümlü ve tutuklular, hastahaneye kaldırılamayacaktır... Eylemlerini devam ettiren tutuklu ve hükümlülere açlık grevi süresince idarece verilen su ve yemekler dışında grevi uzatıcı bal, şeker, tuz dahil olmak üzere herhangi bir yemek verilmeyecektir...

Cezaevi sorunlarının asıl kaynağı; siyasi iktidarın siyasi tutuklu ve hükümlülerin direnişlerine ve kamuoyunun ilgisine göre ağırlaşan, geri adım atılan ama en küçük fırsatta gündeme sokulan cezaevi rejiminin kendisidir; onu yasalastıran tüzük ve yönetmeliklerdir. Siyasi iktidar, işkence ve saldırıların sorumlusu olarak birkaç görevliyi gösterip, soruşturma açarak kamuoyu nezdinde sorumluluğunu ve bu gerçeği gizleme çabasındadır.

Bugün cezaevlerinde binlerce siyasi tutuklu ve hükümlüye demokrasi mücadelesinin, insanlık onuru savaşınınun bedeli ödettirilmek isteniyor. Halkımız üzerinde işleyen sömürü ve baskı çarkları; cezaevinde fiili işkence ve siyasi kimliği yoketme politikası olarak gündemde tutuluyor.

Siyasi Tutuklu ve Hükümlülerin Kazanılmış Haklarının Gaspına Yönelik 1 Ağustos Genelgesine Hayır!

YEMEKHANE VE KANTİN KURULLARINDA SÖZ HAKKI!

İTÜ'de 3 Ekim 1988 günü okulların açılmasıyla birlikte yemek ücretlerine zam yapıldı (Öğrenci 400 TL, memur 700 TL, öğretim üyesi ve yüksek lisans öğrencileri 1000 TL, misafirler 1500 TL. oldu). Bunun üzerine İTÜ Ayazağa, Taşkışla, Gümüşsuyu binalarında yemek boykotu yapıldı. Öğretim üyeleri ve memurların pasif olarak yemek yemedikleri görüldü. Bir hafta tüm İTÜ'de öğrenciler aktif boykot y aparken öğretim üyeleri ve memurlar da yemekhaneye gitmediler. Öğretim üyeleri ve memurların yemek yememeleri Rektörü rahatsız etmiş olmalığı soruşturma açma tehdidini savuruyordu. Birinci haftadan sonra sadece Taşkışla'da üç gün daha sürdürülen boykotta yapılan açıklamalarda "Üniversite'de ticari mantığa son!" "Yemekhane ve kantin kurullarında söz hakkı!" "Zamlara hayır, boykota katıl!" gibi sloganlar kullanıldı. 6 Ekim günü rektörle yapılan görüşmede rektör İlhan Kanyan boykot bitirilmediği takdirde polis çağıracağını söyleyerek "400 TL'si olan yemek yer, olmayan yemez" diyerek bir "bilim adamı" olarak, oturduğu koltuğa yakışmadığını göstermiş oldu. Boykot eyleminin tam anlamıyla başarıya ulaşmamış olmasında, eylemin daha ikinci gününde reformist anlayışların sürecin bittiğini belirterek eylemi kırmaya ne kadar etkiliyse, öğrenci hareketindeki kriz de o derece etkiliydi. Kitlelerin sürekli bir eylemliliği götürmemesi, içinde yaşadığı subjektif koşulların bir yansıması olduğu gibi, eylem sürecinde öğrenci hareketinin yaşadığı genel kriz üzerine tesbitlerin de doğruluğu gözlemlenebilmiştir.

YEMEK ZAMLARINA PROTESTO!

İ.Ü. Çapa Tıp Fakültesi'nde yemek zamları tepkilere neden oldu. Bunun üzer-

rine öğrenci derneği üyeleri yemek zamlarını kınayan, genel öğrenci sorunları ve taleplere ilişkin olarak anfilerde öğrencilere yönelik konuşmalar yaptılar.

İ.Ü. Merkez Kampüsünde de yemek zamlarına karşı protestolar 19 Ekim 1988 tarihinden bu yana bildiri, afiş, konuşmalarla sürüyor.

İ.Ü. AÇILIŞI

ŞAŞIRMADIK!

3 Ekim 1988 tarihinde İstanbul Üniversitesi'nde yeni öğretim yılının başlaması nedeniyle açılış töreni yapıldı. Törende öğrencileri "temsilen" rektörlük tarafından belirlenen bir öğrenci yaptığı konuşmada; beslenme, barınma, sosyal faaliyetlere idare tarafından izin verilmemesi, eğitimin her geçen gün gerilemesi, paralı hale getirilmesi, vizeler, atılmalar v.b.

v.b. sorunlara rağmen "Bize iyi okuma imkanları verdiğiniz için teşekkür ederiz... Biran önce okulumuzu bitirip ülkenin hizmetine girmek istiyoruz." diyebilirdi. Böylesi mantıklara, öğrencilerin söz haklarının olmadığı geleneksel açılış törenlerine haklı olarak tepki gösteren İ.Ü.'lü öğrenciler 5 Ekim 1988 tarihinde alternatif açılış düzenlediler. Fakat tepki ne kadar haklı olsa da tepkinin nedenlerini kitlelerin de kavrayabilmesi açısından ntepkinin yaşama geçirilmesi de önemlidir. Bu daha çok tepkiyi örgütleyebilmek ile ilgilidir.

İ.Ü. alternatif açılışında da gözlenen tepkinin örgütlenmesindeki eksikliklerdir. Bunun yanında tepkinin zamanlaması, içeriği gibi etkenler alternatif açılışın yetersiz kalmasının nedenleridir.

TEKEL'DEKİ ANTİDEMOKRATİK UYGULAMALARA KARŞI KAMUOYUNA AÇIKLAMA

12 Eylül 1980'den bu yana Tekel Genel Müdürlüğünde demokrat yurtseverlere yapılan baskılar tutuklamalara kadar gitti. Neticede bir çok yurtsever devrimci arkadaşlarımız işinden oldu. Memurlar Derneği kapatıldı. Üyeleri soruşturmaya tabi tutuldu. Tekel Memurları Derneği mal ve paralarına el konuldu. Devlet memurları zaten toplu iş sözleşmesinden yoksundu. Bu karanlık dönemin ardından 82 Anayasasıyla KİT'lerin yapısını düzenlemek amacıyla 2929 sayılı yasa ve bu yasayı ortadan kaldırmak için uluslararası tekelere birer robot insan sunmak için 308 ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler çerçevesinde Türkiye Genelinde tek tip insan yaratılmak istendi. Bu tip insanı yaratmak isteyen oligarşi devlet ne-ticede uluslararası Tekellerin sözcülüğünü yapabilecek, her istediğini yerine getirebilecek bir sözcüye gereksinim duyuyorlardı. İşte bu çerçevede Tekel'deki uygulamayı sağlamak üzere Süreyya Yücel Özden denilen faşist bir Genel Müdür'le anlaşarak onun yönetiminde bu işi ele aldılar. Tekel isim değiştirdi, KİK oldu, Tuz oldu, Tütün oldu. Müesseselere bölündü, bölüdü de bölüdü. Fabrikalar beş yıldızlı otele dönüştürülmek için çalışmalar yapılmaktan da geri kalmadı. 1932'lerde A.B.D.'nde, o günkü koşullarda "sarı köpek" sözleşmesini bugün oligarşi kaleme aldı. Bu onursuz sözleşme çerçevesinde memurlar onursuzlaştırıldı, kişilikleri yok edildi, bütün hakları elinden alındı. Sözümler ona eskiden demokratik deyin, devrimcilik üstüne toz kondurmaya, bu antidemokratik çerçevede oligarşiye ve onun dalkavuklarına boyun eğip, kendisinden, geçmiş için özür dileyip, bu antidemokratik ve insan haklarına aykırı sözleşmeye imza koydular. Kendilerin gorusulduğunda, sözkonusu sözleşmeyi enflasyon nedeniyle biraz fazla ücret alabilmek için imzaladıklarını söylüyorlar. Sözleşmeye baktığımızda işveren sözleşmeli personeli işi olduğu zaman çalıştırır, işi bitince çalıştırmaz. Sözleşmeli personel de hiçbir hak iddia edemez. Mahkeme veya herhangi bir adli mercie de baş vuramayacağını açıkça beyan eder. İşte bundan böyle düşüncelerini inkâr ettiler. Kişiliklerinden taviz verdiler. Ekonomik çıkarlarını her şeyin üstünde tuttular. Bunlara karşı devrimci duyarlı insanların çok uyanık olmaları gerekmektedir. Tekel Genel Müdürlüğünü, Müesseselere böldüren uluslararası tekellerin sözcüsü S.Yücel Özden, bu müesseselerin başlarına kendisi gibi faşist birer müdür getirip, orada demokrat yurtseverlere baskı yapılmasını emrediyor. Ama onurlu insanlar ne onun emrine ne de onun dalkavuklarına boyun eğmediler ve eğmeyecekleri de bilinmeli.

"Tekel Genel Müdürlüğünde Destekleme hizmet ücretini dahi, müessese müdürlerine; 1.000.000 TL., sekreterlerine 500.000 TL., Şef ve kıyas amirlerine 290.000 TL., memurlara 190.000 TL. verilirken, aynı işi yapan başka memurlara bir kuruş bile verilmiyor. İşte burjuva sosyal adaleti. İşte halkların özgürlüğü, işte çalışma barışı dedikleri, masum insanların emeğine, alınterine gözdikenler TV'sinden, Radyosundan, basınından da bu cilveli, cilveli olduğu kadar kan kokan sözleri de tereddüt etmeden söyleyip duruyorlar."

Hiç bir baskı politikası bizleri yıldırılmaz. Tekel'deki antidemokratik ve onur kırıcı sözleşmeye HAYIR diyoruz.

TEKEL'DEN BİR GRUP MEMUR

Tutuklu Yakınlarının TBMM Direnişi "Devlet güvencesinde GÖZALTI"

31 Ekim 1988 günü 70 kadar tutuklu yakını 1 Ağustos genelgesinin kaldırılması ve cezaevlerindeki baskıların sona erdirilmesi için TBMM'ye Adalet Bakanıyla görüşme talebiyle gittiler.

Bakanın tutuklu yakınlarıyla görüşmeyi kabul etmemesi üzerine 6 saat meclisten çıkmayan aileler, bu saatten sonra dağılmaya karar verdiler. Ailelere yetkililer tarafından gözaltına alınmayacakları güvencesi verilmesine rağmen, meclis binasından 100 metre ilerde sivil polisler aralarında 10'dan fazla kadının da bulunduğu 30 kişiyi zorla polis araçlarına bindirerek gözaltına aldılar.

* Devletin yetkilileri yalan söylüyor.

* Cezaevlerinde tutuklulara dışarda da AİLELERE baskı ve işkence sürmektedir.

* Siyasal iktidarın iki yüzlü politikaları bir kere daha iflas etmiştir.

* TUTUKLU YAKINLARI'nın haklı mücadelelerini destekliyoruz.

Herşeye rağmen MÜCADELE DEVAM EDİYOR.

demokrat arkadaş

ŞİŞLİ KÜLTÜR MERKEZİ KAPATILDI

Uzun süreden bu yana Şişli halkının da katılımıyla çeşitli sosyal ve kültürel etkinliklerde bulunan Şişli Kültür Merkezi (Ş.K.M.) dernek kitapları içerisinde haklarında toplatılma kararı bulunan 4 kitap bulunduğu gerekçesi ile 90 gün süreyle kapatıldı. Ş.K.M. tarafından yapılan bir basın açıklaması ile bu durum kınanırken;

"Bu uygulamaların amacı bizce açıktır. Amaç demokratik örgütlenmeleri işlevsiz kılmasıdır.

Amaç depolitizasyonu baskı ve yıldırma yöntemiyle kalıcılaştırmaktır.

Amaç düşünmeyi, hak aramayı engellemektir. Amaç emperyalist ve gerici bir kültüre karşı alternatif bir kültürün yaygınlaşmasını engellemektir.

Tüm bunlar bize yabancı değildir. Kültür lafını duyunca tabancasını çeken Hitler'in propaganda bakanının tavrından farklı değildir." görüşüne yer verildi.

İFÖD Genel Kurulu

İ.Ü. İktisat Fakültesi Öğrenci Derneği iki yılı aşkın bir süredir, tüzel kişilik kazanma çabalarını sürdürüyor. Sayısız engellemeye karşılaşılan İFÖD diğer dernekler gibi YÖK'ün örgütlenme hakkını gaspeden 59. madde-sine takıldı. İdare mahkemesine açtığı davayı kazanan İFÖD'e buna rağmen Rektörlük izni olmadığı gerekçesiyle kapatma istemiyle dava açıldı. Kapatma davası halen sürüyor.

Özerk demokratik üniversite mücadelesinde gücü oranında yer alan İFÖD biri Van'da M.Şirin Tekin'in öldürülmesi üzerine diğeri de ATILMALARA karşı iki bildiri yayınlamış. Çeşitli seminer çalışmaları yürütmüştür.

İFÖD ayrıca geçtiğimiz dönem 14 Nisan sonrasında Bağımsızlık Demokrasi ve Gençlik adı altında miting düzenlemek üzere başvuru yapmış ancak başvurusu valilikce reddedilmiştir.

İFÖD 1. Olağan Genel Kurulu 11.11.1988 tarihinde İ.Ü. İktisat Fakültesindeki Okuma Salonunda yapılacaktır.

Emperyalizmi kağıttan bir kaplan, devleti de işbirlikçilerin basit bir aracı olarak görürseniz yapacağınız farklı olacak, yok emperyalizmi zayıf noktalarını saklayan birçok dişi ve pençesi olan bir kaplan, devleti de kendi tarihi ve özgünlüğü olan bir kurum olarak görürseniz yapacağımız yine farklı olacaktır. İhtimal sayısı sonuza yakındır.

Demek ki siyaset teorisi hem kapsayıcı olmalı hem de değişikliklere açık bir esneklik taşımalıdır. Emperyalizm teorisinde var diye emperyalistler arası pazar mücadelesinin illa savaşa yol açacağını, veya emperyalizm gericedir diye tarımın kapitalistleşmeyeceğini ileri sürerler nasıl siyaset yapacaklarını bir düşünün. Bu yazıda bunları incelemeyeceğiz. Ele alacağımız konu, birçok alt teorinin özümsemesinden sonra siyasetin nasıl yapılacağıdır.

Yönetimi elde edecek bir güç haline gelmek isteniyorsa işe insanların düşüncesini ve kalbini kazanmakla başlamak gerek. Görüşleriniz, yaklaşımlarınız programınız daha iyi ise hem de bunu gerçekleştirmenin yollarını anlatmalısınız. Bu ideolojik mücadeledir. Yeteri kadar insanı kazanmadan, onları inandırmadan ve ümitlerini kamçulamadan, siyasi mücadelede başarı elde etmek ham hayaldir. Burada siyaset teorisinin önemli unsurları olan iletişim ve propaganda sorunları öne çıkmaktadır. Bunun bir ilerisinde örgütlenme alt teorisi vardır. Taraftarlarınızı nasıl biraraya getirecek, nasıl seferber edeceksiniz. Bunlarla birlikte kadro ve kitle çalışmalarında izleyeceğiniz ayrılıkların belirlenmesi ve hepsiyle birarada genel siyasi çizginizin netleşmesi gerekir. Siyaset bir bütündür ve bunların bir tekinin ihmali bile yenilgiyi kesinleştirir. Ne ki işin özü, hasımlarınızın veya sizin belinizi kıracak olan; her tarihi dönemde, o döneme denk düşecek siyasi çizginin tesbitidir.

Kitle mücadelesi yükselirken geride kalıp, sonra bunun telaşı içinde, kitlelerin geriye çekildiği bir sırada ileri atılırsanız acı yenilgiler kaçınılmazdır. Tarih, bize bunun en sık yapılan hatalardan biri olduğunu göstermektedir. (Bu konuda çok tipik örnekler vardır. Spartakistlerin yenilmesinden sonra Hamburg ayaklanmasından tutun da, İran'da devrim dalgası iktidarı mollaların kucağına bıraktıktan sonra Halkın Mücahitlerinin ileri atılıp perişan olmalarına kadar sayısız olayda bunu görebilirsiniz.) Zamanlama yalnız subjektif koşulların hesaba katılmasıyla yapılamaz. İç ve dış durumların tümünü gözönüne almayan zamanlama kötü zamanlamadır. Objektif koşulların da hesaplanması gerekir. Kimileri "emperyalizm çağında her yerde ve her zaman politik devrimin koşulları vardır o halde politik ve sosyal devrim yapılabilir" gibi büyük bir yanlış içerisinde bulunmaktadırlar. Yanılgının özü şudur. Politik devrimin koşullarının olması otomatikman bunun yapılabilmesi anlamına gelmez. Emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin baskı ve sömürüsü altında bir ülkede, onlardan kurtulmak; bağımsız,

demokratik ve emekçi bir rejim kurmak için yeterli neden vardır. Bunlar herkesin gözünde meşru taleplerdir. Ancak, politik devrimin esas gücü olması gereken kitlelerin, hiç değilse bir kısmı yukarıdaki taleplere sahip olsalar da, her tarihi dönemde politik devrime katılmak isteyecekleri söylenemez. Objektif ve subjektif koşullar konjonktürden bağımsız, soyut şeyler değildir. Tarihin de med ve cezir dalgaları vardır. Yükselen dalgayla birlikte ileriye gitmek mümkündür. Çekilen dalgaya karşı yüzmek ise tüketir. Dalga çekilirken yapılacak şey, güç toplamaktır.

Güç toplamak hem nicelik olarak artmak, hem de mevcut niceliklere nitelik katmaktır. Bu sürekli bir iletişim ve propaganda anlamına gelir ki, hangi kanalları kullanacağımız, öncelik vereceğiniz veya geliştireceğiniz önemli ölçüde sahip olduğunuz stratejiye bağlıdır. Strateji ise kısa ve uzun vadeli hedefleriniz arasındaki bağları kuran yaklaşımlarınızın hem özü, hem de toplamıdır.

Görüldüğü gibi en basit bir propaganda, demokratik çalışma bile rastgele yapılsa pek anlamsız olabilir. Siyaset toplumun karmaşıklığı oranında çetrefilleşen bir iştir ve sorunları çözmek sürekli karar almayı, birşeyler kazanmak için birşeyleri feda etmeyi, rakipleri ve müttefikleri tanımayı, zararlı olanları nötralize etmeyi —hatta yerine göre kimilerini kazanmayı— ve benzeri faaliyetlerde bulunmayı gerektirir.

Bu kadar girişten sonra, işe strateji kavramıyla başlamak gerekir. Strateji nedir? Strateji sizi iyi tanımlanmış hedeflerinize ulaştıracak yoldur. Stratejiniz yoksa yıllarca mücadele edebilirsiniz ama hiçbir sonuca ulaşamazsınız. Ama belli ara hedefleri elde edip nihai sonuca ulaşarak pozisyonları yaratabilirseniz, başarı imkanı gelişir. Strateji herşeyden önce gücünüzü kritik alanlarda yoğunlaştırmanızı, emek ve zamanınızı en iyi şekilde kullanmanızı sağlar. Ayrıca sürekli olarak karşılaşılan beklenmedik durumlarda kararalma süreci için bir referans çerçevesi teşkil eder. Bunun da ötesinde strateji taktiklerin belirlenmesi açısından da önemlidir. Kısaca stratejisi olmayan başarılı olamaz.

Taktikler ise mücadelenin herhangi bir aşamasında önümüzdeki somut durumu çözmeye yarayan etkinlik tarzlarıdır, günlük sorunları aşmanın araçlarıdır. Askerlik sanatının ne kadar çok taktiği varsa politikanın da vardır. Hasımı yanıltma, onu fuzuli sorunlarla uğraştırma, bunaltma, baskı uygulama, grev, grev tehdidi, boykot, lokavt, ambargo, basın kampanyası, altını oyma, karalama, iftira, ifşa etme, seçim, seçime çağırma, seçimle tehdit, güç kullanmakla tehdit, ittifak kurma, ittifak bozma, hasmın manevralarını daraltma, övme, yardım verme, yardımı kesme, nifak sokmak, sansür, tartışma, tartışmaya davet, miting, gösteri, vs. Bunların sayısı pek çoktur. Herşey yerine göre silah olabilir. Bunların bütünlüsel uygulamaları bir stratejik çerçeveye ihtiyaç gösterir. Ayrıca unutulmamalı ki silahlar bazen taktik, ba-

NASIL SİYASET YAPMALI

veya SİYASET TEORİSİNE GİRİŞ İLKELERİ

Ne istiyoruz, nasıl yapacağız sorusunun cevabı burada aranmaya başlanmalıdır. Siyaset, yönetimle ilgili hususların toplamı olduğuna göre; sorularımızı nasıl bir yönetim istiyoruz ve bunu elde etmenin yolları nelerdir şeklinde açabiliriz. Hemen

anlaşılabileceği gibi, bir bütün olarak siyaset teorisinden sözedeceksek, bunun birçok teorinin özümlemesinden hareketle kurulabileceği açıktır. Bir tarih teorisi, devlet teorisi, emperyalizm ve faşizm teorisi olmadan, genel bir siyaset teorisi oluşturulamaz.

zen de stratejik amaçlarla kullanılabilir.

Bir siyasi hareketin de, öncelikle temel yönelimlerini belirleyen "ana stratejisi" olmalıdır. Bundan sonra daha alt düzeyde stratejiler belirlenebilir. Örnek vermek gerekirse... Diyelim ki seçimle iktidara girmek istiyorsunuz. Bu ana stratejinizdir. Daha sonra alt hedefler konur. İlk seçimlerde ses duyurmak, ikincisinde muhalefet olmak, üçüncüsünde ise iktidara oynamak gibi. Bu belirlendikten sonra kırsal kesimde çalışma stratejisi, kentler ve belediyele ilgili stratejiler, işçiler arasında çalışmaya ilişkin strateji gibi. Sonra bunun taktikleri ve öncelik sıraları belirlenir. Bir başka örnek... diyelim ki stratejinizi halkın kendi iktidar organlarını geliştirmesi ve böylece ikili bir iktidar sürecinden geçildikten sonra bunun

tığı etkiyi bertaraf edemez. O halde propagandayı mahalli düzeydeki çalışmalara bırakıp, bu çalışmaları bilgi ve propaganda malzemesiyle mi destekleyeceksiniz. Veya bilgiyi doğrudan halka mı ileticeksiniz yoksa toplumda seçtiğiniz kesimleri bilgilendirip onlar vasıtasıyla mı yansıtıp yatacaksınız veya her ikisini mi kullanacaksınız. Yoksa hem bunları yapıp hem başka yollar mı kullanacaksınız. Son tahlilde en önemli propaganda yapılan işler olacaktır. Halkın katılımıyla yapılan her önemli eylem, bugün, tüm çarpıtmalara rağmen kitlelerin bilincine kazınmış durumdadır —ki 15-16 Hazirandan Fatsa'ya kadar birçok olay sayılabilir. İyi pratikler iyi propagandadır ama yeterli değildir. Yoğun karşı propagandayı etkisizleştirecek, anlamsızlaştıracak bir iletişim stratejisi geliştirmek gerekir.

Emperyalizmi kağıttan bir kaplan, devletide işbirlikçilerin basit bir aracı olarak görürseniz yapacağınız farklı olacak, yok emperyalizmi zayıf noktalarını saklayan bir çok dişi ve pençesi olan bir kaplan, devleti de kendi tarihi ve özgürlüğü olan bir kurum olarak görürseniz yapacağınız yine farklı olacaktır.

halkın lehine tekleştirilmesi üzerine kurduz. O zaman önce bu konunun propagandasının yapılması, örneklerin oluşması, sonraki aşamada yaygınlaşması ve nihayet alternatif olarak güçlenmesi ara aşamalarına göre taktikler geliştirilmesi gerekir. Ardından, hem bu ara hedefler için mücadele edilirken, hem de ileri aşamalarda, bu organların emperyalizmin ve yerli gerici sınıfların amansız saldırılarından korunmasının tedbirlerini almanız gerekir. Bu arada değişik halk kesimleri arasındaki çalışmalarınız için öncelikler sırası ve stratejileriniz olmalı. Örneğin, metal işçileri tekstilden daha büyük ağırlığa sahip olmalıdır veya orman köylüleriyle tarım işçileri orta köylülüğün katmanlarından daha önemlidir, vb. Gerçi bunların önem ve öncelikleri bölgeler arasında da değişecektir. Bu öncelik sıraları taktiklerin belirlenebilmesi açısından da çok önemlidir.

Ne var ki ana strateji, ara stratejiler ve taktikler konusunda çok mekanik tarzda ele almaktan, bu eylemşunun ara stratejisidir, öteki de 19. No'lu taktiktir gibi aklı daraltıcı kalıplar kullanmaktan kaçınmak gerekir.

İletişim ve propaganda anlayışlarınız da stratejinize göre belirlenecektir. Propaganda için mevcut iletişim organlarının gündemine mi girmeye çalışacaksınız yoksa kendi organlarınızı mı kuracaksınız veya geleneksel kanalların dışında yeni yollar mı arayacaksınız. Kitle iletişimi büyük ölçüde egemen sınıfların denetiminde ve onların politikaları doğrultusunda çarpıtmalar yürütüldüğüne göre kendi kanallarınızı kurmanız bir noktada kaçınılmaz olacaktır. Ama o taktirde dahi sorunlarınız bitmemektedir (bitmeyenler teknik sorunlar değildir.) İlk aşamada burjuvazinin yalan bombardımanına karşı yalnız doğruyu söylemekle başarı şansı olup olmadığını düşünmek gerekir. Bir doğru, doğru olduğu için ne kadar güçlü olursa olsun yüz yalanın yarat-

Unutulmasın ki emperyalizmin ve yerli gerici sınıfların geniş bir tarihi deney hazineleri vardır ki bunun içine devlet imkanlarını kullanmaktan cami bombalanmaya kadar birçok şey girmektedir. Seçilmiş kişileri eğitmek, imkan sağlamak, yardım vermek, taraftarların moralini yükseltmek, dedikodu çıkarmak bunların kullandığı yöntemlerin sadece bazılarıdır. Bu durum sizin iletişim konusunda daha fazla düşünmenizi gerektirir. Propagandanızı hangi kesimler üzerinde yoğunlaştıracağınız. Sağcı kitle üzerinde propagandayı şansa bırakıp ileriye açık kesimlere mi öncelik vereceksiniz, yoksa üretici kesimlere mi yönelceksiniz. aydınlara hitap etmek için farklı organlarınız olacak mı vs. vs. Sonra hangi aracı kullandığınız fevkalade önemlidir. En doğru mesaj bile yanlış bir araçla verirsenez etkisi sifıra yakındır. Bunlar deneyle sabit olmuş hususlardır. Görüldüğü gibi politika yapmak kolay iş değildir ama özellikle emperyalizmin gizli işgali altındaki bir az gelişmiş ülkede büsbütün zordur. Daha ilk aşamada yüzlerce çetrefil sorunla karşılaşılacaktır. Ama bunların hepsi aşılabilir, yeter ki titizlik, akıl ve sebat gösterilsin.

Burada değinilmeden geçilmesi gereken husus ittifaklarla ilgili yaklaşımdır. Bu hem taktik hem de stratejik bir sorundur. Stratejik bir sorundur çünkü tüm çalışmalarınızda, potansiyel müttefiklerinizi mümkün olduğunca hırpalamamak, onlarla belli uzlaşma alanları yaratmanız gerekir. (Hatta, hiç ihmal edilmemesi gereken bir çalışma karşı saflardaki bazı unsurları tarafsızlaştırmak veya tarafınıza çekmektir) İttifaklar yapmadan başarılmış hiçbir büyük iş yoktur tarihte. Ne var ki her koşulda her ne pahasına olursa olsun ittifak yapalım demek olmaz. Bu teslimiyeti bile getirebilir. Büyük ittifaklar için büyük objektif koşulların yarattığı ortamlar değerlendirilmelidir. Taktik alanda ise daha az veya daha büyük esneklikler mümkündür. Bunlar du-

ruma göre değerlendirilecek şeylerdir.

İttifaklar için de objektif koşullar gerekir: Ya ortak bir tehdidi savmak, ya da ortak bir çıkarı elde etmek. Siyasi ittifaklara taraf olanlar büyük kitleler olabileceği gibi, küçük gruplar da olabilir. Devrimcilerin sorunu genelde işçiler ile emperyalizme ve faşizme karşı olan tüm unsurları birleştirmek, tüm emekçileri ve yurtseverleri işçilerin programı öncülüğünde seferber etmektir. Bunlar emperyalizme ve faşizme karşı olan tüm halkın ortak objektif istekleridir. Ancak iş pratiğe gelince, somutta tüm halk değil, öncelikle halkın içindeki ileri unsurların işbirliği gündeme gelecektir. Bunlar örgütlü veya örgütsüz olabilirler. Ne olursa olsun bu kesimlerin ortak mücadelesini yaratmak gerekir. Halk kesimlerinin ittifakı için objektif temelin olması hepsinin hele de her zaman aynı tarzda davranacağı anlamına gelmez. Dikkat edilmesi gereken husus özellikle çeşitli kesimlere birden hitap eden ortak noktaların üzerine gitmektir. Emperyalizme karşı birarada mücadele ederken küçük üreticinin mülkiyet tutumunu veya aydınların çekimsiz karakterini baş mesele yapmanın anlamı yoktur. İkinci husus ise birlikte mücadele eden diğer gruplar üzerinde hegemonya tesis etmeye kalkmamaktır. Bu ters sonuç verir. Doğru olan, ikna, destek, dostluk, ikaz süreçlerini işletmektir. Hegemonya ancak sosyalizmin inşasına geçildikten sonra, emekçilerin iktidarına ve yeni rejime düşman olan unsurlar üzerinde kurulmalıdır. Kal-

ışma tarzı anlayışlarıyla doğrudan ilgilidir. Ayrıca demokratik kitle çalışması ile doğrudan siyasi çalışmaya verilecek ağırlıkların tesbitiyle ilgilidir. Türkiye'de ve dünyada bu alanda olumlu-olumsuz çok büyük bir deney birikimi vardır. Lafı çok fazla uzatmadan bu deneylerden çıkan bazı hususları özetleyelim.

İlk husus aşırı merkezizetçi, hiyerarşik, çok kademeli ve tersine salkım tipi örgütlenmelerin başarısızlığıdır. Bu tür örgütlenmeler kuruluş içi demokrasiyi zaafa uğratmakta, bürokratlaşmayı ve memur zihniyetiyle çalışmayı teşvik etmekte ve kişisel inisiyatif kullanmayı asgariye indirmektedir. Halbuki bunlar özellikle pratik çalışmada ölüm ve kalım arasındaki farktır. Kuruluş içi demokrasinin olmaması katılımı azaltmakta, insanları talimat bekleyip rapor veren birer memur haline getirmektedir. Keza kuruluşun çok kademeli ve salkım tarzı yapılışması işleyiş ve kararlamayı yavaşlatmakta, hakim sınıfların şiddet kullandığı durumlarda darbe yemeyi kolaylaştırmaktadır. Ayrıca yerel çalışmalar yerli yersiz müdahale bekler halde, dejenere olmaktadır. Burada, yukarıdan aşağı mı, aşağıdan yukarı mı tartışması her zaman pek anlamlı değildir. Şöyle ki çok sayıdaki yerel politik çalışma zaten varsa bunların faaliyetlerinin yukarıdan aşağı koordine edilmesi, yönlendirilmesi doğaldır. Ama yerel örgütlenmeler yoksa yukarıdan aşağı yerel dinamik yaratmaya çalışmak, yukarıdan aşağı örgütlenmeden farklı birşeydir.

En doğru mesaj bile yanlış bir araçla verilirse etkisi sifıra yakındır. Bunlar deneyle sabit olmuş hususlardır. Görüldüğü gibi politika yapmak kolay iş değildir ama özellikle emperyalizmin gizli işgali altındaki bir az gelişmiş ülkede büsbütün zordur.

Devrimcilerin sorunu genelde işçiler ile emperyalizme ve faşizme karşı olan tüm unsurları birleştirmek, tüm emekçileri ve yurtseverleri işçilerin programı öncülüğünde seferber etmektir. Bunlar emperyalizme ve faşizme karşı olan tüm halkın ortak objektif istekleridir. Ancak iş pratiğe gelince, somutta tüm halk değil, öncelikle halkın içindeki ileri unsurların işbirliği gündeme gelecektir.

dı ki bu durumda bile geniş muhalif kesimleri, belli bir esneklik içinde eritmek veya kazanmak önemlidir.

İttifak için objektif koşulların olması ittifakların gerçekleşeceği anlamına gelmez. Herhangi bir şey için OBJEKTİF KOŞULLARIN VARLIĞI BAŞARI ŞANSINI MÜMKÜN KILAR, BAŞARIYI DEĞİL. İttifak, gerektiği zaman özenle korunması gereken bir şeydir. Her ittifak taviz de gerektirir ama hiçbir ittifak "her ne pahasına olursa olsun" yapılmamalıdır.

Bütün bu sorunların üstesinden gelinebilir-şayet bir siyasi hareket uygun örgütlenmeyi başarabilirse. Örgütlenme hem pratik bir sorundur, hem de titizlikle uyulması gereken ilkeleri vardır. Halkın iktidarını savunan bir siyasi hareket hem çalışan kitlelerin hem de öncü unsurların örgütlenmesini ayrı ayrı ama bir bütünlük içerisinde düşünmelidir. Ama örgütlenme kesinlikle "ana strateji" çerçevesinde yapılması gereken bir iştir, ça-

Bu zorluklar ve sorunlar çerçevesinde yerel çalışmaların genel koordinasyonunun yapıldığı çok kademeli olmayan örgütlenmelerin daha uygun olduğu anlaşılmaktadır. Yerel çalışma birimleri kendi demokrasilerini kurmalı, bunlar arasında öne çıkan unsurlar bölgesel ve ulusal çapta koordinasyonu sağlamalıdır. Keza bütün çalışmalar arasında öncelikleri belirleyen, kaynak aktaran, propaganda işlerini ayarlayan, yerel çalışmalara destek ileten bir merkezi oluşumun da demokratik olarak kurulması gerekmektedir. Hiç kuşkusuz ki burasının asıl önemli görevi siyasi çizgiyi her gün değişen koşullara göre hayata geçirecek canlılığı göstermektedir. Kendinden beklenen basireti gösteremeyen görevlilerin ise değiştirilmesi esastır. Herşeyden önemlisi hesap isteme ve hesap verme sisteminin kurulmasıdır. HİÇBİR ÇAĞDAŞ KURUM HESAP VERME KORKUSU TAŞIMAYAN YÖNETİCİNİN TASARRUFLARINA RIZA GÖS-

TÜSTAV

deye dayalı bir tercihi gerekli kılar. Baskı ve zor veya bu anlama gelebilecek her şey, bunu ortadan kaldırır. Bizler böyle bir zoru ve baskıyı kabul edemeyiz ve savunamayız. Bizler yalnızca, karşı-devrime uygulanacak "devrimci zor"u kabul eder, savunur ve uygularız.

Bizlerin insanları ve emekçi sınıfları örgütlemek istem ve çabası, yalnızca bizler açısından sözkonusu olan tek yönlü bir "istem ve çaba" değildir veya böyle olması halinde başarıya ulaşabilmesi mümkün değildir. Bizlerin "örgütlemek istem ve çabaları", emekçi sınıfların "örgütlenmek istem ve çabaları" ile bütünleşmelidir. Bu bütünleşme sağlanabildiği ölçüdedir ki, bu uğraşın bir anlamı olur. İnsanlar ve emekçi sınıflar devrimci sınıf mücadelesi içerisinde bu "örgütlenmek istemi"ni duyarlar ve bunun gerekli kıldığı "çaba"ya girişirler. Öte yandan bizlerin amacı da, bir yönüyle böyle bir "istem" 'in duyulmasını ve bu doğrultuda "çaba" 'ya girişilmesini yaratmaktır. Bunu yaratmak ve görmek, bu olayın can alıcı noktasıdır. Bu, iç dinamizmin yaratılmasıdır. Bu Nasrettin Hoca'nın anlatılan o güzelim öyküsünün aksine "göl" e çalınan mayanın tutmasının güçlü, harika ve mutluk verici bir belirtisidir.

Bizlerin gönüllülük temelinde böyle bir birlikteliği sağlama anlayışımız, faşist zor yoluyla yukarıdan aşağıya sağlanan "örgütlenme" veya devrimci saflarda yüzeyselliğin, aceleciliğin, kitlelere güvensizliğin ve özünde Marksist-Leninist devrim teorisinin reddiyesinin ifadesi olan "tepeden inme"yi küçük burjuva örgütlenme anlayışlarının tüm tersidir. Bu, emekçi sınıfların mücadelesinin, güçlü bir iç dinamizm temelinde, önü alınamaz ve engellenemez bir coşkun ırmak şeklinde veya aşağıdan yukarıya püsküren bir volkan gibi yükselmesinin yaratılmasının ifadesidir. Böyle bir temel üzerinde yürütülecek veya böyle bir olgu ile bütünleşecek "örgütlenme" çabaları, bire bin veren bir tohum gibi bir daha yok edilmemesine emekçi sınıflar içerisinde, emekçi sınıfların aklında, yüreğinde ve derinliklerinde kök salar.

Bizlerin gönüllü birliktelikten yana olmamızın en güzel ifadesi, kendisini, isteyen bu örgütlenmelerden istediği zaman ayrılabilmesinde de gösterir. Bizler hiçbir kimseyi, kişinin istemine ve iradesine rağmen zorla bu örgütlenmelerde tutmaya devam edemeyiz. Bu anlama gelebilecek şu veya bu yol savunamayız. İnsanların ve emekçi sınıfların, kendiliğinden veya devrimci örgütlenmelere katılarak örgütlenmelerinin bir nedeni vardır. Bu neden ortadan kalktığında, kişi ve emekçi sınıflar ortadan kalktığını düşündüklerinde veya birlikte olmanın koşulları yok olduğunda isteyen istediği zaman ayrılır. Bu hak, tartışmasız her zaman vardır. Bunun içindir ki şu veya bu gerekçeyle bu örgütlenmelerden veya örgütlenmelerin birinden ayrılan veya ayrılmak isteyen kişiye gönül konulmaz. Darılmıyız, kızılmıyız, tavır alınmaz veya düşman muamelesi gösterilmez. Nesnel olarak bu tavırları hak edecek bir durum yokken bu tavırları göstermek, en basit ifade ile duyusallıktır. Çocukluktur. Devrimci örgütlenmelerdeki birliktelikleri zorla veya herşeye rağmen sağlanması ve devam ettirilmesi gereken birliktelikler olarak görmektedir. Bu devrimci bir anlayış değildir. "Davadan döneni vurun" anlayışının bize ait olmadığını bilmek gerekir...

Bizlerin olması gereken böyle bir anlayışı kabul etmemiz ve bu anlayışla hem

örgütlenme hem de örgütlenme çalışmalarını yürütmemiz, bu devrimci örgütlenmelerin "Mevlana Tekkesi"ne dönmelerine izin vermemiz anlamına gelmiyor. Her örgütlenmenin bir amacı, programı ve ilkesi vardır. Ciddiyeti vardır. Bu örgütlenmelerde yeralanlar amacı, programı ve ilkeleri gözden irak tutmadan ve bunları çiğnetmeden, kişilerin bu örgütlenmelere katılmalarına, bu örgütlerde kalmalarına veya bu örgütlerden çıkarılmalarına karar verme hakkına sahiptirler. Katılmanın, kalmanın, çıkarılmanın ve ayrılmanın "ayağa düşmesi"ne ve "dön dön" oyununa dönüşmesine izin vermemek örgütlenmelerinin anlamını korumak, sahip olduğu misyonu yerine getirmek ve devam ettirmek hakkına sahiptirler. kimse bunun aksini iddia edemez. Burada önemli olan, bu hakkı kullanırken nesnel olabilmek, çok açık olması gereken ilke, kural, anlayış ve değer yargılarına göre hareket edebilmektir.

Bizler ilke olarak, "mücadele içinde yer almak" isteyen, "mücadelenin gereklerini yerine getirebilecek her sınıf ve yaşta" (1) insanın, mücadeleye katılmak kutsal hakkının olduğunu bilir ve kabul ederiz. Çünkü devrimci sınıf mücadelesi gençlerin, kadınların, aydınların vb... her yaşta, yediden yetmişe tüm emekçi sınıflardan insanların kendi öz mücadeleleridir. Bizler buna mutlak bir biçimde inanırız. Bunun bilincinde olarak davranırız. Mevcut burjuva toplumda bu kavgaya katılması gereken her insanı, bu kavgaya katmak isteriz. Bu insanlardan gelen "katılmak istemi"ni geri çeviremeyiz.

Bizler devrimci sınıf mücadelesine katılması gereken veya katılmak isteyen her insanın önünde, kesinlikle, bir engel oluşturamayız. Aksine, bu katılımı hızlandırmanın ve kitleleştirilmenin bütün yol ve yöntemlerini kullanırız. Bizler, ellerimize ince ve sık bir elek alıp, devrimci mücadeleye katılmak isteyen insanları bu elekten geçirmek gibi bir rola soyunamayız. Soyunsak bile bunun teorik dayanağı, madden ise olanağı yoktur. Devrimci sınıf mücadelesi, mücadeleye katılmak isteyen insanların yüzüne bazı zaman kapılarının kapatıldığı b. azı zaman açıldığı, dolayısı ile nedeni ne olursa olsun ve kim tarafından savunulursa savunulsun, bir keyfiyetin sözkonusu olduğu özel mülkiyete tapulu bir eve benzetilemez. Devrimci sınıf mücadelesine katılmak "...bir bilinç, kararlılık ve fedakarlık işidir." (2) Amaç bu bilinci, kararlılığı ve fedakarlığı milyonların aklında, yüreğinde, benliğinde ve davranışlarında yaratmak olmalıdır. Milyonları önüne dikilen her türlü engeli aşan, dağıtan, parçalayan ve o dayanılmaz-karşı konulmaz akıntısı ile sürükleyip götüren coşkun bir ırmağa dönüştürmeyi başarmak olmalıdır.

Bizler mevcut burjuva toplumun, yüzyılların katmerleşerek getirdiği geleneklerin, alışkanlıkların, anlayışların, idealist yaklaşımların, kör ve dinsel inançların vb... oluşturduğu devsel birikimi de kullanarak, kendi toplumsal koşullarında tüm insanlarda "uygun" kişilikler, ilişkiler, düşünme ve davranış biçimleri oluşturmaya çalıştığını ve oluşturduğunu biliriz. Mevcut burjuva toplumunda, verili koşullarda feodal, lümpen, küçük burjuva ve burjuva kişilikli insanlar çoğunluktadır. Bu kişiliklerin dışına taşıp demokrat, ilerici, yurtsever ve devrimci birer kişilik sahibi olabilmeyi başaranlar, süreç içerisinde çoğalmaya devam etselerde, verili toplumsal koşullarda azınlıktadır. Bu görünüm şaşırtıcı olmamalıdır. Aksine

çok doğal görülmelidir.

Bizler mevcut burjuva toplumun "yaratısı" olan bu yoz ve kendi doğalarına, emekçi sınıflardan olanlar açısından kendi sınıfsal kökenlerine aykırı birer kişiliğe sahip insanları değiştirmek ve insanlığın gerçek-zorunlu kurtuluşunu sağlamak amacındayız. Bu ise insanları bir bütün olarak ele almakla ve mevcut köhne burjuva toplumunu değiştirme sürecinde etkin (değiştirici) birer varlık konumuna sokarak, toplumun değişim sürecinde değiştirmeye çalışmakla mümkündür. Böyle bir ele alışla, insanın hem kendisini hem de içinde yaşadığı çevreyi-toplumu değiştirmesi mümkündür. "Yalnızca ihtilalci pratik süreç içinde insan hem kendini hem de çevresini değiştirir." (3) Marks "Ortamın değiştirilmesi ile insan eyleminin çakışması, ancak devrimci pratik olarak kavranabilir ve ussal bir biçimde anlaşılabilir." (4) (v.y.a.) der.

Bu devrimci pratik içerisinde insanların kendilerinin değişimi, tıpkı değiştirmeye çalıştıkları çevre ve toplum gibi kolay, birden ve çok kısa sürede olmaz. Yalın ve düz bir çizgi izlemez. Kendini şu veya bu oranda veya tamamen değiştirmeyi başaranlar, yarı yolda yerinde saymaya başlayanlar, kısa veya uzun bir süre yalpalayanlar, geriye dönenler vb... olur. Yeni ve devrimci bir kişiliğe has özelliklerin kazanılması, eski kişiliğe has özelliklerin aşılmasıdır. Eski ve yeni kişilik arasında bıçakla kesilmiş gibi kesin bir hat veya aşılması zor bir Çin duvarı yoktur. DİYALEKTİK BİR DEĞİŞİM VE YAŞANAN SÜREÇ SÖZKONUSUDUR. Eski kişilik, kişilerin özgün özelliklerinin, iradelerinin veya daha başka nedenlerin sonucu olarak, yeni kişiliğe yönelimin sözkonusu olduğu andan sonra da, azalan oranda veya kalıntı düzeyinde de olsa var olmaya devam eder. Bundan dolayıdır ki, yeni kişiliğe yönelimden eskiye dönüş, yani restorasyon her adımda fark edilse de, o kadar çok zor değildir. Dahası, dikkat edilmezse ve uygun-elterişli ortamı da bulunursa, kişinin kendisinin çok "doğal" bulduğu ubir yaşam ve süreç içerisinde sessiz sedasız gerçekleşir. Burada sözkonusu olan kişidir ve dolayısıyla bu süreçte, devrim sonrası bir toplumda aynı restorasyon süreci sözkonusu olduğunda gözlenen-gözlenmesi beklenen şu veya bu düzeye ulaşmış karşıt güçler arasındaki çatışmada sözkonusu değildir.

Genellikle, kişideki bu restorasyon pek kavranamamaktadır. Sanılmaktadır ki, kişi kendini nasıl tanımlarsa öyle olur. Yani kişilerin kendilerini "devrimci", "sosyalist", "komünist" vb... diye tanımlamalarıyla, gerçekten öyle olunduğu genel kabul görür. Bu anlayış, kesinlikle yadsınmalıdır. Bu bakış açısı, kesinlikle mahkum edilmelidir. Bu idealizmdir. Böyle bir bakış açısı, insanın kendi içinde eski ile yeni kişiliği arasında sürekli bir savaş sürdürdüğü ve sürdürmesi gerektiği gerçeğini gözardı ettirir. İnsanın uyaklılığını yokeder. Olumsuz ve atılması gereken eski kişiliğe has özelliklerin varlığını ve kalıcılığını meşrulaştırır. Geriye dönüşün kapısını kapamak yerine, bilmeden sürekli açık tutar. Lenin "...insanın kendine, bir şeyim demesi başka, öyle olması daha başkadır." (5) ve "Biz bir kişiyi onun kendisi hakkında söylediğine ya da düşündüğüne göre değil, eylemlerine göre yargılarız." (6) diyor. Doğru bakış açısı budur.

Çift yönlü, yani insanların hem kendilerini hem de içinde yaşadıkları toplum-

sal koşulları değiştirmeye çalıştıkları ihtilalci pratik içinde bizler, yukarıda açmaya çalıştığımız gibi, bu süreci yaşayan ve bu süreci yaşamasını istediğimiz emekçi sınıflardan insanları, çok çeşitli biçimlerdeki uygun devrimci örgütlenmelerde biraraya getirmeye çalışırız.

Bizler doğru bir anlayış olarak, devrimci sınıf mücadelesine katılan tüm insanları istihdam ederken, gözönünde bulunduracağımız tek şey "...GÖREVİN GEREKLERİ VE SEÇİLECEK KİŞİNİN, SEÇİLECEĞİ YERE UYGUNLUĞU OLMALIDIR." (7) (Aslen Y. Rosev'a ait olan bu sözlere Lenin'de aynen katılmaktadır.) Her görev ve bu görevleri yerine getirecek her örgütlenme, bu görevleri yerine getirecek ve bu örgütlenmelerde yer alacak insan sorununu gündeme getirir. Bu ise, doğu ubir istihdam politikasını gerektirir. Ancak bu, yukarıda, devrimci sınıf mücadelesine katılma isteminin sözkonusu olduğu anda açtığımız ve yadsıdığımız anlamda, insanların mücadeleye katılım istem ve çabalarına ket vurma anlamında bir eleme değildir. İkinci, birbirinden çok farklı şeylerdir. İlki, insanı kazanmayı ve insanın kendisini aşmasını reddeder, birilerine bu konuda haksız bir tasarruf hakkını tanır. İkinci, o insanı en uygun şekilde istihdam etmeyi ve bu anlamda o insana, kendisini geliştirebileceği ve en verimli olabileceği en uygun koşulları sunmayı ifade eder. İlk ne kadar olmaması gerekense, ikincisi de o kadar olması gerektir.

Bu istihdam politikasını hayata geçirirken doğru bir bakış açısına sahip olmak, devrimci sınıf mücadelesinin gelişim seviyesinden ve devrimci hareketin örgütlenme düzeyinden kopuk düşünmek ve olayı idealize etmemek kaydıyla, ince ele-yip sık dokumak ve kılı kırk yarıcı olmak, o insanlar, devrimci sınıf mücadelesi ve devrimci örgütlenmeler açısından mutlaka gereklidir. Bu istihdam politikasının olması gereken biçimiyle hayata geçirilemediği yer ve zamanda, bu üçlü bu yanlış istihdam politikasından zarar görür.

Hiç şüphesiz insanlar bal kavanozu değildir ve çok basit bir yöntemle nasıl olduklarını anlayamayız. Öte yandan bizler, hiç şüphesiz, bilgi ve deneyimlerimize bağlı olarak iyi birer insan sarrafıyız veya öyle olmalıyızdır. Çünkü bizler her an insanlarla içiçeyiz, tüm uğraşımız insana yönelik ve insanları ilgilendiriyor. Bizler genel olarak tüm devrimci örgütlenmeler, ama özel olarak kadro örgütlenmelerine ve devrimci sınıf mücadelesinde devrimci otoriteyi, iradeyi temsil eden ve emekçi halklarımızın devrimci özünü simgeleyen siyasi örgütlenmeye insan istihdam ederken çok dikkatli olmaya ve nesnel davranmaya çalışırız. Subjektivizm, o insanlara, devrimci sınıf mücadelesine ve devrimci örgütlenmelere büyük zarar verir...

Bizler özü itibarıyla, buraya kadar çok kısa ve bazı yönleriyle özetlediğimiz anlayış temelinde devrimci mücadeleyi yürütüp-yönlendirmeye ve hem örgütlenmeye hem de emekçi sınıfları örgütlemeye devam etmeliyiz...

Mehmet Erdal

Aydın

- (1) Adnan Bostancıoğlu/Türkiye Sorunları/Sayı-2
- (2) a.g.y.
- (3) Biyografi-syf.95
- (4) Karl Marx/Feuerbach Üzerine Tezler-3
- (5) Lenin/Bir Adım İleri İki Adım Geri-syf. 265
- (6) Lenin/Materyalizm ve Ampirio Kritisizm/Cilt 2-syf.39
- (7) Lenin/Bir Adım İleri İki Adım Geri-syf. 145

SAVUNMADAN

“DEVİRİMCİ YOL GERÇEĞİ”

1. DEVİRİMCİLER, FAŞİZME KARŞI MÜCADELEYİ GERÇEK DEMOKRASİ İÇİN MÜCADELENİN BİR PARÇASI SAYARLAR

Faşizm hakkında doğru ve tutarlı bir görüş ve değerlendirmeye sahip olmanın faşizme karşı mücadelede daha etkili ve kalıcı sonuçlar alınabilmesi için gerekli olduğu çok açıktır. Devrimciler de faşizm konusunda, faşizmin ne olduğu ve ülkenin somutunda nasıl şekillendiği üzerinde doğru çözümler ve görüşler geliştirmiş; bu görüşler ışığında anti-faşist mücadeleyi sürdürmeye çalışmışlardır.

Faşizm, emperyalizm çağının bir olgusudur.

Tekelci burjuvazinin ekonomideki tekelini politikada ve devlet yönetiminde gerçekleştirme şekillerinden biri olarak tarih sahnesine çıkmıştır. Faşizm, burjuvazinin tekelleştiikten sonragericileşmesi ve devleti daha doğrudan şekillerle kendi sınıf çıkarlarının (tekelci burjuvazinin) bir aracı olarak kullanmak istemelerinin ve bunu becerebilen olanaklarına sahip olabilmelerinin, böyle bir olanağı tekelci burjuvaziye sunan tarihsel toplumsal koşulların sonucu olarak emperyalizmle birlikte, daha doğrusu emperyalizmin bir türevi olarak oluşmuştur.

Bu nedenle faşizm, hiçbir zaman emperyalizmden soyutlanarak ele alınamayacak bir konudur. Faşizm olayının temelindeki merkezde tekelci burjuvazi yatar. İşte bu emperyalizm ve tekelci burjuvazinin faşizm olgusunun merkezinde bulunması durumu, faşizmi, diğer baskıcı doğrudan zor yöntemleriyle yöneten yönetim şekillerinden (devlet şekillerinden) ayrıran temel ölçüt olmaktadır. Yani açık zora dayalı (esas olarak açık zora dayalı) yönetim yöntemleriyle idare edilen bütün devlet şekillerine faşizm denmemesi; açık zora dayalı yönetim yöntemlerini uygulayan devletin hangi sınıf veya sınıf fraksiyonlarının elinde olduğuna bakılması ayrırdedici olmaktadır. Faşizmde devlet, burjuvazinin bütününe değil; küçük bir azınlığının, en zengin, tekelleşmiş olan en bağınaz ve gerici kesiminin elindedir.

(...)

Kapitalizmin geliştirdiği ve emperyalist bir aşamaya yöneldiği Almanya'daki tekelci burjuvazi ile, yeni sömürge bir ülkede yabancı tekelci bir uzantısı ve bunlarla bütünleşerek gelişebilmiş tekelci burjuvazi arasındaki fark ne kadar belirginse, bu ülkelerde faşizmin ortaya çıkış biçimlerinde ve uygulamasındaki farklılıklar da o kadar belirgindir. Birinin güçlülüğü ve emperyalist amaçları için devleti ve bütün ulusu savaş düzenine sokmak azmi ve bunun için açık baskı ve zor yöntemlerini uygulamak gücü ve yeteneğine karşı, diğerinin güçsüzlüğü yani sıra bağımsız emperyalist amaçlar peşinde (paylaşım savaşları gibi) koşuramayacak (çünkü kendisi zaten ekonomik yönden yabancı emperyalist tekelci ülke içindeki bir uzantısıdır.) bir tekelci burjuvazi olması, hem devleti kendi sınıf çıkarları için doğrudan bir araç olarak kullanmada; hem de bu iş için doğrudan zor ve terör yöntemlerinin seçilip uygulanmasından ve bunların devlet içinde kurumlaştırılmasında farklılıklar yaratmaktadır.

Faşizmin ortaya çıkışında siyasal koşullardaki farklılıklarda çok önemlidir. Almanya ve İtalya gibi ülkelerde burjuvazi burjuva demokrasilerini yıkarak faşizme ulaşıyorken; bizim gibi ülkelerde burjuva demokrasilerini henüz gerçekleştirilebilmiş bir devlet şekli de değildir. Sınıf mücadelelerinin bir bileşkesi olarak oluşabilmiş burjuva demokrasileri yeni sömürge ülkelerin verili sosyo-ekonomik koşullarında elde edilebilmiş bir sonuç değildir. Ve emperyalizmin girişile de bu süreç çarpıtılmış, sürecin burjuva demokrasisine doğru gelişip, kurumlaşması engellenmiştir. Buralar, burjuvazi ve iktidarı paylaşığı müttefiklerinin burjuva demokrasilerinden gelen demokratik öğelerle açık zor yöntemlerini içine geçtiği ve birarada kullanıldığı yönetim yöntemleriyle egemenliklerini sürdürdükleri demokratik hak ve özgürlüklerin son derece sınırlı olduğu var olanların da sık sık olur olmaz vesilelerle rafa kaldırıldığı ne burjuva demokrasisi ne de Almanya, İtalya örneğinde gördüğümüz türden faşizm diyebileceğimiz bir devlet şekliyle yönetilen ülkelerdir.

Bu tür ülkelerde hakim sınıflar ittifakı çelişen çıkarlarından dolayı (sömürüyü paylaşmak temelinde) ellerindeki devleti ittifak içindeki güçlerin herbirini eşit şekilde memnun edecek tarzda kullanma olanağına sahip değildir. Hakim sınıfların en irilerinin toplanmış olduğu çelişkili bir ittifak olan oligarşinin içinde devletin kendi çıkarlarına göre kullanılmadığı şikayetleri hiç bitmez. Oligarşinin her kesimi bu bakımdan diğerleriyle bir çekişme içindedir.

Bu çekişmeler, doğrudan zor yöntemleri için devletin kullanılmasında yavaşlamalar ve duraksamalar şeklinde boşluklar doğurmaktadır. İşte bu duraklama ve boşluk dönemlerinde yönetimde demokratik öğelerin daha görünür ve ön planda olduğu açık baskı ve zor öğelerinin kullanılmasında yavaşladığı, ikinci planda kaldığı dönemler yaşanmaktadır. Bu dönemlerin varlığı ve bunların burjuva demokrasilerine çağrıştımlar yapması, yanımalara ve yüzeysel değerlendirmelere bunlara burjuva demokrasisi denmesine yol açmaktadır.

Oysa bu dönemlerde dahi (yani oligarşinin devlet iktidarını iç çelişkilerinden dolayı istediğince etkin kullanmadığı dönemler) sistemde demokratik hak ve özgürlükler öylesine güdüktür ve var olanların fiilen kullanılabilmesi öylesine zor ve tehlikelidir ki bunları kullanmaya kalkanların başına bu dönemlerde dahi burjuva demokrasilerinde asla düşünülmemeyecek olmadık belalar yağar.

Düşünce ve örgütlenme özgürlüğü yoktur. Siyasal partiler demokrasinin vazgeçilmez unsurları olarak anayasalara yazılır ama belirli düşüncelerin örgütlenip partileşebilmesi ceza kanunlarına konulmuş maddelerle yasaklanmıştır. Polis baskısı dayak ve işkence devam eder. 141-142. maddeler (ki bunlar faşist İtalya'dan alınmıştır) gibi maddeler burjuva demokrasilerinde düşünülmez. Bu maddelerdeki cezalar da batı demokrasilerinde herkese deheset vererek dercede artırılmıştır. İlk alındıklarında bu maddelerdeki cezalar aylarla ifade edilen miktarlardayken sonra artırılarak artırılarak bugün 15 yıla kadar çıkartılmıştır.

Hakim sınıflar böyle bir devletle açık baskı ve zor yöntemlerinin esas, baskının dolaylı ve üstü örtülmüş şeklinin değil doğrudan baskıcı olan politik düzene burjuva demokrasisi denmeyeceği açıktır. Böyle bir politik dönem içinde hakim sınıflar ittifakında tekelci burjuvazinin emperyalizmle girdiği ilişkiler sonucu ve kapitalizmin buna bağlı çarpık da olsa gelişmesi iktidarı eliyle uygulanan baskı ve zor yöntemleri de faşist bir karakter kazanmıştır. Çünkü faşizm yukarıda söylediğimiz gibi emperyalizm ve tekelci burjuvaziyle ayrı düşünülmez; bunlardan kopartılamaz bir olgudur.

(...)

İşte, ülkemizde faşizm olgusunun yukarıda değindiğimiz özelliklerinden dolayı Almanya ve İtalya gibi ülkelerdeki faşizmden farklılıklarını gözönünde bulunduran devrimciler buna sömürge tipi faşizm demektedirler.

Emperyalizmi Almanya'da tekelci burjuvazinin en gerici en şoven en emperyalist kesimlerinin açık terörcü diktatörlüğü, faşist partinin aşağıdan yurayı kitle desteğini de peşine takarak burjuva demokrasisini yıkıp iktidarı elmasıyla kurulmuşken Türkiye'de böyle bir durum olmamıştır. Tekelci burjuvazi, burjuva demokrasisi olmayan mevcut devleti açık terörcü diktatörlüğü için kullanılabilecek olanaklarına sahip olabilmştir. Yani ülkemizde aşağıdan yukarıya kitle desteğine sahip faşist bir partinin eylemiyle kurulmuyor bu terörcü diktatörlük; yukarıdan aşağıya mevcut devlet aygıtı kullanılarak uygulanabiliyor. Burada mevcut devlet aygıtının içine bu terörcü diktatörlüğün gerçekleştirilmesinde kullanılmak üzere emperyalizmden ithal ekstra aparatlar da katıldığını hemen ekleyelim. Bunlar; kontrgerilla gibi. Kontrgerillaya bağlı sivil faşist milisler ve sivil faşist bir siyasi parti gibi; ve gizli servislerde, poliste ve ordu içinde Amerikalılarla yapılmış gizli ikili anlaşmalar ve işbirlikleri gereği çeşitli adlarla ve çeşitli işlevler yüklenerek oluşturulmuş diğer örgütlenmelerdir.

Sömürge tipi faşizmde tekelci burjuvazi diktatörlüğünü devlet iktidarını oligarşi içinde en etkin ve belirleyici durumda olduğu için; ve faşist baskılar bu sınıfın damgasını taşıdığı için tekelci burjuvazinin diktatörlüğünden söz ediyoruz. İki farklı dönemde iki farklı şekilde uygulanmaktadır. Bir de nemde (yukarıda işaret ettiğimiz oligarşi içi çelişkilerden ve tekelci burjuvazinin emperyalist ülkelerdeki orantılı güçsüzlüğünden ve devlet iktidarını müttefikleriyle paylaşmak zorunluluğundan kaynaklanan duraksamalar ve boşluklardan dolayı) baskı ve zor yöntemlerine açık ve doğrudan değil gizlemiş olarak uygulandığı ve sınırlı da olsa demokratik hak ve özgürlüklerin şeklen var olduğu dönemler; diğeri de herhangi bir gizlenmeye gerek duyulmadan baskı ve zor yöntemlerinin ağıktan uygulandığı “açık faşizm” dönemleri.) Bu açık faşizm dönemleri; 12 Mart dönemi ve 12 Eylül darbesi dönemleridir.

FAŞİZMLE MÜCADELEDE İKİLİ GÖREV

Sömürge tipi faşizmin bu iki farklı dönemi iki farklı uygulaması faşizme karşı mücadeleyi de, bu mücadelede yerine getirilecek görevleri de farklılaştırmaktadır.

Faşizme karşı mücadelede başarının ilk koşulunun mücadele edilecek olanın doğru tahlili ne olduğunun anlaşılıp kavranabilmesi ve tanımlanabilmesi olduğunu bilen devrimciler, ülkemiz somutunda faşizmin yukarıda özetlediğimiz tarzda anlaşılıp kavranması durumunda etkili bir anti-faşist mücadele yürütülebilmesini söylemişler ve vurgulamışlardır.

Bu durumda faşizme karşı mücadelede görevleri ve hedefleri de farklılaşmakta, çeşitlenmektedir.

Önce mücadele edilecek faşizmin sömürge tipi bir faşizm olmasından dolayı farklılıklar çıkmaktadır.

Avrupa'da faşizme karşı mücadelede temel hedef, burjuva demokrasilerini yıkıp açık terörcü bir diktatörlük kurmaya çalışılan faşizmi durdurmak hedefidir. Yani burjuva demokrasilerini faşizmin yıkmasını engellemek, bu demokrasilere saldırılan faşizmle savaşarak korumak, kurtarmak eylemidir, anti-faşist mücadelenin esası ve temeli.

(...)

Türkiye'de faşizme karşı mücadelenin esası Avrupa'daki gibi olmaz. Çünkü, Türkiye'de burjuva demokrasisi zaten elde edilebilmiş değildir. Faşizm yukarıdan aşağı bir tarzda mevcut devlet içinde kurumlaşarak yerleşmekte ve uygulanmaktadır. Buradan, faşizme karşı mücadelenin esasının, Avrupa'daki gibi mevcut demokrasilerin faşist karşı devrime karşı korunması değil; Avrupa'daki gibi demokrasilerin gerçekleştirilmesi için, toplumdaki demokratikleşmenin üst yapıda böyle bir politik düzen gerçekleştirilebilecek düzeye yükseltmek hedefine yönelmiş bir demokratik devrim sürecini tanımlamayı esas alan bir mücadeleyle bağlı kılınması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Yani anti-faşist mücadele, toplumun demokratik devrimini tamamlama mücadelesinin içinde, bu mücadelenin politik alanını dolduran en önemli (temel ve belirleyici önemde) sorunu olarak ortaya çıkmaktadır. Avrupa'yla kıyasla söylenecek olursa, faşizme karşı mücadele demokrasiyi koruma değil, demokrasiyi elde etme mücadelesi olmak zorundadır.

Ülkemizde faşizmin yenilip demokrasinin kurulabilmesi, emperyalizmle bütünleşmiş tekelci burjuvaziye iktidardan uzaklaştırılacak bir politik mücadelenin başarıya ulaşmasıyla mümkündür.

Ancak bu yolla tekelci burjuvazinin elinden devlet iktidarına sahip olmanın sağlanması olduğu yukarıdan aşağı faşizm uygulama olanakları alınabilir. Emperyalizmle bütünleşmiş tekelci burjuvazi devlet iktidarını kullanılabilecek olanaklarına sahip oldukça faşizm tehlikesi de hep olacaktır. Bu sebeple de faşizme karşı geçici değil kalıcı başarılar elde edilebilmesi, tekelci burjuvazinin devlet iktidarından geçici değil geri dönmemeyeceği bir şekilde kovulmalarını sağlayabilecek bir politik mücadelenin başarıya ulaşmasına bağlıdır.

Böyle bir politik mücadelenin de halkın demokratik iktidarını hedefleyecek ve gerçekleştirecek bir iktidar mücadelesi olacağı açıktır. Ve yine ancak halkın demokratik iktidarıyla faşizmi uygulayan tekelci burjuvaziye sadece devlet iktidarından uzaklaştırılmakla kalmaz onların politik güçlerinin ve iktidarlarının kaynağı olan ekonomik güç ve iktidarlarına da son verilir; böylece gerçek demokratik ilişkilerin ekonomik temeli sağlanabilir.

İşte sömürge tipi faşizm koşullarında anti-faşist mücadelenin Avrupa ülkelerindeki anti-faşist mücadeleden temelde farklı, bu mücadelenin Avrupa demokratik iktidarını hedefleyen ve gerçek demokrasinin koşullarını ve temellerini yaratacak demokratikleşme aşamasına toplumu yükseltecek olan (diğer bir deyişle demokratik devrim sürecini tamamlayacak olan) bir mücadeleye bağlı olmak zorunluluğudur.

İşte bu zorunluluk, ülkemizde faşizme karşı mücadelede anti-faşistlere ikili bir görev yüklenmektedir. Bir, anti-faşist mücadelede halkın demokratik iktidarı için mücadeleye bağlı olarak ve onun bir gereği olarak sömürülmesi görevi; ve iki, sömürge tipi faşizmin açık uygulanma dönemlerine geçişini engelleme görevlerini de ancak birincili görevle bağlı olarak yapabildikleri takdirde başarılı olabilirler. İkili bir direnişle emperyalizmi ve tekelci burjuvaziye açık faşizm uygulamalarından caydırabilirler, geriletebilirler.

Ülkemizde yukarıda söylediğimiz özelliklerinden dolayı anti-faşist mücadele hiçbir zaman açık faşizmi engellemek göreviyle sınırlı olamaz. Ancak faşizme karşı mücadeleyi sadece bu ikinci görevle sınırlı bir mücadele olarak görüp onaylayanlar da çok olmuştur. Böylesi anlayışlar, ülkemizde faşizm olgusunun gerçeğini, sınıfsal özünü ve dayanaklarını doğru değerlendirememek ve kavrayamamaktan kaynaklanmaktadır.

Ve bunlar bu eksik ve yanlış kavrayışlardan dolayı açık faşizmi engellemek samimi isteklerine rağmen çoğu kere açık faşizm yalnız güçlerin politikalarını daha kolayca uygulayabilecekleri koşulların oluşmasına katkıda bulunacak tutumlar içinde olmuşlardır. Bu tavırın en yaygın ve bilineni de “Aman, provakasyona gelmeyelim cunta gelir!” şeklinde özetlenebilecek olmaktadır. Bunlar açık faşizme geçişini engellemek için bu “provakasyona gelmeyelim!” manüvresi ile faşist terör ve katliamları dahi protesto etmekten geri durmamışlardır çoğu kere. Binlerce öğrencinin, 5-10 tane silahlı faşist okullarını terk etmelerini de sırf “olay çıkmasın ve böylece darbe yapmak isteyenler vesile bulmasınlar” gerekçesiyle önermişlerdir. Sessiz ve pasif kalmanın açık faşizme geçişini engelleyebilecek en iyi yol olduğunu sanmışlar böylece de faşist terör politikalarını uygulayanları cesaretlendirmişlerdir. Onların bu tutumlarının açık faşizmi engellemekten ne kadar uzak olduğu, sadece faşist terörün döktüğü kanın ve cüretini çoğalttığı bugün artık anlaşılmalıdır. Açık faşizmi engellemek işi, faşizme direnmekle olmaz. Nitekim olmamıştır da.

Faşist Parti ve Faşist Terör Çetelerinin İşlevi

Ülkemizde faşizmin ne olduğunu ve faşizme karşı mücadele görevlerini eksik kavrayan bazı anlayışlarda faşist partinin (MHP'nin) işlevleri hakkında yanlış değerlendirmeler yapılarak bu partiye Avrupa'da iktidara gelmiş faşist partilerinine benzer işlevler yüklenmişlerdir. Böyle olunca faşizmi de bu partiyle özdeşleştirmiş faşizme karşı mücadeleyi bu partinin iktidarının engellenmesi olarak algulamışlardır.

Oysa durum farklıdır. Evet, bu bir faşist partidir ve iktidara gelip devleti Almanya ve İtalya'da olduğu gibi faşistleştirme amacındadır. Ve ideoloji olarak da bu faşist hareketlerin ideolojisini kopya etmekte propagandasını da aynı yöntemlerle hatta aynı sloganlarla yapmaktadır. Zaten bu partiyi doğuran faşist hareketin oluşması da tarih olarak Avrupa'da faşizmin iktidarda olduğu yıllardan başlanmaktadır. Şoven bir milliyetçiliğin ırkçılık temelinde Turancılık şeklinde ideoloji olarak seçtiği Nazilerin her şeylerinin taklit edildiği ve bunlarla sıkı bağlantılar da kurularak oluşturulmuş bir harekettir. II. Dünya Savaşı yıllarında bu Alman faşizmi özentisi taklit hareketin Alman fa-

üçüncü dünyanın kapitalist orduları ve

TÜRKİYE

Deniz TÜRKER

Sömürge ve yarı-sömürge ülkeleri ordularının II. Dünya Savaşı sonrası, özellikle 60'lı yıllarda ivme kazanan sanayi ve ticaret alanlarındaki girişimci faaliyetleri yeni sömürgeciğin bir yönünü oluşturmaktadır. Sürekli faşizmin egemen olduğu, sanayi ve ticaretle uğraşan emperyalizme bağımlı ülke ordularının sık sık açık faşist diktatörlüğe yönelerek ülke yönetimlerine el koyması hiç de şaşırtıcı bir olgu olmadığı gibi yeni sömürgeci politikaların kavranması açısından emperyalizm-ordu-devlet ilişkisinin açık bir göstergesidir. Üçüncü dünya ülkeleri ordularının ekonomiyeye duydukları ilginin girişimcilğe dönüşmesindeki temel etmen, iç ayaklanma olasılığı karşısında güçlerini arttırmak ve ülke yönetimini koruyabilmektir. Tabii ki bu güçlenme politikaları sadece kendi iç dinamikleri ile gerçekleşmiyor. ABD kongresinde Senato Dış İlişkiler Komisyonu için hazırlanan bir raporda; "Birçok ülkeye yaptığımız askerî yardımların asıl sebebi Birleşik Devletlerin savunulmasında doğrudan doğruya katkıda bulunmaları ya da stratejik bir konuma sahip olmaları değildir. Asıl siyasi sebep, generaller ve amirallerin idareyi devralmak üzere yetiştirilmeleridir." denilmektedir.

Uzunca bir dönem faşist diktatörlük altında yaşayan Guatemala'da görev yapan birçok subayın bu süre içerisinde yüklüce bir servet edinmesi, emekli subayların çiftlik yöneticisi olması, Askeri Sosyal Güvenlik Enstitüsünün ülkenin yedinci büyük bankasına sahip olması. Zaire'de bakır ve elmas madenlerini millileştirilmesi 1965'de iktidarı ele geçiren Mabutu tarafından gerçekleştirildi. Ancak bundan yararlanan, kısa zamanda Afrika'nın en zengin adamı olan Mabutu ve askerleri oldu. Nijerya'da General Gowon banka ve sigorta şirketleri kurarak, çokuluslu şirketlerle çeşitli ortaklıklar oluşturmuştur. Arjantin'de 'Fabricaciones Militares' 60'lı yıllarda 30'dan fazla şirkete olan iştirakleriyle dev bir kuruluş haline geliyordu. Yine 1960'da Brezilya'da millileştirilen petrol şirketinin yönetiminde yüzden fazla subay görev alıyordu. Doğrudan üretim sanayiine girmenin görece düşük olduğu Bolivya, Panama ve Paraguay gibi ülkelerde ordu, döviz spekülasyonu, ilaç ticareti ve kokain kaçakçılığı gibi mafyavari ilişkilere soyundu. Buraya kadar saydığımız örnekleri çoğaltmak mümkün, ancak bu kadarı bile emperyalizme bağımlı ülke ordularının kapitalist-emperyalist sisteme entegrasyonunu göstermeye yeterli.

***

Emperyalizm, kendi egemenliğine tabi kıldığı sömürge ve yarı sömür-

ge ülkelerde sömürsünü kesintisiz bir biçimde sürdürmek istediğinden, ekonomisini kendine tabi kıldığı ülkenin siyasi bağımlılığını da kendine teminat almak ister. Bunu nasıl başaracaktır? Bağımlı ülke ordusunun kapitalist-emperyalist sisteme entegrasyonuyla. Emperyalizmin açık işgallerinin, işgal edilen ülkenin emekçilerinin ulusal direnişleriyle karşılaşması, ekonomik ve siyasi bağımlılığın 'penetration pacifique' -barışçı yayılma- yöntemiyle sağlanmasını zorunlu kılmıştır ki bu yöntem yeni sömürgeciğin temel dayanağını oluşturur. Sömürge ve yarı sömürge ülkeleri ordularını kendi sistemine entegre eden emperyalizm, o ülkelerde çıkabilecek olan anti-emperyalist muhalefet ve iç savaş hallerinde emekçi sınıflarının mücadelesini kendi ordularına ihtiyaç duymadan, karşıdevrim cephesine dönüştürdüğü o ülkenin orduları aracılığıyla bastıracaktır. Sömürge ve yarı sömürge ülke orduları kendi ülke ekonomilerinden sanayi ve ticari faaliyetleriyle kendilerini ihya edebilecek ölçüde pay alması sonucunda, doğaldır ki kendi ülkesinin köylü ve işçilerinin sömürülmesine göz yumacak, bu sömürüye karşı geliştirilebilecek olan her türlü başkaldırıyı bizzat kendisi ezmek isteyecek. Böylece, sömürge ve yarı sömürge ülkeleri orduları, dış düşmandan çok CIA kaynaklı anti-terör, iç savaş stratejisi, kontgerilla gibi yöntemlerle donatılarak karşı-devrim ordularına dönüştürülmüştür.

***

"Bizde ordu genellikle küçük ve orta burjuvazinin vurucu gücü olagelmıştır. Türkiye'de orduyu kesinlikle oligarşik gerici yönetimlerin uydusu olan Latin Amerika ordularından ayıran özellik de buradaydı." (M. Çayan). Yapılan bu tespit Türkiye'nin 50'li yıllardan 60'lı yıllara geçiş döneminin tespitiydi. 1950'li yıllarda emperyalizmin yerli hakim sınıflar ittifaki adım adım Türkiye'nin ekonomik ve siyasi yapısını hakim olmaya başlarken, demokrasi ve devrim kurumlarını tümenden tasviye edememişti. Bu emperyalizm için tahammül edilemez bur durumdu. Devletin yapısındaki nispi denge unsuru, devrimci-demokrat hareketin belirli legal çalışırna olanaklarına sahip olmasına ve sınıf mücadelesinin gelişmesine nispi olarak katkıda bulunuyordu. Emperyalizmin bu dengeyi bozması ve o döneme kadar 'küçük ve orta burjuvazinin vurucu gücü' olarak görülen orduya ve bütün devlet organlarına egemen olması gerekiyordu.

İşe, subayların maaşlarının artırılması ve subay kadrosuna küçük burjuvazinin aşağı kesimlerinden ge-

lenlere Askeri Liseleri kapamak küçük burjuva radikallerini ordudan atmakla başladı. 27 Mayıs darbesinin hemen ardından, 1961 yılında Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK) kurularak, kısa zamanda tekeli kapitalizmin Türkiye'deki en güçlü kurumlarından biri haline getirildi.

"Türkiye'nin en güçlü yatırımcı kuruluşu ...": OYAK

1970 yılında OYAK Yönetim Kurulu Başkanı, 28. Tümen Komutanı General Fikret Elbizim şöyle diyor: "Kurum, iktisadi devlet teşekkülleri bir yana bırakılırsa, mevcut durumu ile Türkiye'nin en güçlü yatırımcı kuruluşu haline gelmiştir."

1970'li yıllarda işçi ve memurlar için düşünülen ek sosyal güvenlik mekanizmaları İşçi Yardımlaşma Kurumu (İYAK) ve Memur Yardımlaşma Kurumu (MEYAK) fiyasko ile sonuçlanırken, OYAK kuruluşunun henüz 9. yılında "Türkiye'nin en güçlü yatırımcı" kuruluşu oluyordu. Bu nasıl oluyordu? İşçi ve memurların oli-

gerçekleşen iştiraklerini dikkate alırsak, OYAK'ın tekeli burjuvazi çevresinde ne kadar hatırı sayılır bir yere sahip olduğu açıkça görülebilir.

"Türk Silahlı Kuvvetleri Mensupları'nın yakın ve uzak geleceğininin güvence altına alınması" için devletin çeşitli ayrıcalıklarından yararlanan OYAK, Ziraat Bankası'nın % 41, Türkiye Çimento Sanayininin % 18,3 ile pay sahibi olduğu Bolu Çimento'da % 40,7 paya sahiptir. Çimse-İş Sendikası Bolu Şubesi'nin Nisan-Mayıs 1988'de Bolu Çimento Fabrikası'nda yaptıkları grev üzerine bir bildiri yayınlıyordu: "Bolu Çimento'nun yıllık karı 8-10 milyar arası, ... 1 ton çimentodaki işçilik maliyeti % 3-5 arasındadır. Kapsam dışı yöneticilerin maaşları 250 bin - 1 milyon 500 bin arasında değişmektedir... Yönetim Kurulu aylık toplantıları için (3-4 saatlik toplantı) her üye bir toplantı için 380 bir TL. net toplantı ücreti alır. Bunların yanında 15 yıllık çimento işçisinin aldığı maaş 70-75 bin TL. nettir. Günlük yevmiyesi ise 2334 TL. dir. Bir kg. etin fiyatı Bolu'da 3500 TL... İşte bu nedenlerden dola-

Böylece sömürge ve yarı sömürge ülkelerin orduları CIA kaynaklı anti terör iç savaş stratejisi kontr gerilla gibi yöntemlerle donatılarak karşı devrim ordularına dönüştürülmüştür.

garşiden bağımsız ekonomik bir güç haline gelmesi, elbette ki yerli hakim sınıfları ve emperyalizmi hoşnut etmeyecekti. Bu nedenle engellenmeliydi. Oysa OYAK'ın 'devletin beka'sı için çalışan mensupları için durum farklıydı. Onlar güçlenirler ki, sermayelerini 'komünist'lere ve 'bölücü'lere karşı daha iyi koruyabilsinler. Bu nedenle oligarşi OYAK'ı desteklemeliydi ve açık desteğini verdi.

Kuruluş amacı "Türk Silahlı Kuvvetleri Mensupları'nın yakın ve uzak geleceğininin güvence altına alınması" olan OYAK'a yasayla çeşitli vergi muafiyetleri tanınmıştı. Buna göre OYAK, kurumlar vergisi, vevaset ve intikal vergisi, gelir vergisi, damga vergisi ve gider vergisi ödemi-yordu. Uygulanan bu muafiyetler Kurum'un gelirlerinin artmasında önemli bir faktördü. Ayrıca batık şirketlerini KİT'lere devretme, KİT'lerin ortaklığı ile taze kan sağlama gibi olanaklara da sahipti. Örneğin 1980'lerde krize giren OYAK iştiraki Türk Otomotiv Endüstrisi ile yan kuruluşu MAT, 1984 yılında Ziraat Bankası'nca devralınmıştır.

Tüm bu muafiyet ve desteklerle 1986 yılında OYAK'ın 25 şirketteki iştirakleri 22 milyar lirayı buluyordu. Aynı yıl Koç'un iştiraklerinin 35 milyar, Sabancı'nın 32 milyar ve Çukurova Holding'in 26 milyar dolayında

yı greve gittik ve mücadelemizi.. sonuna kadar sürdüreceğiz... "Bolu Çimento işçileri bu bildiriyle ilginç ama ülkemizde hiç eksilmeyen bir tablo çiziyordu. Bolu Çimento işçilerinin karşısındaki sermaye, devletin ekonomik güçleriydi. Bunlardan biri 'kendüyelerinin geleceğininin güvence altına almak' için yola çıkan OYAK'tı. OYAK'ın 25 iştirakinden sadece biri olan Bolu Çimento'da diğer devlet destekli ortaklarıyla birlikte, kendilerine milyarlarca lira kar kazandıran Bolu Çimento işçilerine lütfettiği 2334 TL.lik yevmiye ile işçi sınıfı düşmanı niteliğini açıkça sergilemiştir.

***

OYAK aracılığıyla generaller kalsalarını doldururken, oligarşiye dahil edilmelerine çalışıldı ve bunda da önemli başarılar elde edildi. Generaler sadece OYAK'ta kazanmıyordu. Emekliye ayrılan general ve albaylar hemen bir holdingin yönetim kuruluna, çeşitli özel ve kamu kuruluşlarının genel müdürlük, personel müdürlüğü gibi makamlarda kendilerine yer verilirken hatırı sayılır paylar ve milyonla ifade edilen maaşlarla taçlandırılıyorlar. Böylece oligarşi, 'düzen ve istikrarı' 10 yılda yapılan darbelerle sağlayan askerlere, şükran borcunu ödüyordu...

KATLIAMLAR ZİNCİRİNDE YENİ BİR HALKA

TUZLA CİNAYETİ

Tuzla'da 4 gencin katledilmesi polis ve burjuva basını tarafından gerçek dışı bir biçimde kamuoyuna aktarılmış, üzerlerine 283 kurşun sıkılan bu insanlar adeta İstanbul'u yerle bir edecek "terörist"ler olarak gösterilmek istenmiştir. Gerçeğin hiç de böyle olmadığı açığa çıkmış olaya açıklık getiremeyen resmi makamlar 16 polis hakkında 56'şar yıllık hapis istemiyle dava açmışlardır. Olayla ilgili bazı hukukçular ve ailelerle yaptığımız görüşmeleri yayınlıyoruz.

MEHMET SOĞUKPINAR

(Kemal Soğukpınar'ın Babası):

Sağ olarak yakalama olanağı varken neden öldürüldü. Her kırmızı arabada olan terörist midir? Kırmızı araba beklerken, turuncu yakalandı. Renk körlüğü mü vardı? Polisin berbersizliği, heyecanı; suçsuz insanları katlettiler. Kemal olay günü sabah 8'de evden çıkmıştı. Şöför olarak Belediye-İş Sendikası'nda çalışıyordu. Bir çocuğu vardı 7 yaşında. Kendisi 28 yaşındaydı.

AHMET ADALI (İsmail Hakkı Adalı'nın Babası):

Tunceli'de köyde idim. Ölüm haberini radyodan duydum. Eve telefon ettim. İsmail'in sabah evden çıktığını söylediler. Tekrar sordum. Kızım, komşuya da sorduktan sonra tamam baba abim öldürülmüş dedi.

283 mermi hangi mantıkla sıkıldı. Sağ olarak müdahalede bulunulamaz mıydı? Suçsuz yere hunharca katledildiler. Bu katliamın hesabını soracak merci, makam, kurum yok müdür? Türkiye Cumhuriyeti'nde kanunların güvencesinden söz ediliyor. Bu nasıl güvence? Savcı ve hükümet tabii beklenmeden neden gizlilik içinde ölümler olay yerinden kaçırıldı. Yakalanması yüzde yüz iken neden öldürüldüler? Çocuklarımız iş, güç sahibi, temiz sevilip sayılan insanlardı.

İsmail Hakkı 24 yaşındaydı. Diğer kardeşlerinin geçimini de İsmail sağlıyordu. İlkokul, ve yüksek okulda 4 kardeşi var. Böyle bir şeyin kimsenin başına gelmesini istemem. Bu cinayeti görenlerin insanlık namına, vicdanının sesini dinleyerek görgü tanıklığı yapmaları için Allah adına yemin veriyorum. Sizlere sözüm bu kadar sağolun, varolun.

KADRIYE DOĞRU (Avukat):

Gözümüzle göreceğimiz bir şey var. Pusu kurulmuş. Tabii olay bir vahşet. Demokrasiyle ilişkisi yok. İçeride kim var bilinmeden ateş ediliyor. Kaldı ki orda bir katliam oldu, kılıf uydurmak

için zorluyorlar. Örgüt üyesiydi diyorlar. Kaldı ki öyle olsa da onun katledilmesini gerektirmez. Onlara oldu. Hepimize olabilir. Onlarla dayanışmanın ötesinde kendimize olmaması için duyarlı olmak gerekiyor.

Türkiye'nin yakın tarihi 12 Eylül 1980 ile birlikte tümüyle çarpıtılarak yeniden yazılmaktadır. 70'li yıllarda yurdumuzda yaşananlar gerçekliğin tamamen dışında aktarılmakta, yaşanan iç savaş ortamının faturası ilericilere çıkarılmak istenmektedir.

Egemen sınıfların yoğun ideolojik saldırı programlarının aksine, 70'li yılları karakterize eden sağ-sol çatışması değil, binlerce yurtseveri hedef alan, kitlesel katliam boyutlarına ulaşan sivil faşist saldırılar ve bu katliamlar karşısında ülkeyi faşist çetelere teslim etmeyen onurlu insanların direnişi olmuştur.

Ülkemizin sürüklendiği iç savaş emekçileri sömüren egemen sınıflar ittifakı tarafından kapitalist sömürü düzeninin devamı için sistemli olarak körüklenmiş, sivil faşistler halkın üzerine saldırtılmıştır.

12 Eylül'le birlikte sivil faşistler emekçilere yönelik saldırıların aksiyonları olmaktan planlı olarak çıkarılmış yerini doğrudan resmi kurumlar almıştır.

12 Eylül sokak çetelerini sahneden çekmiş, operasyonlar, gece baskınları, işkencehaneler, mapushaneleriyle doğrudan saldırmıştır. 12 Eylül günleri yurtseverlerin "sessizce" sorgusuz sualsiz katledildiği bir dönem olmuştur.

7 Ekim 1988 günü Tuzla'da yaşanan olay emekçi halka yönelik saldırıların aldığı yeni boyutun, 12 Eylül ve kurumlarının halktan yana olan herşeyi yok etme sürecinin yeni bir halkasıdır.

Tuzla cinayeti 12 Eylül'ün gerçek yüzüdür.

Tuzla katliamı 8 yıldır sürdürülen cinayetlerin yeni bir boyutudur.

Tuzla'da katledilen İsmail Hakkı Adalı, Fevzi Yalçın, Kemal Soğukpınar ve Refa Şen'i saygıyla anıyoruz.

Sessiz kalmanın utancını paylaşmayalım diyoruz.

arkadaş

SADULLAH SAYAN (Avukat):

Polis direkt infaz görevi yapmış. Sağ yakalamayı amaçlayıp dört genci katletmiş. Yasaya göre polis öncelikle sağ yakalamayı amaçlar. Hukuk açısından polis suç delillerini toplamak, kendi canını korumayı düşünmeli ama, öldürme hakkı meşru müdafaa olduğunda olmalı. Meşru müdafaa olmamış. Polis durdurmuş. Sonradan da ateş açılmış. Maktüllerden birinin (Adalı) sağ bacağında vurulması arabadan indikle, izlenimini kuvvetlendiriyor. Aracın yukarıdan tarandığı, 283 mermi düşünülünce de aracın durduğu ortaya çıkıyor.

CEMAL YÜCEL (Avukat):

Olayı polisin kusuru olduğu şeklinde tanımlıyoruz. Polisin silah kullanma yetkisini aştığı, yakalama kastıyla değil, öldürme kastıyla hareket ettiği şeklinde değerlendiriyoruz. Müdahil avukatlar olarak savcılık makamıyla, Kartal Cumhuriyet Savcısıyla görüştük. Dilekçeyi verdiğimiz gün tek silah olduğu, polis açıklamasında ise 2 silah olduğu söyleniyordu. Bu çok önemli açıklığa kavuşturulması gereken bir çelişki. Ölenlerin ailelerinin görüştüğü bazı tanıklar olayda ölenlerin silah kullanmadığını, durduklarını söylemişler. Ancak bu tanıklar korktuklarından dolayı olsa gerek ortaya çıkmıyorlar. Savcılık makamınca bu tanıkların bulunup bu konuyu aydınlatması gerekiyor. Polis kendine ateş edilirse silah kullanma yetkisi vardır. Fakat olayda silah kullanma yetkisinin aşıldığı ortada. Arabada 283 kurşun deliği bulunması da sağ ele geçirme konusunda gerekli çabanın gösterilmediğini gösterir. Biz burada, insanların yaşama hakkına, hukuk devleti ilkelerine saldırıda bulunduğu kanaatindeyiz.

LEVENT TÜZEL (Avukat):

Olayın siyasal yönü var; hukuk devleti miyiz, polis devleti mi? Yanlış bir istihbarat sonucu ve kendilerinde net bir bilgi olmadan bu aracı durduruyorlar. Oradan geçenlerin anlattığına göre çatışma olmadığı söyleniyor. Olayın üzerine gidilmesi için keşif yapılmasını istedik. Savcının işi de zor. Bu nedenle üzerine gidilmeli, hele suçlanan emniyet görevlileri oldu mu savcının bunlarla uğraşmasında birçok engelle karşılaşacağı ortada. Bu konuda da güvence yok. Zan altında bulunun sorumlular hakkında da tutuklama talebinde bulunacağız. Çünkü bu hem delillerin karartılmaması açısından hem de savcıya müdahale edilmemesi açısından önemli. Eğer biz hukuk devletiysek mahkemeler karar verir. Latin Amerika'daki ölüm mangaları gibi infaz edemezler. Yaşama hakkını ortadan kaldırdığı için üzerine gidilmeli.

SAYGIYLA ANIYORUZ

Tevrat GÜLER

5 Ekim 1979, Fatsa'da kahvehanede oturan halkı tarayan faşistler tarafından öldürüldü.

İnsan ÖNAL

6 Ekim 1980'de Ünye'de çatışmada öldürüldü.

İlyas HAS

7 Ekim 1984'te Buca Cezaevi'nde idam edildi.

Gülden ERDEM

11 Ekim 1980'de Ankara'da operasyonda öldürüldü.

Cavit KAYA

15 Ekim 1983'de Fatsa'da çatışmada öldürüldü.

Ekrem ASLAN

13 Ekim 1983'de Fatsa'da çatışmada öldürüldü.

Mine BADEMÇİ

15 Ekim 1982'de Urna'da çatışmada öldürüldü.

M. Adil OLCAY

16 Ekim 1979'da Ankara İncesu-Sivash mahallesinde faşistler tarafından pusu kurularak öldürüldü.

Mustafa SEVİL

16 Ekim 1981'de Malatya'da öldürüldü.

Prof. Dr. Ümit Yaşar DOĞANAY

İstanbul Üniversitesi öğretim üyesi. 20 Kasım 1979'da İstanbul'da faşistlerin silahlı saldırısıyla öldürüldü.

Necdet ADALI

8 Ekim 1980, Ankara'da idam edildi.

M. Emin KEÇECİ

24 Kasım 1979'da Kilis'te faşistlerce bir lokantaya ateş açılması sonucu öldü.

Durdu ÇİNGİK

Kasım 1979'da Adana Sıkıyönetim Komutanlığı'nda işkence ile öldürüldü.

Turgay ERBAY

27 Ekim 1982'de İstanbul'da bir operasyonda öldürüldü.

Metin ERYAŞAR

Ekim 1980'de Adana'da çatışmada öldürüldü.

Alaattin DEMİRCİ

Ekim 1981'de Hopa-Kemalpaşa'da çatışmada öldürüldü.

Aydın Yavuz EROL

Ekim 1987'de Almanya'da öldürüldü.

Behçet DİNLERER

16 Kasım 1980'de Ankara Emniyet Müdürlüğü DAL grubunda işkence ile öldürüldü.

Hıdır ASLAN

24 Ekim 1984 Burdur Cezaevi'nde idam edildi.

"Yaşamak bir türküyse bunu, bu türküyü en güzel biçimiyle söylemeye çalıştım. Zafer şarkısının söylendiği günler de gelecek. Kısa da olsa onurlu yaşamının yolunu seçtiğim için mutlu gidiyorum. İyi, güzel şeyler uğruna yaşıyorsan her şey, katlanılmayacak şey yoktur. Ölüm bile basitleşiyor. Anlamlıysa ölüm, yaşamak kadar güzeldir..."

***

Benim üzerimde büyük emekleriniz var, ödenemeyecek kadar büyük sizin ve ötekilerin. Siz, emeğin tüm temsilcilerine dünyadaki tüm emekçi, onurlu, güçlü insanlara layık olabilmenin yolunu seçtim. Yapabileceğim her şeyi yapamamış olsam da, bu görevi yapacak yeni insanlar topraktan fırlıyor."

(Hıdır ASLAN'ın Ağabeyine yazdığı mektubtan)

Abmet YÜKSEL

17 Ekim 1980'de Antalya'da öldürüldü.

Necla YALÇIN

18 Ekim 1979'da M. Adil Olcay'ın katledilmesi ile ilgili olarak gösteri yapan halka polisin ateş açması sonucu yaralandı ve kaldırıldığı hastanede kurtarılamayarak öldü.

Şener YAZAR

19 Ekim 1980'de Şavşat Keçeli'de öldürüldü.

Ömer Zafer MÜCTEBAOĞLU

15 Ekim 1982'de Ankara Mamak Cezaevi'nde öldürüldü.

Özbil ARAS

19 Ekim 1980'de Şavşat Keçeli'de çatışmada öldürüldü.

Kenan ÖZCAN

20 Ekim 1985'te Amasya Askeri Cezaevi'nde "ölü bulundu".

Zeliha ÇAKIR

16 Ekim 1979'da Bulancak'ta evine giderken faşistler tarafından öldürüldü.

Okurlarımızdan yaşantı mücadelesinde yitirmiş devrimcilerin ölümü yer ve tarihleri hakkında bizleri bilgilendirmelerini rica ediyoruz.

Yurtdışından Haberler

BATI ALMANYA BERLİN'DE AÇLIK GREVİ

Yaklaşık iki aya yakın bir zamandır, Berlin'deki Türkiye İnfomasyon Bürosu tarafından "Türkiye'deki toplu davalarla dayanışma" kampanyası sürüyor. Kampanyanın faaliyetleri, değişik eylemler aracılığıyla 12 Eylül rejimini ve "adaletini" teşhir etmeyi, toplu davalarla ve politik tutuklularla dayanışmayı ve kamuoyunu duyarlı hale getirmeyi amaçlıyor.

Ağustos ayı içinde yapılan ve 17 kişinin katıldığı açlık grevini Türkiyeli ve Alman demokratik kuruluşları ve kişiler desteklediler. Şehrin muhtelif yerlerinde sergilerin açıldığı, basın toplantısının düzenlendiği aktivitelerde, siyasi davalarda ki çifte standart uygulaması, T.C.'nin işkence sözleşmesine uymaması, askeri mahkemelerin halen sivil yargıya devredilmemesi, idam cezalarının kaldırılması, politik tutukluların serbest

birakılması gibi konularda bir dizi toplantılarla Berlin'de oturan her milliyetten halklara anlatılıyor. Berlin'de politik tutuklularla dayanışma faaliyetleri devam ediyor.

FRANSA - STRASBOURG'DA AÇLIK GREVİ

12 Eylül Adaletinin iptal edilmesi yönünde Devrimci İşçiler tarafından sürdürülen çalışmaların bir parçası olan açlık grevi 6-15 Eylül tarihleri arasında Strasbourg'da yapıldı. St. Nicola Kilisesinde 21 kişiyle başlayan eylem daha sonraki günlerde katılım arttı. 13 ve 14 Eylül günleri açık grevine katılanların sayısı 60 dolayındaydı. Türkiyelilerin yanı sıra Fransız kuruluşları, etkin ve politik kişilerin desteklediği eylemin talebi şuydu: Avrupa parlamentosu 12 Eylül Adaleti'ni gündemine alıp tartışmalı ve politik davaları izlemek üzere Türkiye'ye bir heyet göndermelidir.

14 Eylül günü 300 kişinin katıldığı bir yürüyüş, Avrupa parlamentosu binasında parlamentolarından Jef Ulabug'la Wolfgang von Notztz'in de katıldığı bir basın toplantısı, 15 Eylül günü 450 kişinin katıldığı bir geceyle devam eden etkinlikler sonucunda, bir heyetin Türkiye'ye gitmesi ve açlık grevcilerinin talepleri doğrultusunda incelmelerde bulunması hedefi gerçekleştirildi.

İSVİÇRE İNSAN HAKLARI AYAKLAR ALTINDA

İçlerinde 3 avukatla bir gazetecinin bulunduğu, İsviçre İnsan Hakları Derneği'nin Türkiye'ye gönderdiği heyet İsviçre'ye dönüşünde bir dizi açıklama ve eylemlerde bulundu. Bu açıklamalardan biri olan rapor, Tribüne de Geneve, de yayınlandı. Gazetede çıkan bu yazının tercüme edilmiş hali aşağıdadır.

İsviçre İnsan Hakları Delegasyonu Türkiye'den döndü. Avukatlar Mes Cris-tian Ferrazino, (Genevre'den) Adrienne Marti ve Marcel Bosonnet (Zürih'ten) yaptıkları açıklamada kendilerinin bizzat

Türkiye'de polis tarafından yapılan işkencelere tanık olduklarını anlattılar. Polis tarafından izlendiklerini ve otel odalarının arandığını açıklayan delegasyon üyeleri Türkiye'de insan haklarının sürekli ve sistemli bir şekilde ihlal edildiğini bizzat gördüklerini belirttiler. Genevre Barosu avukatlarından Ferrazino, Ankara Devrimci Yol Davası'nı yerinde izlediklerini vurgulayarak şunları söyledi: "Türkiye'de kanunlar gereğince politik davalara özel mahkemelerde bakılmaktadır. Bu durum uluslararası hukuk kurallarına aykırıdır. Öte yandan Türkiye'de işkence sistemli şekilde halen devam etmektedir. Devrimci Yol askeri darbeden önce başlıca büyük hareketlerden birisi idi. Bu hareketin 723 militanı Ankara'da 1982'den beri yargılanıyor. Davanın 1991'e kadar devam edeceği tahmin ediliyor."

Peru Mektubu

YA ÖZGÜR VATAN YA ÖLÜM

02. MART 1988: Esteli'deki Salvadorlu Mülteciler Kooperatifi'nde çalışmak üzere sabah erkenden Managua'dan ayrıldım. Kooperatif Esteli'den 6 km. uzaklıkta ve 9 süreklî üyesi var. Temel olarak patates, ayrıca fasulye ve şeker kamışı yetiştiriliyor. Çalışanlar küçük bir kulübede toplu olarak yaşıyorlar. Aralarından en genç iki tanesi yemek ve bulaşık işiyle uğraşiyor. Salvadorluların Estelide ayrıca ortak olarak işletilen cafe ve atölyeleri var. Bu atölyelerde hediyelik eşya, çanta, elbise üretiliyor. Kooperatif cafe ve atölye gelirlerinin bir kısmı Salvador'a, FMLN'e gönderiliyor.

03 MART: Sabahleyin çalışırken Gonzala ile Güney Amerika'daki "TURCO"lardan söz ettik. Gonzala özellikle El Salvador'da çok miktarda Türk olduğundan, hepsinin zengin ve bir kısmının da burjuvazi ile evlilik yaptığından söz etti. Bu arada Salvador'daki gerilla hareketinin önemli komutanlarından bir tanesinin adı ve soyadı da Türk-Arap adı. Sanırım Bir zamanlar Güney Amerika'ya göç ederken bütün Ortadoğulular kendilerini Türk olarak tanımlıyorlar.

Antonio 1980 yılında Salvador'dan Nikaragua'ya gelmiş bir politik mülteci. '80 katliamında ailesinden 14 kişi öldürülmüş.

Diğer bir Antonio Salvadorlular arasında Nikaragua'lı kızlarla evli olan iki kişiden biri. Kendisi 18, karısı 17 yaşında. Üç çocukları var ve 6 yıldır evliler.

AGUANA bir çeşit kertenkele. Etini pilava, yumurtalarını çorbaya katıyoruz.

Çalışma saati bitiminde Esteli'ye cafe'ye indim ve Nikaragua'daki en güzel gecelerimden birini geçirdim. Bir yandan satranç oynayıp, bir yandan sohbet ederken, konuşmanın bir yerinde Marksist-Leninist olduğumu belirttim. Vatandaşlar birden çok sevindiler, ayağa kalktılar ve tokalaştık. İşin nedeni sonradan anlaşıldı. Salvadorlular sık sık Avrupa ve ABD'den gelen Brigadista'larla konuşuyorlar. Ancak bunlar genellikle liberal, sosyal demokrat ya da Hristiyan örgütlerine üye Brigadista'lar oldukları için Salvadorlular devrim, silahlı mücadele konularına girmeden, sağlık, eğitim, mülteci sorunlarından bahsediyorlar.

Ben Türkiye'den onlar Salvador'dan sözettiler. Sorunların benzer olmasının ötesinde, çözümlerin çakışması sohbe ayrı bir tat kattı.

Gecenin sonlarında ise "VENCEREMOS" (Şili) marşını ben Türkçe, onlar İspanyolca söyledik ve müzik aynı olduğundan oldukça güzel oldu.

04 MART: Güzel güzel uyurken, derinden gelen şarkı sesleriyle uyandım, saate baktım: Sabahın dördü. Rüyamı görüyorum acaba diyerek sakalımı çektiysem de, rüya değildi. Hemen dışarıya koştuğumda şarkı söyleyerek sokakta yürüyen 500 kadınla karşılaştım.

08 MART: Bugün Dünya Kadınlar Günü. Nikaragua'lı Kadınlar Hareketi (AMNLAE) tarafından düzenlenen bir yürüyüş ve toplantı olacak. Ana gurup İngiltere'ye döndüğünden beri dört hatunla birlikte yaşıyorum ve

hepsi de Avrupalı Feminist (hiç birşeyden çekmedim bu Feministlerden çektiğim kadar...) Yürüyüş ve mitingin nerede olduğunu sorduğumda, bugün uluslararası kadınlar günü olduğunu, bu nedenle sadece kadınların katılması gerektiğini söylediler ve beni aralarına almak istemediler. Ben her ne kadar kadın hareketinin, genel mücadelenin bir parçası olması gerektiğini, işkencede, hapisanelerde kadın erkek ayrımı yapılmadığını anlatmaya çalıştıysam da dinlemedim. Kadınların tarihsel olarak erkeklere güvenlerini yitirdiklerini, bu nedenle mutlaka ve mutlaka ayrı örgütlenmeleri gerektiğini savundular. Bunun üzerine ben biraz zorla da olsa miting alanına gittim. Bir süre sonra asker-sivil-geç-yaşlı ve KADIN-ERKEK Nikaragua'lılar kol kola miting alanına gelmeye başlayınca hayat bir kez daha doğruyu gösterdi. Feminizm (ya da sosyalist mücadeleyle bağları olmayan bir Feminizm) Avrupa'ya özgü bir olay.

Mitinge gelince; Uluslararası Kadınlar Günü nedeniyle düzenlenen miting, Nikaragua'da 1 Mayıs'tan sonra en önemli miting. Kadın Hareketine, kadının toplumdaki yerine çok önem veriliyor. Devrimden sonra çıkarılan bir yasayla kadının reklamlarda araç olarak kullanılması, kadınların fotoğraflarının çıplak olarak gazetelerde basılması yasaklanmış. (Örneğin, Nikaragua'nın ikinci büyük gazetesi ile bir mizah dergisi dün adet yerlerini tıraş eden bir kadının fotoğrafını bastılar ve fotoğraf altına

"Kadınlar Uluslararası Kadın Günü'ne hazırlanıyor" diye yazı koydular. Gazete üç, dergi 7 gün süreyle kapatıldı).

Çalışma günü olmasına karşılık, yürüyüş saat 14.00 dolaylarında her meslektan kadın ve erkeğin katılımıyla başladı. Bence en ilginç görüntüyü tüfekleriyle mitinge katılan 20-25 kadar pazarcı kadın oluşturdu.

Daniel Ortega ve kardeşi Humberto Ortega birkaç FSLN yöneticisiyle birlikte töreni izlediler. D. Ortega her zamanki gibi kolları sıvalı gömlek ve montuyla gelerek kitleyi coşturan bir konuşma yaptı. D. Ortega'nın çevresinde hiçbir güvenlik önlemi, özel muhafız ya da zincir olmaması Sandinista'ların kendilerine olan güvenini gösteriyor. Bir zamanların gerilla komutanı H. Ortega'yı uniformalar içinde, kafasına biraz küçük gelen şapkasıyla görmek ise bana komik geldi.

Daniel'in konuşması biter bitmez, diğer köşede bekleyen orkestra çalmaya, alandaki bütün insanlarda dans etmeye başladı. Dans ve müzik Nica'ların vazgeçemediği ikikonu Birşeylere karşı olmayan, insanların provakasyon olasılığını akıllarına getirmedikleri Nikaragua'da katıldığım bu ilk miting saat 22.00'ye doğru müziğin kesilmesiyle son buldu.

18 MART: Birkaç gündür Granada'dayız. Granada tarihsel olarak hep sağ partileri desteklemiş gerici ve zengin bir kent. Evler ve insanlar oldukça bakımlı ve gösterişli. Yerli halkın Brigadista'lara karşı tavrı çok soğuk

Nikaragua'nın diğer kentlerinde, sokakta rastladığımız insanlarla aramızda sıcak bir selamlaşma olurdu. Granada'da bu selamlaşmadan eser kalmadığı gibi, aradaki tek iletişim British hatunlara söylenen "yesinler yavrum" türünden sözler. '79'dan bu yana dokuz yıl geçmesine karşılık devrim henüz Granada'ya ulaşmamış gibi.

17 MART: Dün gece ABD, Honduras'a gerektiğinde Nikaragua'da kullanılmak üzere 3200 asker daha göndermeyi kararlaştırdı ve askerler bugün Honduras'a vardılar. Saat 15.00'den itibaren Managua'da paydos verildi. Özellikle işçiler kamyonlarla Devrim Alanı'na taşınıyor. Kortejlerin tümünün alana varması üzerine topluca yeni hükümet binasının önündeki alana kadar yürüyüş yapıldı. Yürüyüş kolumnun en ön sıralarını Contra savaşı nedeniyle sakat kalan, tekerlekli sandalyeli insanlar oluşturdu. Aralarından bir tanesinin yaptığı konuşma en çok ilgiyi topladı. Çeşitli fabrika temsilcilerinden sonra bu kez son konuşmayı Devlet Başkanı Sergio Ramirez yaptı. Ana konu elbette Honduras'taki ABD varlığı.

19 MART: Honduras hava kuvvetlerine ait uçaklar bugün iki kez Nikaragua'yı bombaladı. Pilotların ABD'li olduğu iddia edildiye de Honduras bunu yalanladı. ABD müdahalesi söylenmeleri gittikçe yaygınlaşıyor.

Managua ve duvarları ve gazeteler miting ilanıyla dolu. ABD emperyalizmine karşı olan herkes mitinge davet ediliyor. Yalnız mitingin başlama saati biraz tuhaf gözükte. 23.00 mitingin niçin bu kadar geç başladığı daha sonra anlaşıldı. Saat 18.00'den itibaren Managua-Masaya (Managua'dan 30 km. uzaklıktaki bir kent) yolu, bu yola gelen bütün ana yollar trafiğe kapatıldı ve şehrin değişik yönlerinden gelen yürüyüş kolları 6 km. uzunluğundaki bir şerit üzerinde toplanmaya başladı. Saat 23.00'de ise Masaya'dan yürüyerek gelen kortej ana guruba katıldı.

Miting, Honduras bombardımanlarını ve Hondurastaki ABD varlığını protesto etmek için FSLN'nin Managua merkezince düzenlendi. Belediye otobüsleri ve askeri kamyonlar özellikle işçi mahallelerinden sürekli olarak miting alanına insan taşıdılar. Her 500 m'de bir projektör, her 1000 m. de bir ise bir müzik topluluğu var. İnsanlar kimi zaman şarkı söyleyip dans ediyorlar, kimi zamansa guruplar halinde söyleşerek son durumu tartışıyorlar. Zaten müzik ve politika hep birlikte gidiyor. Bu nedenle olsa sanırım mitingler boyunca insanların yüzleri asık ya da gergin olmuyor. Aksine bir yandan protestolarını dile getirip bir yandan da eğleniyorlar.

Daniel saat 1.30 dolaylarında gelerek kısa bir konuşma yaptı.

Şu anda saat sabahın 5'ine geliyor. Belediye otobüsleri yavaş yavaş kalabalığı evlerine taşımaya başladı. müzik ve dans hızını kaybetmeden devam ediyor. 6 km.lik şeritin kenarları yorulup yerlere serilen, uyumaya çalışan insanlarla dolu.

31 MART: Kelimenin gerçek anlamıyla 7'den 70'e bütün Nikaragualılar ayakta. Bugünkü miting çocukların mitingiydi. İki-üç bin dolayında ilk ve orta okul öğrencisi (kesinlikle liseli değil). FSLN ve Nikaragua bayrakları, pankartlar ve Sandino şapkalarıyla yürüyüş ve miting yaptılar. Dün gece abilerinin / babalarının ya da ablalarının / analarının haykırdıkları sloganları, ince sesleriyle tekrarladılar.

Sandinistaların kitlesel desteği bu mitingler aracılığıyla sağlanıyor. Herhangi bir ulusal sorun karşısında, mecliste gizli oturum düzenlemek yerine olabildiğince çok kitleyi bu sorun etrafında harekete geçirmeye çalışıyorlar. Devrim ya da işçiköylü iktidarı denilen şey de bu olsa gerek.

27 MART: Geçen pazar 60 günlük ateşkes ilan edildi. Bu olay hükümet düzeyinde ve basında ABD'ye karşı bir zafer gibi gösteriliyor. Ateşkesin belli başlı koşulları şöyle: Yarından itibaren Somoza döneminin işkencecileri ve cellatları serbest bırakılacak. Bunlar hemen ABD'ye gönderiliyorlar. Pratikte ise ya bir süre sonra contralara katılacaklar veya Nikaragua'ya sızacaklar. Bunların serbest bırakılmasıyla birlikte Nikaragua'da "politik" tutuklu kalmıyor. İkinci koşul, contralar hükümetle görüşmelere başlayacaklar. FSLN bir süredir her kararın alınmasında önce (meclisteki çoğunluk bunu gerektirmediği halde demokratik karar mekanizmasının bir gereği olarak) muhalefet partileriyle görüşmeler yapıyor. Böylece contralarda politik parti düzeyinde iç politikada yerlerini alacaklar. Bütün bunların zafer olarak gösterilmesini ben anlamıyorum. Contralar önce Sandinistalarla (aracıyla da olsa) direkt görüşmelere başlayarak askeri varlıklarını meşrulaştırdılar. Şimdi ise iç politikada yerlerini alarak politik olarak da meşrulaşıyorlar. Öte yandan ateşkes koşullarının açıklandığı gün Managua'da Contralara açıktan destek oldukları gerekçesiyle on muhalif lideri tutuklandı. Tutuklamaların arkasında İçişleri Bakanı Tomas Borge'un olduğu ve verilen ödünlerin dokuz kişilik FSLN yönetimi içinde rahatsızlıklara yol açtığı ileri sürülüyor.

FSLN yıllardır ABD'nin Contraları desteklediğini, silahlandırıldığını ve yönettiğini temel politika olarak benimsemişti. Bütün çabalar Contralara yapılacak ABD yardımlarını durdurmaya yönelikti. Şimdi ise Contralar Nikaragua içinde ve dışında desteğe sahip yarı bağımsız bir güç olarak kabul ediliyor. ABD'ye rağmen

ateşkes gerçekte pek bağdaşmıyor ve ABD'nin daha uzun bir süre Contraları bir koz olarak kullanacağı gözüküyor.

Contraların ateşkese yanaşmalarına gerekçe olarak, ABD başkanlık seçimlerinin demokratlarca kazanılması halinde ortada kalacaklarını anlamaları gösteriliyor. Eğer Contralar devrimin ilerlemesinde bir engel ise, başkanlık seçimlerini kim kazırırsa kazansın ABD yönetimi bir yolunu bulup Contraları desteklemeye devam edecektir. Zaten tarihsel olarak Demokratların "demokratlığı" pek birşey ifade etmiyor. Güney Amerika'daki yüzyıl başlarındaki ABD müdahaleleri, Vietnam Savaşı hep "Demokrat" devlet başkanlarıca yürütüldü.

Bütün bu olanlar bana İspanya iç savaşını anımsatıyor. SSCB ve İspanya KP'si yani resmi sol "herşey savaşın kazanılması için, önce savaş sonra devrim" politikasını benimsemişti. Bir gurup muhalif komünist, sol sosyalist, anarşist ve troçkist ise "devrim ve savaş birbirinden ayrılmaz" diyerek devrimin ilerlemesine çalışmışlardı (ya da en azından buna niyetlendiler). Neticede SSCB yardımını İKP kanalıyla geldiğinden İKP gittikçe güç kazanmış ve liberallerle işbirliğine girmişti. Sonrasını hepimiz biliyoruz. Millis kuvvetleri ve işçi müfrezeleri dağıtılarak düzenli ordu ve klasik politik gücü kuruldu. Komitelerin ve yerel örgütlenmelerin etkinliklerine son verilerek, merkezi hükümet güçlendirildi. Bütün bu olanlardan sonra işçi ve köylü yığınlarının devrimden umudunu kestiği kestirildiği noktada da savaş kaybedildi. Burjuvazi kaybettiği bütün mevzileri tekrar ele geçirdi. Üstelik en tutarlı muhaliflerinden "fiziksel" açıdan kurtulmuş olarak.

Bu yazdıklarım günün karamsarlığından kaynaklanmıyor. Sandinistaların şu andaki bütün çabaları savaşın kazanılmasına yönelik. peki devrimi kim ilerletecek?

Halkın silahlı/sivil örgütlenmesi eski gücünü yitirirken düzenli ordu ve polis kuvvetleniyor. Bu iki kuruluş hala diğer ülkelerdeki polis ve ordu birlikleriyle karşılaştırılmayacak ölçüde halkla kaynaşmış durumda. Ancak ne kadar sevimli, resmiyetten uzak olurlarsa olsunlar neticede kırsalalarda, özel yemekhane ve okullarda yaşayarak gittikçe halktan soyutlanıyorlar. Ücret ve yaşam koşullarının genel standartların üstünde olması başta bir ayrıcalık olarak gözüküyor

Sandinista Savunma Komiteleri (CDS) (ya da Direniş Komiteleri) eğitim, sağlık, ulaşım ve savunma koşullarının ağırlıklı merkezi hükümetçe çözümlenmeye çalışılması nedeniyle etkinlik kaybediyorlar. Oysa CDS'ler politik katılım ve "demokrasi"nin can damarları. Üstelik dev-

rim sonrasında 5-6 ay boyunca, merkezi hiçbir örgütlenmenin olmadığı bir dönemde, ülkeyi yöneterek yetkinliklerini de kanıtlanmış durumdadılar.

"En Marksist" bakanlıkta çalışan bir ekonomist rahatlıkla ekonomide özel mülkiyet payının artmasını savunabiliyor. ("Çünkü onlar üretiyorlar"). Eğitimini ABD'de görmüş bu ekonomist, ekonomideki özel mülkiyet payının gelir dağılımının göstergesi olduğunu, yeni toplumsal sınıf(lar) yaratacağını veya olanları kuvvetlendireceğini, bunun ise demokratik halk devrimi veya sosyalizme giden yolla bir ilgisi olmadığını görüyorlar. Bu vatandaşın ekonomistlerin karar alırken ekonomist olarak davranmalarını gerektiğini, politik olmamalarını söylemesi Tarım Bakanlığına olan güvenimi yarı yarıya azalttı. Alınan her ekonomik kararın politik bir karar olduğunu, bazı toplumsal sınıfların yararına, diğerlerinin aleyhine sonuçlar doğurduğunu söylediysem de vatandaşın düşüncelerini değiştirmek olası olmadı.

Bütün bunlara karşılık Nikaragua orta ve güney Amerika'da sıkıştığı zaman halka silah dağıtabilen tek ülke. '79 devrimine bağlı kadroların olduğu ve yeni kuşakların yetiştirildiği açık gözleniyor. FSLN gençliğe gereken önemi veriyor ve "üretimde, eğitimde, savunmada gençlik" sloganıyla, gençlik her alanda örgütleniyor.

08 NİSAN: Managua ve Nikaragua'da son gün. Akşam üstü son kez çıkıp dolaştım. Kaldığım ev genellikle işçi sınıfının yaşadığı bir bölgede. Buradaki evler bile genelde ikiye ayrılmış durumda. Bir kısmı taş yapı ve bakımlı. Çoğunluğu ise (Nikaragua'nın genelinde olduğu gibi) tahattan yapılan eğreti evler. Genellikle küçük de olsa bahçeleri var. Bu bahçelerde hayvan besleyip, meyva yetiştiriyorlar. Daha sonra da evin önüne bir tezgah atarak bunları satmaya çalışıyorlar. Bir kısmı ise tortilla (gözleme) satıyor. Bunların hiçbirini yapamayanlar yakınlarda bir Mercado Oriental'dan aldıkları ürünleri az bir karla satmaya çalışıyorlar. Bütün bunlar Nikaragualıların ticarete düşkünlüğünden kaynaklanmıyor. Aile bütçesine yapılacak ufak bir katkı büyük önem taşıyor.

Öte yandan mitinglerdeki kitlelerin coşkusu, canlılığı umudumu korumamı sağlıyor. En önemlisi de mitinglerde her konuşmanın sonunda konuşmacı ve kitle tarafından haykırılan slogandaki inanç ve bunun geçmişte kanıtlanması:

PATRIA LIBRE O MORİR

(Ya özgür vatan / ya ölüm)

(sürecek)

Materyalist tarih anlayışına göre tarihin akışındaki nihai (asıl) belirleyici, gerçek hayatın üretimi ve yeniden üretimidir. Marx ve ben bundan fazlasını asla ileri sürmedik. Bu nedenle, herhangi biri bunu eğip bükerek ekonomik unsurun yegane belirleyici olduğunu söylerse, bu önermeyi anlamsız, soyut, manasız bir ibare haline dönüştürmüş olur. Marx ve ben, daha genç insanların olayların ekonomik yanı üzerinde olması gerekenden daha fazla durmaları konusunda kısmen sorumluyuz. Bu olguyu inkar eden hasımlarımızla karşı karşıya kalınca temel prensibimizi vurgulamak zorundaydık ve karşılıklı etkileşim içindeki diğer faktörleri gerçek yerlerine oturtmak için gerekli zamana, mekana veya fırsata sahip değildik. Fakat durum tarihin bir kesitini sunmaya yani pratiğe uygulamaya gelince mesele farklıydı ve yanlış yapmaya imkan yoktu. Maamafih ne yazık ki, çok sık görülen bir olay insanların yeni bir teoriyi tamamen kavradıklarını düşünmeleri ve bunun ana prensiplerini kavradıkları andan itibaren -ki bunu da çoğu kez doğru kavramazlar- bu yeni teoriyi daha fazla üzerine düşmeden uygulayabileceklerini sanmalarıdır. Ve birçok yeni "Marksist"i bu paylamadan muaf tutamam, çünkü en şaşırtıcı süprüntüler bu kesim tarafından üretilmiştir. (Engels'ten J. Bloch'a mektup, Londra, 21-22 Eylül 1890).